

Glasilo Mestne občine Ljubljana, letnik XXIII, številka 3, april 2018, ISSN 1318-797X

Ljubljana

5-6
Kaj in kje
se bo v Ljubljani
gradilo v letu 2018?

8-13
Stanovanje v
Ljubljani

14-19
Socialna
Ljubljana

33-39
Gremo
v muzej!

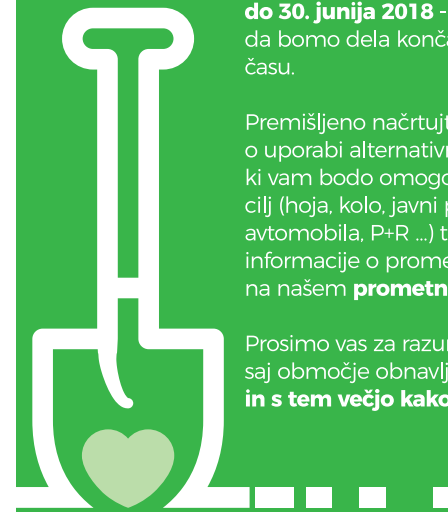
Prenavljamo. Za vas.

Gospodsvetska cesta in Dalmatinova ulica

V središču Ljubljane smo zaradi rekonstrukcije za ves promet zaprli Gospodsvetsko cesto in Dalmatinovo ulico do Miklošičeve ceste. Za popolno zaporo – trajala bo predvidoma **do 30. junija 2018** - smo se odločili zato, da bomo dela končali v najkrajšem možnem času.

Premišljeno načrtujte svoje poti in razmislite o uporabi alternativnih načinov mobilnosti, ki vam bodo omogočili hitrejši prihod na cilj (hoja, kolo, javni prevoz, souporaba avtomobila, P+R ...) ter preverjajte aktualne informacije o prometu in zaporah cest na našem **prometnem portalu PROMInfo**.

Prosimo vas za razumevanje ter potrpljenje, saj območje obnavljamo **za boljšo mobilnost in s tem večjo kakovost bivanja**.

LJUBLJANA.
Zate.

Mestna občina
Ljubljana

Zbiranje idejnih rešitev za postavitve spomenika Jerneju Kopitarju v Beogradu

Mesto Beograd je leta 2016 ob pravoslavni cerkvi v Tivoliju postavilo spomenik Vuku Stefanoviću Karadžiću, v spomin na prijateljstvo med njim in Jernejem Kopitarjem. Decembra 2017 je Komisija za postavitve javnih spomenikov sprejela sklep, da tudi »MOL izvede natečaj likovne rešitve za postavitve spomenika Jerneju Kopitarju na Ulici Georgea Washingtona v centru Beograda«.

Idejna rešitev naj s sodobno likovno govorico predstavi pomen Jerneja Kopitarja tako za Slovence kot tudi za razvoj srbskega jezika. Umeščen bo na trg Majik ob aveniji Georgea Washingtona.

Rok za prijavo se izteče **4. maja 2018**, prispelne idejne rešitve pa bodo predstavljene v atriju Mestne hiše od **8. do 18. maja 2018**. Razpisna dokumentacija, dodatna pojasnila in kontakt so objavljeni na spletni strani www.ljubljana.si pod rubriko Aktualno.

ŽUPANOVI DNEVI ODPRTIH VRAT

Župan Zoran Janković ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65**.

Nepremično premoženje Mestne občine Ljubljana

Mestna občina Ljubljana vsem zainteresiranim s spletno aplikacijo »Nepremičnine MOL« (www.ljubljana.si/sl/nepremicnine-mol) omogoča vpogled v načrt prodaje in oddaje nepremičnin, ki so v njeni lasti.

PRODAMO

**Poslovno stavbo
s pripadajočim
zemljiščem, Roška
cesta 25, Ljubljana**

Izključna cena: **456.000 €**

Velikost poslovne stavbe št. 1727-741 je 350,40 m². Pripadajoči zemljišči sta parc. št. 406/0 in parc. št. 407/0, obe k. o. 1727 – Poljansko predmestje. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: E (105-150 kWh/m²a).

**Stavbo in pripadajoča
zemljišča v naselju
Javor, Javor 5,
Ljubljana – Dobrunje**

Izključna cena: **73.000 €**

Stavba v skupni izmeri 505,80 m² stoji na zemljiščih v skupni izmeri 1699 m². Zemljišča imajo trenutno namensko rabo: območje centralnih dejavnosti za vzgojo in primarno izobraževanje. S spremembo občinskega prostorskega načrta bo namenska raba stanovanjska. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: E (105-150 kWh/m²a).

KAŠELJ

Izključna cena: **169.200 €**,
v ceno ni vključen DDV

Zemljišči s parc. št. 324/4 in 330/1, k. o. Kašelj, v skupni izmeri 1128 m², ki se nahajata v enoti urejanja prostora (EUP) PO-900, z namembnostjo SSse – splošne eno- in dvostanovanjske površine. Zemljišči se bosta v sklopu prodajali na javni dražbi.

OBIŠČITE NAS TUDI NA

[www.facebook.com/
GlasiloLjubljana](http://www.facebook.com/GlasiloLjubljana)

Ljubljana

Ljubljana – športna, zdrava, aktivna in povezana s četrtnimi skupnostmi

Gradimo Ljubljano

Kaj in kje se bo v Ljubljani gradilo v letu 2018? 4

Energetika

Za čist zrak šteje vsak korak 6

Stanovanje v Ljubljani

Pogovor s Sašem Rinkom 8

Zgodovina ljubljanske stanovanjske kulture in načinov bivanja 11

Socialna Ljubljana

Pogovor z Anito Ogulin 14

Stara roba, nova raba 16

Ljubljana v skrbi za najšibkeje 17

Starejši so po novem medijske zvezde 18

Otroci v mestu

Pot ob žici 20

Kako so Dunking Devils preskočili lokomotivo 21

Mladi na sceni

Zdrav duh v zdravem telesu 22

Kultura

Najprej Trbovlje in potem ves svet 24

Tuji kulturni centri v Ljubljani (2. del) 26

Kinodvor v centru Zaloga 27

Stavba za ljudi in ne le bolnišnica 28

Mesto literature

Gorazd Vahen: Vsaka ilustracija je boj 30

23. Slovenski dnevi knjige 31

Literarna Ljubljana 32

»Časi niso se zjasnili!« 32

Gremo v muzej!

Predstavitve ljubljanskih muzejev 33

66. Ljubljana festival 40

Razgibajmo Ljubljano 42

Pred krimovkami je svetla prihodnost 44

Nagradni fotonatečaj 45

Zelena Ljubljana

»Zelena, ki te hočem zeleno.« 46

Enostavna ekološka vzgoja rastlin 48

Krakov: Praspomin mesta 50

Mestni štipendisti 51

Mesto in Mestni svet

Delo Mestnega sveta 52

Mesečni napovednik 52

Pozor, območje strpnosti, sožitja in spoštovanja! 56

Mestno zrcalo 58

Kraševci v bloku 59

Ljubljanski vestnik 60

Okoljske meritve 63

Fotografija na naslovnici

Barviti koraki v ljubljansko pomlad, foto: Dunja Wedam

Fotografija na strani 3

Dejan Crnek, foto: Primož Korošec

« Ob dejstvu, da 75 % površine Mestne občine Ljubljana pokrivajo zelene površine, s ponosom lahko govorimo o največjem naravnem »športnem objektu«.

Povezovanje in sodelovanje. Sobivanje v ravnovesju. In šport, ali bolje telesna kultura, je vsekakor ena od dejavnosti, ki najbolj povezujejo. S telesno aktivnostjo se lahko ukvarja prav vsak, ne glede na starost, spol, sposobnost, izobrazbo ali družbeni status. Ob dejstvu, da 75 odstotkov površine Mestne občine Ljubljana pokrivajo zelene površine, s ponosom lahko govorimo o največjem naravnem »športnem objektu«. Še več, velik del te površine je urejen in namenjen prav telesni aktivnosti, zato lahko z gotovostjo trdimo, da so v Ljubljani odlični pogoji za spodbujanje zdravega načina življenja.

Pot spominov in tovarištva, najlepše urejena rekreativna površina s 7.000 na novo zasajenimi drevesi, trim otoki in pitniki s čisto ljubljansko vodo, nudi neomejene možnosti za telesno dejavnost vseh starostnih skupin. Ne pozabimo še na druge »otoke športa za vse«, ki kot gobe po dežju rasejo v vseh četrtih skupnostih in nudijo telesno aktivnost tudi v urbanih delih našega mesta.

V Ljubljani deluje prek 500 športnih društev, ki za svoje delovanje potrebujejo ustrezne prostore. Zato je bila na začetku mandata župana Zorana Jankoviča sprejeta logična odločitev, da se zagotovi najboljše pogoje v nosilnih športnih panogah. Tako so nastali prekrasen objekt v Stožicah, gimnastični center na Viču, Kopališče Koleszija ter pot ob Savi, prenova pa je načrtovana tudi za atletski stadion v Šiški in bazen Ilirija. Ob tem je zraslo še nekaj športnih objektov v javno-zasebnem partnerstvu: dvorana za športe na miški Ludus v Črnučah, dvorana za nogomet Baza v Štepanjskem naselju, kmalu pa dobimo tudi dva teniška centra. V Ljubljani je zelo dobro razvit tudi nov zimski olimpijski šport curling, za katerega je predvidena dodatna dvorana ob ledeni dvorani v Zalogu.

Ob tako razvejeni dejavnosti je bilo treba ustrezno pripraviti sofinanciranje za podporo nadaljnjemu razvoju. Nastala je prva strategija razvoja športa v Ljubljani do leta 2012, ki je z Letnim programom športa zagotavljala finančne pogoje za tak napredek. Lahko se pohvalimo, da smo v Ljubljani razvili enega najboljših sistemov na tem področju.

To so prepoznali tudi na Mednarodnem olimpijskem komiteju in v največji svetovni organizaciji na področju športa za vse TAFISA, zato so Ljubljano povabili v skupino sedmih pilotnih mest sveta, da bi skupaj pripravili pogoje za pridobitev naziva »Global Active City«. Po dveh letih priprav bodo oktobra prve nazive podelili na mladinskih olimpijskih igrah v Buenos Airesu, med njimi tudi Ljubljani. Nato pa bodo povabili vsa mesta, da se vključijo v pridobivanje tega naziva, tudi po vzoru sistema našega mesta. Za Ljubljano je to velik uspeh in potrditev, da smo vodilni v skrbi za športno udejstvovanje meščank in meščanov, ter obenem spodbuda za naprej: pripravljamo že novo strategijo do leta 2028.

Za prihodnost kakovostnega, zdravega in aktivnega preživljanja prostega časa se nam torej ni treba bati, saj zanj skrbijo županova ljubezen do športa, prizadevni športni delavci v društvih in klubih, strokovne službe Oddelka za šport Mestne občine Ljubljana in dolga športna tradicija (prvo društvo je bilo ustanovljeno že leta 1863 kot Južni Sokol).

Z aktivnim preživljanjem prostega časa se družimo, spoznavamo, povezujemo. Spoštujemo sebe in drug drugega. Smo v ravnovesju. Je še kaj lepšega?

Dejan Crnek, podžupan Mestne občine Ljubljana

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Marjan Sedmak
(predsednik), Aleš
Kardelj, Simona Pirnat
Skeledžija, Denis Strikovič,
Lada Zei. Odgovorni
urednik: dr. Uroš Grilc,
kontakt: 051/398 843,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Lektorica: Živa Čebulj,
Korektorica: Renata
Vrčkovnik, Avtorica
logotipa: Petra Černe
Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Salomon
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Kaj in kje se bo v Ljubljani

dr. Uroš Grilc

Letošnje leto v Ljubljani bo eno izmed najbolj investicijsko pestrih doslej. V prejšnji številki glasila smo vam predstavili 40 razvojnih projektov, ki jih je Mestna občina Ljubljana že pričela izvajati in bodo večinoma zaključeni do konca leta 2018. V tokratni številki vas seznanjamo s projekti, ki jih bo občina pričela izvajati v tem letu. Velik del teh projektov se navezuje na veliki kohezijski projekt odvajanja in čiščenja odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja. Izgradnja kanalizacije in celovita prenova cest z izgradnjo celotne sodobne infrastrukture bo potekala na 20 območjih: letos se bo začela na 54 cestah. Naj spomnimo, da mora biti gradnja zaključena v dveh letih, v tem času pa bo gradnja kanalizacije in obnova infrastrukture potekala na kar 261 cestah in ulicah v Mestni občini Ljubljana. Po zaključku projekta bo priključenost na kanalizacijo znašala 98 %. Povedano drugače, 17.500 prebivalcev bo na novo dobilo kanalizacijo.

Preverite, ali bo gradnja potekala tudi pri vas oziroma na vaših vsakodnevnikih poteh. Podrobnejše informacije so na voljo na

www.cistozate.si.

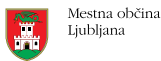

Zdravstveni dom Bežigrad – v novem 3-etažnem objektu bodo urejeni novi prostori za zdravstveno dejavnost ter lekarna.

Izgradnja kanalizacije in celovita prenova cest

ČS	Ime območja – delitev na podobmočja	ULICA (odsek, odcep)
ČS POSAVJE	Stožice	Pavlovčeva ulica
		Stoženska ulica
		Stožice
ČS JARŠE	Šmartinska cesta	Šmartinska cesta
ČS GOLOVEC	Hrušica in Litijska cesta	Gramozna pot
		Hruševska cesta
		Litijska cesta
		Trpinčeva ulica
ČS POLJE	Zalog	Agrokombinatska cesta
		Pot v Zeleni gaj
ČS RUDNIK	Gornji Rudnik	Gornji Rudnik I
		Gornji Rudnik II
		Gornji Rudnik III
		Gornji Rudnik IV
ČS DRAVLJE	Glince in Dolnice	Blažičeva ulica
		Cesta Andreja Bitenca
		Galičeva ulica
		Jarčeva ulica
		Ulica Nade Čamernikove
		Vagajeva ulica
		Zakrajškova ulica
Zalaznikova ulica		
ČS MOSTE	Zaloška – Studenec	Studenec
ČS POLJE	Slape	V Toplice
		V Zalar
ČS POLJE	Vevče	Anžurjeva ulica
		Cimermanova ulica
		Kašeljska cesta
		Ob studencu
		Slape
		V Sige
		Vevška cesta
ČS ŠENTVID, ČS DRAVLJE	Kamnogoriška cesta	Cesta Andreja Bitenca
		Jerajeva ulica
		Kamnogoriška cesta
		Plešičeva ulica
		Zapuška cesta
ČS TRNOVO	Cesta dveh cesarjev	Cesta dveh cesarjev
ČS DRAVLJE	Kalinova ulica	Kalinova ulica
		Ulica Juša Kozaka
ČS ŠENTVID	Cesta Andreja Bitenca	Cesta Andreja Bitenca
		Ulica 4. julija
ČS ŠENTVID, ČS DRAVLJE	Na Trati	Arharjeva cesta
		Na Trati
ČS POSAVJE	Ježica	Dunajska cesta
		Stara Ježica
		Udvančeva ulica
		Cesta Urške Zatlerjeve
ČS ŠENTVID	Kleče	Medveščkova ulica
		Medveščkova ulica
		Pipanova pot
ČS BEŽIGRAD	Ogrinčeva ulica	Kočenska ulica
		Ogrinčeva ulica
ČS MOSTE	Ulica Mire Miheličeve	Ulica Mire Miheličeve
ČS ROŽNIK	Brdo vzhod	Brdnikova ulica

**V PRIHODNIH DVEH LETIH BOMO
NA JAVNO KANALIZACIJO DODATNO
PRIKLJUČILI GOSPODINJSTVA S
SKUPNO VEČ KOT 17.500 PREBIVALCI.**

Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja
Faza 3: Dograditev kanalizacije v aglomeracijah v MOL.

gradilo v letu 2018?

Projekti MOL v pripravi

ČS	Četrtna skupnost	Naziv projekta
1.	Črnuče	OŠ Maksa Pečarja, Črnuška cesta 9 – celovita energetska sanacija
2.	Šiška	Centralno kopališče Tivoli, Celovška 25 – celovita energetska sanacija
3.	Jarše	OŠ Jožeta Moškriča, Jarška 34 – celovita energetska in statična sanacija objekta
4.	Center	Hala Tivoli, Celovška 25 – prenova razsvetljave
5.	Center	ZD Ljubljana Center, Metelkova 9 – prenova ogrevalnega sistema
6.	Moste	Športni park Kodeljevo – dvorana, Gortanova 21 – celovita energetska sanacija
7.	Dravlje	OŠ Dravlje, Klopčičeva 1 – prenova ogrevalnega sistema in razsvetljave
8.	Center	Mestna uprava MOL, Mestni trg 1 – prenova ogrevalnega sistema
9.	Dravlje	Sanacija suhega vodnega zadrževalnika v Podutiku nad Podutiško cesto – čiščenje zadrževalnega prostora in rekonstrukcija iztočnega objekta
10.	Center	Skejt park pod Fabianijevim mostom
11.	Bežigrad	Parmova ulica – obnova vozišča, meteorne kanalizacije, ulične razsvetljave ter izgradnja kolesarskih stez in obnova pločnika na odseku od Samove ulice do ulice Bežigrad
12.	Center	Korytkova ulica, odsek med Grablovičevo in Močnikovo – preplastitev cestišča
13.	Bežigrad	Trstenjakova – obnova vodovoda in kanalizacije ter preplastitev cestišča
14.	Jarše	Križišče med Šmartinsko cesto in severno obvoznico H3 <ol style="list-style-type: none"> 1. Ureditev dodatnega prometnega pasu za prosto zavijanje desno (mimo semaforja) s Šmartinske ceste na južno servisno cesto. 2. Ureditev dodatnega pasu za vožnjo naravnost z zahodnega kraka južne servisne ceste preko Šmartinske ceste na vzhodni krak. 3. Razširitev severne in južne servisne ceste v dvopasovnici med Šmartinsko in Bratislavsko cesto. 4. Ureditev dodatnega pasu na Šmartinski cesti iz smeri Šentjakoba pred semaforiziranim križiščem na severni strani hitre ceste za vozila, ki iz te smeri zavijajo levo na južno servisno cesto ob H3. 5. Rekonstrukcija obstoječega dvopasovnega križišča na Bratislavski cesti v turbo križišče.
15.	Bežigrad	Prestavitev vročevoda na Kamniški ulici
16.	Dravlje	Obnova plinovodnega omrežja na območju Malnarjeve ulice
17.	Bežigrad	Obnova plinovoda – odsek med severno obvoznico in Turnerjevo
18.	Center	Obnova plinovoda in vročevoda, kanalizacije in vodovoda na območju Erjavčeve ulice in ureditev površin Trga republike
19.	Moste	Prenova otroškega igrišča Kodeljevo
20.	Center	Izvedba parkirišča na Povšetovi ulici
21.	Črnuče	Izgradnja hodnika za pešce ob regionalni cesti Šentjakob–Domžale, od Colnarjeve do avtobusne postaje
22.	Sostro	Pokopališče Sostro, Cesta II. grupe odredov – širitev pokopališča
23.	Center	Umestitev koncertne dvorane s statično sanacijo objekta Vegova 7 – Konzervatorij za glasbo in balet Ljubljana
24.	Sostro	Sanacija opornega zidu na lokalnem pokopališču Javor
25.	Moste	Vrtec Zelena jama, enota Vrba – sanacija notranjih prostorov
26.	Šiška	Vrtec Najdihojca, enota Čenča – dokončanje celovite sanacije s sanacijo I. nadstropja, kuhinje, teras, požarnega izhoda in kletnih prostorov
27.	Golovec	Vrtec Otona Župančiča, enota Mehurčki – sanacija pritličja, interne kanalizacije, kuhinje in teras
28.	Vič	Rekonstrukcija vodovodnega mostu – vzpostavitev povezave mesta s Krajinskim parkom Ljubljansko barje za pešce in kolesarje
29.	Polje	Prenova nekaterih stavb v naselju na Cesti Španskih borcev
30.	Center	Zarnikova 4 – pričetek rekonstrukcije večstanovajske stavbe (7 novih BE na podstrehi ter 6 BE in 5 stanovanj s prenovo obstoječih enot)
31.	Črnuče	Športni park Črnuče – izvedba druge faze trim steze severno od reke Save in zahodno od Štajerske ceste
32.	Jarše	Javno-zasebno partnerstvo – Staro letališče
33.	Center	Staro letališče Ljubljana bo obnovljeno z javno-zasebnim partnerstvom. Nova programska zasnova bo vključevala tudi prezentacijo zgodovine letalstva.
34.	Center	Mladinski hotel – Metelkova
35.	Bežigrad	Izvedba nujnih investicijskih vzdrževalnih del v hostlu Celica
36.	Rudnik	Zeleni trg – anketa o bodoči rabi Trga republike. Namen ankete je pridobiti stališča širše in strokovne javnosti o programih in vsebinah, ki bi jih v tem prostoru razvijali. Rezultati ankete bodo uporabljeni kot izhodišča za oblikovanje javnega prostora in objektov na obrobju trga.
37.	Dravlje	Livarska ulica – ureditev kanalizacije in vodovoda
38.	Rudnik	Ulica Borcev za severno mejo – ureditev dodatnih parkirnih mest
39.	Rudnik	Stara Vodnikova cesta – rekonstrukcija ceste in ureditev površin za pešce
40.	Dravlje	lžanska cesta – rekonstrukcija ceste z ureditvijo odvodnjavanja meteorne vode s prometnih površin, ureditev površin za pešce in kolesarje, izgradnja vakuumske kanalizacije, elektro-kabelske kanalizacije, telekomunikacij, plinovoda, ureditev javne razsvetljave
41.	Rudnik	Črna vas – rekonstrukcija ceste z ureditvijo odvodnjavanja meteorne vode s prometnih površin, ureditev površin za pešce in kolesarje, izgradnja vakuumske kanalizacije, elektro-kabelske kanalizacije, telekomunikacij, plinovoda, ureditev javne razsvetljave

Energetska prenova. Za vas.

Prosimo za razumevanje.

LJUBLJANA.
Zate.

Mestna občina
Ljubljana

Foto: Karmen Žirovnik

Nov vrtec Kašelj, tako kot drugi gradbeni projekti, je od vsega začetka nastajal pod budnim očesom župana Zorana Jankoviča.

Se bo pa letos v Ljubljani gradilo še veliko drugega. Obnove šol in vrtcev, obsežna energetska sanacija stavb, nova stanovanja ter obnova kopališča Tivoli so tiste investicije, ki bodo prinesle še boljšo kakovost bivanja. Nov skejt park bo prispeval k razvoju urbanih športov, nova koncertna dvorana bo služila zlasti razvoju glasbenega šolstva v prestolnici, na območju nekdanjega letališča pa bo nastala prva prezentacija zgodovine letalstva v Sloveniji. Med projekti je tudi pomemben razmislek, h kateremu Mestna občina Ljubljana vabi najširšo javnost: katere vsebine in programi bi v prihodnje lahko oživili Trg republike?

Za čist zrak šteje

Samo Lozej,
direktor Energetike Ljubljana

Foto: Urban Štebljaj

V Energetiki Ljubljana se trudimo za čisto okolje.

Več kot 100.000 uporabnikov daljinskih sistemov prispeva k čistejšemu zraku

Danes je v Ljubljani in njeni okolici že več kot 100.000 uporabnikov daljinske oskrbe s toploto in zemeljskim plinom, in prav ti prebivalci so zaslužni za vse boljšo kakovost zraka. Zmanjševanje individualnih kurišč v urbanih mestnih središčih s kotlinsko lego in posledično slabo prevetrenostjo namreč pomembno zmanjšuje onesnaženost predvsem v zimskem času. S priključevanjem stavb na daljinsko ogrevanje in omrežje zemeljskega plina, s katerima upravljamo v Energetiki Ljubljana, se je kakovost

Doris, Ljubljana

»Spomnim se, kako smo pred leti iskali stanovanje v Ljubljani in smo pri nepremičninskih oglasih lahko opazili informacije, ali je stanovanje priključeno na daljinsko ogrevanje ali ne. Takrat nisem najbolj razumela, zakaj je to tako pomembno, a danes vem. Ne samo to, da ta sistem nikoli ne zataji, je udoben in preprost, ampak je tudi ekološki.«

zraka v Ljubljani že pred leti začela bistveno izboljševati. Sprva po zaslugi manjših emisij žveplovega dioksida, ki so danes kar tridesetkrat manjše kot pred tremi desetletji, v zadnjem času pa tudi zaradi zmanjšanja obremenitev s prašnimi delci.

Lokalni ukrepi za regionalni in globalni učinek

Trenutno je v Energetiki Ljubljana v teku največji projekt in hkrati nova pomembna naložba v izboljšanje kakovosti zraka v Ljubljani, in sicer prigradnja plinsko-parne enote. Z njo bomo zagotovili, da

Klub Zvestoba ogreva – Več energije za več prihrankov

V Klubu Zvestoba ogreva uporabnikom zagotavljamo ugodnejše cene energentov in omogočamo druge ugodnosti. Za vse informacije smo vam na voljo v Klicnem centru, na brezplačni številki 080 2882, ali preko spletnih strani.

vsak korak

bo z letom 2021 primarni energent za proizvodnjo toplote in elektrike postal zemeljski plin, to je energent, ki omogoča prehod v brezogljnično družbo.

Pomembna energetska in okoljsko učinkovita praksa je tudi spodbujanje trajnostnega prometa. Eden od pomembnejših ukrepov je spodbujanje uporabe okolju prijaznih vozil na stisnjen zemeljski plin (metan ali CNG). V ta namen imamo v Ljubljani že dve javni polnilnici, v načrtu pa so že nove.

Konec preteklega leta smo v okviru slovensko-španskega projekta postavili tudi prvo javno polnilnico za tovorna vozila na utekočinjen zemeljski plin, ki je Slovenijo uvrstila na zemljevid držav, ki se zavedajo pomena lokalnih ukrepov za globalne učinke.

Dom je način bivanja

Vse življenje se trudimo, da bi si ustvarili dom. Dom ni le osrednja točka našega življenja, temveč način bivanja. Vsak vaš

korak, s katerim prispevate, da je lahko Ljubljana energetska učinkovita ter okolju in ljudem prijazna prestolnica, je hkrati naš navdih za iskanje trajnostnih energetskih rešitev, s katerimi vam zagotavljamo zanesljivo, učinkovito in okolju prijazno oskrbo s toploto, plinom in elektriko, in to 365 dni na leto 24 ur na dan. Vsak naš razvojni izziv je hkrati tudi priložnost za povečanje kakovosti bivanja v Ljubljani in njeni okolici.

Pogovor s Sašem Rinkom

Stanovanjski dodatek je nujen pogoj za uvedbo stroškovnih najemnin

dr. Uroš Grilc

Foto: Miha Fras

Sašo Rink je pravnik in od leta 2013 direktor Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana. Bil je mestni svetnik in kot predsednik Sveta za odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir Mestne občine Ljubljana je zaslužen za nemalo pomembnih sistemskih premikov, ki odpravljajo nefunkcionalne rešitve, s katerimi se soočajo osebe z oviranostmi. Iz njega veje iskrena predanost svojemu delu, resnost in predvsem izjemen posluš za potrebe Ljubljančank in Ljubljančanov pri reševanju stanovanjske problematike.

Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana v sedanji formalni in statusni obliki deluje od leta 2002. Poslanstvo sklada je izvajati stanovanjski program občine. Če pustimo ob strani vmesne statusne in zakonske spremembe, ki jim je sklad moral slediti, kaj se je v tem obdobju od ustanovitve v prestolnici bistvenega spremenilo na stanovanjskem področju?

Čeprav bi si izjemno želel drugačnega odgovora, je treba priznati, da ne prav veliko. Od osamosvojitve je tudi na stanovanjskem področju v ospredje prišla mantra, da bo nevidna roka trga uredila

večino družbenih in ekonomskih razmerij. Stari sistem stanovanjske preskrbe, ki je slonel na prispevkih delodajalcev in delavcev, je bil pozabljen, najemni stanovanjski fond razprodan, finančne spodbude pa usmerjene v zagotavljanje pretežno lastniških stanovanj. Uspeh prosilcev na razpisih sklada se zato giblje okoli 10 odstotkov, kar je seveda nedopustno. Nekaj upanja vendarle kaže leta 2015 v Državnem zboru RS sprejeta Resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025, ki na državni ravni predvideva obrat v stanovanjski politiki od pretežno lastniškega k najemniškemu konceptu stanovanjske preskrbe. Le

upamo lahko, da bodo ukrepi iz resolucije tudi uresničeni, predvsem pa, da bodo za izvrševanje zagotovljeni tudi viri financiranja. Sicer bo to le ena izmed mnogih strategij, ki »obvisijo v zraku« in so le mrtva črka na papirju.

Mestna občina Ljubljana je kot ustanoviteljica večkrat dokapitalizirala Javni stanovanjski sklad tako s stvarnim kot finančnim premoženjem. Prav tako je Javni stanovanjski sklad premoženje, ki ga ni potreboval za opravljanje svojih nalog, večkrat vrnil. Torej lahko sklepamo, da je stanovanjska politika občine proaktivna in se prilagaja vsakokratnim razmeram na nepremičninskem trgu?

Občinske dokapitalizacije so vsekakor znak proaktivne stanovanjske politike na lokalni ravni in kažejo na posluš občine za potrebe našega sklada. Brez tega bi bilo povečevanje števila najemnih stanovanj praktično nemogoče. V tem pogledu smo eden izmed redkih stanovanjskih skladov, ki je deležen tovrstne podpore ustanoviteljice. Nemalo kolegov se namreč sooča z resnimi težavami pri poslovanju

“ Neto obremenitev najšibkejših se ne bi smela povečati.

in so praktično obsojeni na životarjenje, brez kakršnih koli investicij v nova stanovanja. Pri tem je treba poudariti, da pri zagotavljanju ustrezne podpore igrajo v Ljubljani pomembno vlogo vsi deležniki na lokalni ravni, od javnih

KOLIKO STANOVANJ JE SKLAD PRIDOBIL V ZADNJIH LETIH?

Leta 2015 je Javni stanovanjski sklad MOL zgradil stanovanjsko sosesko **Polje III**, s katero je pridobil 148 novih stanovanjskih enot. V letu 2016 je zaključil gradnjo stanovanjske soseske **Dolgi most** s 30 stanovanjskimi enotami.

Posebej uspešno je bilo leto 2017. Z rekonstrukcijo nekdanjega poslovno-stanovanjskega objekta na naslovu **Ob Ljubljani 42** je bilo dobljenih 10 stanovanjskih enot. S

prenovo prostorov (samskih sob ter skupnih sanitarij in ostalih pomožnih prostorov) v 2. nadstropju stavbe na naslovu **Ulica Vide Pregarc 34** je nastalo 7 stanovanjskih enot z lastnimi sanitariji in kuhinjami ter pripadajočimi shrambami v isti etaži. V nekdanjem samskem domu na naslovu **Hladilniška pot 34** je bilo zagotovljenih 23 stanovanjskih enot. S celovito prenovo nekdanjega samskega doma na naslovu **Knobleharjeva ulica 24** je bilo dobljenih 71 bivalnih

Na območju Brda bo v šestih novozgrajenih večstanovanjskih stavbah dobilo dom 174 uspelih prosilcev.

podjetij do oddelkov mestne uprave, predvsem pa župan Zoran Jankovič, ki v velikem delu poskrbi za usklajenost vseh omenjenih.

Od leta 2016 Slovenija beleži ponovno gospodarsko rast, kar se odraža tudi na nepremičninskem trgu. Kateri ukrepi tudi na stanovanjskem področju v Mestni občini Ljubljana prinašajo večje število stanovanj?

Gospodarska rast nedvomno vpliva tudi na stanovanjsko področje, kar se kaže v ponovnem zagonu zaustavljenih nepremičninskih projektov in večji ponudbi stanovanjskih enot, namenjenih prodaji. Toda stroški gradenj, ki glede na dejavnost stanovanjskega sklada predstavljajo velik del odhodkov, ponovno naraščajo. Reševanje bivanjskih stisk z nakupom lastnega stanovanja je morda postalo nekoliko lažje, vendar se ponudba najemnih stanovanjskih enot za dolgoročni najem vseeno ne povečuje.

Kaj je ključ stanovanjske politike vašega sklada? Kaj je tisto, kar Ljubljana kot

prestonica nujno potrebuje na stanovanjskem področju?

Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana razpolaga s približno 4200 stanovanjskimi enotami, ocenjen primanjkljaj neprofitnih najemnih stanovanj v prestolnici znaša približno 4000 stanovanjskih enot. Ta manko bo brez korenitih sprememb na sistemski ravni zelo težko odpraviti v doglednem času. Velik korak k stabilizaciji javnega najemnega trga bi pomenili odprava neprofitne najemnine, ki se ni spreminjala vse od leta 2007 in je v tem hipu podcenjena, ter uvedba stroškovne najemnine, ki je predvidena z državno resolucijo in bi pokrivala vse stroške, povezane z gradnjo in upravljanjem s stanovanji. To bi prispevalo k stabilizaciji tako povpraševanja, ki ga je glede na višino najemnin izjemno težko oceniti kot realno, kot ponudbe, saj veliko potencialnih investitorjev ne gradi javnih najemnih stanovanj prav zato, ker najemnine ne pokrivajo stroškov, povezanih s stanovanjskimi enotami. Ob tem je stanovanjski dodatek nujen pogoj za uvedbo stroškovnih najemnin, in sicer kot socialni

enot. V okviru zagotavljanja stanovanjskih stavb za bivanje ranljivih skupin je na lokaciji **Vinčarjeva** zrasla stanovanjska stavba za posebne namene – **Hiša Sonček**. Navedena dvoetažna stanovanjska stavba je bila zasnovana in zgrajena v sodelovanju z Zvezo društev za cerebralno paralizo – Sonček, z namenom reševanja bivanjskih potreb oseb s cerebralno paralizo. V stavbi je zagotovljeno bivanje skupnosti 14 oseb s posebnimi potrebami.

KATERI PROJEKTI BODO V PRIHODNOSTI KLJUČNI ZA REŠEVANJE STANOVANJSKE PROBLEMATIKE V LJUBLJANI?

V leseni montažni stanovanjsko-poslovni soseski **Polje IV**, ki se ravno gradi, bomo zagotovili 64 javnih najemnih stanovanjskih enot, prepotrebno enoto Mestne knjižnice Ljubljana in prostore za lekarno.

Veselimo se skorajšnjega dokončanja 38 stanovanjskih enot v **Zalogu**, ki jih bomo pridobili na podlagi sklenjene prodajne pogodbe.

Z rekonstrukcijo podstrehe večstanovanjske stavbe na **Zarnikovi ulici 4** bomo pridobili 7 novih stanovanjskih enot (s skupno neto tlorisno površino 189,08 m²), z izvedbo funkcionalne preureditve in prilagoditve obstoječih 13 stanovanjskih enot v lasti sklada, ki so locirane v različnih nadstropjih te stavbe, pa bomo zagotovili še 11 stanovanjskih enot (239,68 m²).

Po že izvedeni rušitvi obstoječih (dotrajanih) objektov na lokaciji **Pečinska 2** bomo z izgradnjo nove stanovanjske stavbe (502 m²) zagotovili 6 stanovanjskih enot (v površini do 50 m²).

V okviru projektov v razvoju smo z aktivnostmi najbližje pridobitvi gradbenega dovoljenja za izgradnjo stanovanjske soseske **Brdo 2**, v okviru katere bomo zagotovili 174 novih javnih najemnih stanovanjskih enot. Glede na že potrjeni idejni projekt je na območju Rakove jelše načrtovana gradnja stanovanjske soseske **Rakova jelša II** s petimi dvonadstropnimi večstanovanjskimi objekti s skupno 156 stanovanjskimi enotami in samostojnim pritličnim objektom, v katerega bodo umeščeni večnamenski prostor lokalne skupnosti in prostori, namenjeni gostinski in storitveni dejavnosti.

S pozidavo zemljišč na **Jesihovem štradonu** je načrtovanih okrog 60 novih javnih najemnih stanovanjskih enot.

Pomemben projekt je obnova poslovne stavbe na **Vodnikovi cesti 5**, ki bo postala stanovanjska stavba za potrebe bivanja 12 odraslih varovancev z motnjo v telesnem in duševnem razvoju. Ob tem bo izvedena tudi ureditev zunanjih površin ter prometna in komunalna ureditev. Projekt nastaja v sodelovanju s Centrom za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič Draga.

Pomembnejše razvojno območje stanovanjske gradnje v prihodnjem obdobju je **Komunalna cona Povšetova**, ki obeta 350 stanovanjskih enot, v različnih fazah razvoja pa so tudi drugi projekti na različnih lokacijah (projekti: **Zelena jama – Zvezna ulica, Nad motelom, Cesta španskih borcev, Litijska – Pesarska, Tomačevo, Glince, Dravlje**). Z njimi sklad načrtuje preko 400 novih stanovanjskih enot.

korektiv za tiste, ki ne bodo zmogli bremen stanovanjskih stroškov: neto obremenitev najšibkejših se ne bi smela povečati. Zadnji izmed nujnih ukrepov, ki jih navaja resolucija, pa je trajen sistemski vir financiranja stanovanjske preskrbe, s katerim bo šele možno resno in celovito izvajanje stanovanjske politike.

V naslednjih letih se lotevate nemalo investicij. Katere so ključne?

Trenutno poteka gradnja 38 stanovanjskih enot v Zalogu, ki jih bo sklad sredi leta pridobil z nakupom, v Polju pa gradimo 64 stanovanjskih enot v okviru projekta Polje IV, katerega zaključek je predviden v začetku naslednjega leta. Imamo za okrog 1500 stanovanjskih enot investicij v različnih fazah projektov, pri čemer naj poudarim, da je prav vsaka pridobljena stanovanjska enota izjemno pomembna. Če se omejim na največje projekte, naj omenim samo Rakovo jelšo II s 156 in Novo Brdo s 174 stanovanjskimi enotami. Oba projekta bi lahko začeli graditi letos in ju končali leta 2020, vse je odvisno od pridobivanja gradbenih dovoljenj in uspešnosti javnonaročniških postopkov. Približno 60 stanovanjskih enot na Jesihovem štradonu bo letos predmet arhitekturnega natečaja, izgradnja pa je predvidena v letu 2021. Intenzivno tudi razvijamo in lastniško zaokrožujemo območje v komunalni coni Povšetova, kjer bi v prihodnosti lahko pridobili okrog 400 stanovanjskih enot.

Sklad se v zadnjih letih ni ustrašil niti bolj ciljnih ukrepov stanovanjske politike. Stanovanja za mlade bodo leta 2018 prvič razdeljena po inovativnem ključu. Kaj si obetate od tega ukrepa?

Na razpis za dodelitev 30 najemnih stanovanj za mlade – po 10 za družine, pare in posameznike – smo do končnega roka prejeli 398 vlog, ki jih trenutno pregledujemo. Tudi na tem razpisu bo torej, enako kot na neprofitnem delu, rešen zgolj majhen del prosilcev. Razpis je namenjen mladim, ki pridobivajo dohodke iz kakršnega koli vira, kot podpora v procesu osamosvajanja, stanovanjske enote pa jim bodo dodeljene za določen čas desetih let. V tem času pričakujemo, da se bodo bodoči mladi najemniki tudi s pomočjo cenovno dostopnega najema osamosvojili,

V soseski Rakova jelša II bomo z dodelitvijo neprofitnih najemnih stanovanjskih enot rešili stanovanjsko vprašanje 156 uspelim prosilcem.

stanovanjsko vprašanje pa rešili na katerega od alternativnih načinov.

Sklad ima tudi eno ključnih nalog pri izvajanju socialne politike občine. Koliko stanovanjskih enot je v tem trenutku namenjenih socialno ogroženim? Ali kaj opažate na tem področju?

Pojasniti je treba, da v nasprotju s splošnim prepričanjem neprofitna najemna stanovanja nikakor niso namenjena zgolj socialno ogroženim, marveč so kot ukrep stanovanjske politike usmerjena v večino prebivalstva, ki si stanovanjsko vprašanje želi rešiti s pomočjo najema. Iz pravice do najema neprofitnih stanovanjskih enot so izločeni le tisti, ki presegajo dokaj visoke dohodkovne in premoženjske cenzuse. Če vzamemo v račun, da je za samsko osebo dohodkovni cenzus preko 2100 evrov neto dohodka mesečno, je obseg upravičencev vsekakor širok, neprofitna stanovanja pa niso namenjena zgolj socialno ogroženim. Temu mnenju je najbrž botrovalo dejstvo, da na vsakokratnih razpisih za dodelitev neprofitnih najemnih stanovanj uspejo v veliki večini zgolj prosilci, ki živijo v najtežjih bivanjskih razmerah in tudi socialnih stiskah.

Drugače pa Javni stanovanjski sklad razpolaga s 426 bivalnimi enotami, ki so namenjene tistim z najtežjimi bivanjskimi stiskami. Gre za stanovanjske enote, ki se dodeljujejo za določen čas trajanja te stiske, površinski cenzusi pa so bistveno

nižji kot pri neprofitnih najemnih stanovanjih: na osebo je v povprečju dodeljeno 12,55 m² bivalne površine. Najemniki bivalnih enot so večinoma nezaposleni invalidi, uporabnice varnih hiš, deložirani iz neprofitnih stanovanj, starejši z nizkimi dohodki, žrtve nasilja v družini, v bivalni enoti pa v povprečju ostanejo tri leta in pol.

Če bi vzeli za zgled stanovanjsko politiko kakega evropskega mesta, katerega bi izbrali in zakaj?

Vsekakor je Dunaj vodilno mesto v kakovosti življenja v svetovnem merilu, tudi po zaslugi stanovanjske politike. Tradicija zagotavljanja trajnega in varnega najema v mestu se izraža v 220.000 najemnih stanovanjih v mestni lasti in dodatnih 200.000 najemnih stanovanjskih enotah v lasti neprofitnih stanovanjskih organizacij. Te zagotavljajo najemna stanovanja po dostopnih cenah, delež najemnih stanovanj v mestu pa predstavlja 70 % celotnega stanovanjskega fonda. Najem stanovanja je torej pravilo, lastništvo pa izjema – povsem drugačna miselnost kot v našem okolju. Zagotavljanje ustrezne stanovanjske politike na Dunaju je tudi na politični ravni sprejeto kot »javna služba« in nikakor ne kot tržno blago, pomemben del zagotavljanja cenovno dostopnih stanovanj pa predstavljajo zadrage, ki imajo podporo tako mesta kot države.

STANOVANJSKA POLITIKA V LJUBLJANI IŠČE TUDI NOVE PRISTOPE

Na območju Rakove jelše razvijamo projekt stanovanjske gradnje **Rakova jelša I**. Po grobih ocenah bi v okviru tega projekta lahko zagotovili okrog 125 novih stanovanjskih enot. Posebnost tega projekta je, da bo del stanovanjskih enot, zgrajenih na tej lokaciji, namenjen za oddajo v neprofitni najem mladim do 29.

leta. Del zemljišč bo namenjen pilotnemu projektu združne stanovanjske gradnje, ki ga bosta v sodelovanju z zasebnim partnerjem, tj. zadrugo, izbrala mestni in državni stanovanjski sklad kot sodelujoča javna partnerja. Na preostalem delu zemljišč bo JSS MOL zgradil javne najemne stanovanjske enote.

Zgodovina ljubljanske stanovanjske kulture in načinov bivanja

dr. David Petelin

Foto: arhiv MNZS

Primer notranjosti stanovanja v obdobju med obema vojnoma, razstava pohištva

V kakšnih stanovanjih so bivali Ljubljančani v preteklih stoletjih? Kako velika so bila in kako so bila opremljena? Kako so se razvijali načini bivanja in stanovanjski standardi? Kakšna je bila podoba bivanjskih razmer v zgodovini naše prestolnice?

Les je lep

Ljudje različnih etničnih oznak in jezikov že tisočletja naseljujejo prostor, kjer danes stoji Ljubljana. Prvi znani »Ljubljančani«, za katere vemo, da so si postavili primitivna lesena bivališča, so bili t. i. koliščarji, kot so jih poimenovali arheologi, ko so v 19. stoletju odkrili njihove prve ostanke, zabite kole v barjanska tla (40 znanih koliščarskih vasi). Pred leti so pri obnovi nekdanjega ljubljanskega kopališča Špica odkrili 5000 let staro koliščarsko naselje iz bronaste dobe, ki postavlja Ljubljano ob bok najstarejšim mestom v Evropi.

Njihova bivališča so bila preprosta, kot je bilo preprosto njihovo življenje. Lesene hiše, pokrite s slamo, ki so stale samostojno ali na ploščadi v plitvini takrat še poplavljenega Barja in močvirnatih Prul, so bile skromno opremljene z lončenino, lesnim posodjem ter koščenim, kamnitim in

kovinskim orodjem. Vsakdan jezercev ali bobrov, kot jih je literarno orisal pisatelj Janez Jalen, je bil tisočletja prežet z ribolovom na drevakih, lovljenjem divjačine z loki, kopji in sekirami, metalurško dejavnostjo, obdelovanjem polj z ralom in rejo drobnice ter čaščenjem magičnih sil narave.

Bivališča iz šibja in ilovice

Rimska država se je s svojimi civilizacijskimi dosežki le postopoma uveljavila v vzhodnoalpskem prostoru. Izhodišče vojnih pohodov je bilo iz leta 181 pr. Kr. ustanovljenega mesta Oglej (lat. Aquilea), ki je kasneje zraslo v eno največjih mest rimskega imperija (100.000 prebivalcev) in od koder so izhajale številne emonske družine. Rimljani so večino svojih mest zgradili na območju, kjer je že stalo naselje avtohtonih prebivalcev, in nič drugače

ni bilo z ustanovitvijo kolonije Emone. Bližina kraške reke, varna strateška lega in ugodne prometne povezave (t. i. ljubljanska vrata) so privabljale prazgodovinska ljudstva že v času mlajše bronaste in železne dobe, kjer so na vrhu grajskega griča zgradili prva bivališča iz šibja in ilovice.

V času kulture žarnih grobišč pred 3200 leti je tod mimo potekala znamenita jantarna pot (današnja Slovenska cesta), na griču pa je že stalo utrjeno gradišče s svetišči boga sonca Belina, po katerem nosi bela Ljubljana ime, ter barjanske boginje Aequorne. Prvi rimski tabor oziroma naselbina je bila postavljena ob bok podgrajski naselbini Tavriskov na območju Starega trga okoli cerkve sv. Jakoba, kjer stoji Tribuna. Do leta 15 po Kr. pa zraste Colonia Iulia Aemona, popolnoma novo mesto z obzidjem na

levem bregu Ljubljanice, ki jo je ustanovil rimski cesar Avgust.

Barvita in bogata Emona

Rimljani, ki so bili odlični eklektiki, so zgradili naselje s stranicami 430 x 540 metrov po grških, helenističnih in etruščanskih vzorih, in sicer kot sistem pravokotnih ulic s 47 stavbnimi bloki stanovanjskih enot (lat. insulae), v središču mesta pa postavili reprezentativen forum v velikosti 64 x 190 metrov z vsemi javnimi in verskimi zgradbami (tempelj, bazilika in kurija). Pri tem so uporabljali grajski lomljeni peščenjak, podpeški marmor in apnenec, malto, beton ter opeke, kar je bilo za naš prostor nekaj povsem revolucionarnega. Večino mestnega prostora so zasedale pritlične stanovanjske enote različnih velikosti, kamor so se naselili italški prišleki, vojni veterani, trgovci, obrtniki in uradniki. Arhitekturni elementi in visoka bivalna kultura, ki jih imamo danes za klasične, so bili skoraj 500 let stalnica emonskega vsakdanjika.

Stebrišča, oboki, tlaki, mozaiki, freske in stenske poslikave, barviti kipi, okrasne fontane, atrijski bazeni in razkošne sobane ter ogledala, kozmetični pripomočki, eksotični izdelki in prefinjeno pohištvo so sicer krasili redka domovanja bogatejših in višjih slojev, medtem ko se je večina prebivalstva gnetla v skromnih sobah z osnovnim pohištvom. Lahko si zamislimo, da je imela tipična emonska hiša prodajni prostor na ulico (lat. taberna) za trgovino ali obrt ter skladišče, v notranjosti pa kuhinjo ter letne in zimske sobe s talnim ogrevanjem (hipokavst). Med najrazkošnejše emonske stavbe je zagotovo spadal pretorij, kjer so ob tranzitu občasno prebivali najvišji državni funkcionarji.

Cvetoče rimsko mesto so krasili javni in zasebni vodnjaki, terme in latrine. Emona je bila zaradi svojega geostrateškega položaja na prehodu iz Panonije na Apeninski polotok med 2. in 5. stoletjem večkrat zavojevana, osvojena, požgana, porušena, dokončno pa zapuščena v 6. stoletju. Prebivalci, ki se niso preselili v notranjost Italije in istrska mesta, so se umaknili iz ruševin v okoliško ljubljansko hribovje.

Tesne ulice in ozke hiše

Po koncu migracij bojevitih plemen se je zlagoma vračalo življenje na bregove Ljubljanice. Prvo strnjeno naselitveno območje srednjeveške Ljubljane je bilo na območju med desnim bregom reke in Grajskim gričem. Srednjeveško mesto trgovcev, obrtnikov in ribičev (Stari, Mestni in Novi trg) je začelo nastajati v okviru zemljiškega gospodstva koroških vojvod Spanheimov pod gričem, na katerem je nastajala tudi

prva utrdba. Ljubljana je bila za utrjenim obzidjem utesnjena; hiše so bile strnjene v ozke ulične nize, ki so sledili obrisom reke in griča. Na Mestnem trgu so parcele merile 8 x 12 m, ponekod med Starim trgom in Ljubljanico pa samo 6 m².

Zgodnesrednjeveške hiše so bile triosne, enonadstropne in lesene (predalčna gradnja). Katastrofalni potres leta 1511 in požar leta 1524 sta botrovala odločitvi o nadaljnji gradnji zgolj zidanih struktur domovanj. Pritličje je zajemalo polkrožno odprtino (velb), namenjeno trgovini oziroma obrtni delavnici, na dvorišču so bili prostori, namenjeni pomočnikom, vajencem in služinčadi (skupaj z razširjeno družino do 15 ljudi), v prvem nadstropju so kraljevali bivalni prostori lastnika s tremi majhnimi okni na ulico, ki so jih zastirale opne iz živalskih mehurjev, slama in deske pa so pokrivalo streho hiše, ki je bila zaključena trikotno s čopom.

Postelja in skromnost

V nasprotju z emonskimi domovanji je bila srednjeveška meščanska hiša opremljena relativno skromno. Tako bivanjska kot osebna kultura sta bili na dosti nižji ravni. Med lesenim pohištvom, ki so ga sestavljali miza, klopi, kredenca in skrinje

za dragocenejši stvari in obleko, je bil najpomembnejši kos postelja, na kateri se je gnetlo več oseb. Vodo so prinašali v čebrih iz mestnih vodnjakov, iztrebke in smeti pa so odmetavali na ulico ali pa v provizorični kanal med hišami, ki se je stekal v Ljubljanico.

Floris in prostorski koncept hiše se ni bistveno razlikoval od meščanskih hiš drugih evropskih mest ter je bil splošno razširjen tudi v meščanski stanovanjski arhitekturi vse do konca 17. stoletja. Srednjeveška Ljubljana je imela približno 5000 prebivalcev in je bila celo pomembnejša od štajerskega Gradca. Njena podoba, ki so jo sooblikovali severnjaški in mediteranski kulturni vplivi, pa se je pričela spreminjati v 16. stoletju, ko sta kamen in opeka nadomestila les. Hišam so dodali nadstropja, nekatere združili in njihova slemena obrnili vzporedno z ulico. Po zmagi nad reformacijo so v mestu našli dom jezuiti, furlanski plemiči in trgovci ter tako povečali število prebivalcev. Šele 17. in 18. stoletje z italijanskimi arhitekti, slikarji in kiparji pa sta dali videz Stari Ljubljani, kot jo poznamo danes: pastelna baročna pročelja cerkva, plemiških in meščanskih hiš, umetelne

Foto: arhiv MNZS

Stanovanje, verjetno dr. Antona Korošca, v obdobju med obema svetovnima vojnama

portale, razgibana arkadna dvorišča in stopnišča.

Meščanstvo na vrhuncu

Nekajletni intermezzo francoske nadoblasti v Ljubljani, sicer vdani stoletni habsburški dinastiji, je poleg kulturnega razcveta in botaničnega vrta prinesel tudi nov Kongresni trg in kostanjev zvezdast park ter ozelenjene sprehajalne površine z drevoredi zunaj mesta v Tivoliju. Vzpenjajoče se meščanstvo 19. stoletja je postalo usmerjevalec mestnega in arhitekturnega razvoja, ki je s svojimi življenjskimi navadami, gospodarsko iniciativo, intelektualno močjo, kulturnimi modeli in mentaliteto odločilno sooblikovalo razvoj stavbnih ter stanovanjskih projektov. Ljubljana se je iz avstrijske province spreminjala v slovenski narodni center tudi s pomočjo arhitekture, urbanizma in komunalne infrastrukture (elektrifikacija, plinovod, vodovod, kanalizacija), k temu pa je bistveno pripomogel župan Ivan Hribar.

Gradbene impulze so povzročili rušitev srednjeveškega obzidja in jarkov konec 18. stoletja (venec trgov), prihod železnice leta 1848 (razvoj tovarn in delavskih domovanj), ustanovitev Kranjske

stavbinske družbe leta 1873 (zidava karejskih historičnih večstanovanjskih stavb in vil zahodno od Slovenske ceste) ter velikonočni potres leta 1895 (pravokotna mreža ulic in secesionistična arhitektura slovenskih arhitektov). Z vidika bivalne kulture prinese to obdobje največje spremembe: ločitev bivalnih in delovnih prostorov, pojav enodružinskih stanovanj, omejitev stanovanj na posamezno nadstropje (horizontalna organizacija) ter skrčenje stanovanjskih površin in sob.

Najpogostejši tip stanovanjske stavbe do druge svetovne vojne je bila večstanovanjska najemniška hiša, ki je imela na reprezentančni ulični strani bivalne družinske prostore (salon, dnevni prostor, jedilnica, sobe), na dvoriščni strani pa pomožne prostore (kuhinja, shramba, kopalnica, stranišče). Druge tipološke novosti stanovanjske arhitekture so predstavljale vile in delavske kolonije. Stanovanja niso bila pretirano razkošna; največja so imela do pet krožno povezanih bivalnih prostorov. Bivalne prostore premožnejših je zapolnjevala bogata stanovanjska oprema (stilno pohištvo, knjige, tekstil, glasbila, keramika in porcelan, slike in skulpture, ure in svetila).

Bloki, stolpnice in soseske

Povojna stanovanjska kultura je bila zelo skromna in zaradi naraščajoče urbanizacije je gradnja težko sledila valu naseljencev. Stanovanja so bila majhna, večinoma brez kopalnic, z eno skupno pipo za vse stanovalce na hodniku in s stranišči »na štrbunk« zunaj stavbe. Mnogi so imeli le skromno sobo brez kuhinje ali pa so jo delili še z drugimi stanovalci. Pomanjkanje stanovanj so reševali z nadgradnjo obstoječih stavb, izkoristku pomožnih prostorov (lobiji, predprostori, pralnice, ropotarnice in kabineti) in državno intervencijo.

Mestni ljudski odbor je začel spodbujati posamezne zavode, ustanove, gospodarska podjetja in državne organe, da so za potrebe svojih zaposlenih začeli graditi stanovanja. Prva gradbena akcija je bila zidanje stanovanjskih objektov po funkcionalističnih vzorcih ob Savski cesti (Savska kolonija). Naslednja večja gradnja je naselje blokov sredi zelenja v Šiški ob Celovški cesti in novi tovarni (Litostrojsko naselje). To so bile dolge, dve- do štiri nadstropne stavbe z več vhodi in praviloma urbanistično svobodno postavljene. Takšni bloki so bili edina oblika kolektivne stanovanjske gradnje. Grajeni so bili tradicionalno z opekami in z vključenimi montažnimi elementi. Montažne bloke so na socialističnem Vzhodu gradili za zgledne državljane – delavce in družine z otroki. Bloki v zahodnih, kapitalističnih državah pa so

bili namenjeni večinoma priseljencem in državljanom z nizkimi dohodki.

Več kot polovica novih ljubljanskih prebivalcev je prišla iz majhnih, navadno enosobnih stanovanj iz dotrajanih delavskih naselij, barak ali pa iz starih kmečkih hiš. Zasilnih stanovanj, posebnih sob s štedilnikom in garsonjer je bilo okrog 11 %, eno- in dvosobnih nekaj čez 67 %, preostalo pa so bila tri- in večsobna stanovanja. Povprečna stanovanjska površina na prebivalca je znašala 8,97 m². Konec petdesetih let so bile ustanovljene zadruge, ki so dajale možnost za individualno gradnjo. Sredi petdesetih let se hkrati s kritikami obstoječe stanovanjske graditve pojavijo ideje o novi organizaciji stanovanjske izgradnje po principu enotne soseske, kakršnega so razvile severnoevropske in predvsem skandinavske dežele. Nova gradbena tehnologija in uporaba železobetona v stanovanjski gradnji sta omogočali tudi izgradnjo stanovanjskih stolpnic, ki so kot najpomembnejša tipološka novost v šestdesetih letih odločilno vplivale na ljubljansko mestno podobo (Savsko in Roško naselje).

Gradnja velikih blokovskih stanovanjskih sosesk od šestdesetih do osemdesetih let

“ Najpomembnejši kos je bila postelja, kjer se je gnetlo več oseb.

je bila pogojena s hitro rastjo prebivalstva, ki je bila predvsem posledica močnega priseljevanja iz Slovenije in iz območij nekdanje Jugoslavije in odpravljanja barakarskih naselij. Socialistična stanovanjska politika, ki danes predstavlja 70 % stanovanjskega fonda, je bila zaslužna za vsesplošno modernizacijo, dvig življenjskega standarda in stvaritev srednjega sloja. V povprečnem stanovanju so imeli v kuhinjskem prostoru z jedilnico nov štedilnik in električne gospodinjske pripomočke, jedilni kot, t. i. švedsko kuhinjo (vgradne elemente in viseče stenske omarice), industrijsko sedežno in spalno pohištvo (Meblo), radijski sprejemnik in televizor v dnevni sobi, kopalnico s tekočo vodo in stranišče na izplakovanje ter avtomobil pred blokom. Prelomna točka ob osamosvojitvi je bil na stanovanjskem področju t. i. Jazbinškov zakon, ki je omogočil odkup družbenih stanovanj in postavlja Slovenijo v sam evropski vrh po deležu lastniških stanovanj na prebivalca.

Foto: Staša Cafuta Trček

Anito Ogulin z Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje poznamo kot zagovornico otrok.

Pogovor z Anito Ogulin

»Otroci so enakovredni, nimajo pa vsi enakih možnosti.«

Jedrt Jež Furlan

Tako poln urnik ima, da bi se za intervju najlažje dogovorili ponoči. V času pogovora je namreč poleg rednega dela potekala akcija Čisto veselje: v sodelovanju z Gorenjem Surovino iz Maribora in družbo Spar Slovenija so po vsej državi zbirali železo, belo tehniko, papir ... Spodbujali so nas k čiščenju doma, okolice, narave, recikliranju in hkrati k prispevanju za otroke pod okriljem projekta Botrstvo. Skoraj sva se že dogovorili, pa je nekdo stal na tirih in ga je hitela reševati. Potem je tik pred srečanjem poklical obupan starš ...

Kako zmorete ta nori tempo, kako si polnite baterije? Nenehno se srečujete s težkimi zgodbami in prav gotovo se zgodi kakšna, ki vas posebej »razoroži«. Predvidevam, da tu in tam le potrebujete odmik. Kdo poskrbi za vas in vaše sodelavce?

Moj odmik je narava, vsako jutro grem najprej na sprehod s psom. Veliko miru in energije mi dajeta vnuka in sploh moja družina. Odmik v celoti, če me že sprašujete, pa je nemogoč, naše delo na Zvezi prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje bi težko imenovala služba. Je nekaj, kar živimo. Če ne bi bilo tako, ne bi zmogli vstopati v življenja otrok, mladih, družin, jim tako učinkovito pomagati na lepšo pot. Verjemite mi, da je različnih zgodb veliko, mnogo zelo težkih, kjer najbolj trpijo otroci. In pomagati otrokom je naše osnovno poslanstvo.

Če želimo otrokom pomagati učinkovito, je treba vstopati v življenja družin, jih podpreti in uresničevati celostno pomoč. Le tako lahko naše majhne in velike uporabnike opremimo z vsem, kar potrebujejo za lepše in boljše življenje. Pa naj gre za brezplačno pravno ali psihosocialno pomoč, funkcionalno pismenost, svetovalne in izobraževalne dejavnosti ali finančno in materialno pomoč – vse to namreč družinam v stiski omogočamo v sklopu naših humanitarnih programov. Imamo tudi mesečno supervizijo (posebno

terapevtsko pomoč zaposlenim) in izobraževanja, da lahko predelamo v sebi vse zgodbe. Predpogoj za tako delo pa so notranji vzvodi, znanja in hotenja za podporo in pomoč najranljivejšim.

V intervjujih, ki jih ni malo, ste redko povedali kaj o sebi. Vemo, da izhajate iz težjih družinskih razmer, saj je bil eden od vaših staršev invalid ... Kaj vas je, poleg socialne občutljivosti od doma, pognalo v delo, ki ga opravljate? Nekaj časa ste kot novinarka spremljali področje gradbeništva, kaj še ste delali, preden ste postali prostovoljka na Zvezi prijateljev mladine?

Prihajam iz družine, kjer so nama z bratom starši privzgojili delavnost, poštenost, odgovornost in solidarnost. In že od majhnega sva z bratom skrbela za invalidne odrasle. Tako sem ves čas, odkar se zavedam, skrbela za najšibkejšo – za invalidne osebe, otroke, odrasle. Pomagala sem, kolikor sem znala in zmogla. In nikoli tega nisem dojemala kot delo. Vedno sem čutila, da je to moj notranji klic ali poslanstvo, če hočete. Tako me je življenjska pot preko novinarstva, vodenja manjšega podjetja in kasneje Zavoda, kjer sem pridobivala znanja in izkušnje, privedla na Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje.

Ali se gospodarska rast, ki jo zdaj beležimo, odraža tudi pri vašem delu?

Pri našem delu ne občutimo veliko gospodarske rasti. Smo je pa veseli, seveda, in upamo, da bo prišla čim prej tudi med ljudi v stiski. Ljudje, ki so v materialni stiski, se še vedno težko prebijajo. Veliko je tudi revščine med zaposlenimi. Kazalci zaposlenosti so lahko višji, vendar če so plače tako nizke, da ljudje z njimi ne morejo preživeti, hkrati pa izgubijo pravice do pomoči iz javnih sredstev, za dostojno preživetje ni bilo storjeno dovolj. Vsekakor sistemskih rešitev na tem področju še ni, kljub temu da smo jih že večkrat predlagali.

Najbolj znan je projekt Botrstvo, ki v sodelovanju z Valom 202 teče osmo leto. V teh letih je 7300 donatorjev poskrbelo za približno 9000 otrok z nekaj več kot enajst milijonov evrov. Izjemne številke pričajo o ljudeh, ki jim je mar. Ki imajo in se zavedajo, da ni dovolj, če so sami preskrbljeni. Dober projekt, ki pove veliko o sodržavljanih in sodržavljankeh. Me je pa zbolelo, ko se je v vladnem dokumentu, Viziji Slovenije 2050, znašla »vizija sreče«, da bo do 2050 prav vsak otrok imel svojega »botra«. Zdelo se mi je, da projekta ne razumejo. Kako ste pa vi razumeli državno vizijo sreče?

Projekt Botrstvo smo zasnovali leta 2010 na pobudo gospe Milene Štular. Otrokom iz družin v stiski smo želeli pomagati do enakih možnosti, kot jih imajo njihovi vrstniki iz socialno in materialno boljše

opremljenih družin. Reševali smo prepad med otroki, ki nastaja zgolj zaradi različnih možnosti ali priložnosti staršev. Se trudili za njihove enake možnosti. Prepad se je še poglobil po spremembi socialne zakonodaje in ukinitvi mnogih pravic v letu 2012. Takrat so bile potrebe po takojšnji pomoči res velike.

V tem obdobju je kot medijski partner v projekt vstopil Val 202, ki je ta prepad, stiske otrok, mladih in družin prikazal in razširil – spoznala ga je širša javnost in odločevalci. Otroci, mladi in družine, ki smo jim pomagali, so svoje zgodbe zaupali tankočutni novinarki Jani Vidic. In tako smo lahko vse več otrok in mladih povezali z botri. V vzporednem projektu Volja vselej najde pot, ki celostno pomaga otrokom in družinam v stiski, pa smo pomoč razširili in našim uporabnikom pomagali do te mere, da zmorejo sami naprej. Pomagamo jim finančno, materialno, s psihosocialno pomočjo in različnimi delavnicami za spodbujanje funkcionalnosti.

Mi si želimo in si s projekti tudi prizadevamo, da leta 2050 noben otrok ne bo več potreboval botra v smislu finančne in materialne podpore. Želimo si, da bomo kot država in kot družba, kar je verjetno še pomembnejše, doumeli, da je vsak od nas tukaj zato, da dela za dobro vseh.

Trenutno je v projekt vključenih skoraj 4700 botrov, ki podpirajo več kot 5000 otrok. Za otroke je sodelovanje v projektu časovno omejeno. Če sem prav razumela, je sodelovanje v projektu za otroke omejeno na nekaj let, koliko in zakaj?

Botri darujejo najmanj 30 evrov mesečno za pomoč svojemu varovancu in ta znesek gre v celoti naprej. Se pa botri in varovanci običajno osebno ne poznajo. Če botri želijo, lahko preko naših sodelavcev dobijo vse informacije o otroku, ki mu botrujejo. Ob začetku botrovanja jim pošljemo opis družinske situacije, iz katere izhaja otrok, ter ime, brez priimka, in seveda namen, za katerega bodo sredstva porabljeni. Pri tem smo previdni, da otroka in družine ne stigmatiziramo. Smo pa izjemno veseli, če si otroci in botri izmenjujejo pisemca in risbice.

Botrstvo je sicer namenjeno otrokom in mladim od 3. do 18. leta iz vse Slovenije. Otrokom pomagamo tako dolgo, dokler potrebujejo pomoč oz. dokler se šolajo. Stalno in redno s pomočjo strokovnih služb po šolah in centrih za socialno delo preverjamo stanje v družini in tako zagotovimo, da so sredstva botrov zares porabljeni za pomoč otroku. Najbolj smo veseli, če lahko botru sporočimo, da njegov varovanec ne potrebuje več pomoči zaradi izboljšanja družinske situacije. V teh primerih botre povabimo, da pomagajo drugemu otroku. In ta hip na svojega

botra čaka že več kot 150 otrok vseh regij Slovenije.

Tako kot smo pozorni na zaščito otrok, smo pozorni tudi na svoje delovanje. Ker lahko le ob pomoči botrov pomagamo toliko otrokom, skrbimo tudi, da delo poteka transparentno. Poleg tega naše delo preverja Nadzorni odbor. Želimo si namreč upravičiti zaupanje botrov in donatorjev.

Zveza prijateljev mladine Moste-Polje poleg naštetega skrbi tudi za počitnikovanje otrok. Poleg denarja je dobrodošlo predvsem druženje, socialna mreža. Predvidevam, da je za tiste, ki nimajo dovolj za preživetje, najhujša prav izključenost. Saj za vse velja, da je s prijatelji, podporniki in pogovori lažje preživeti.

Socialno mreženje v mnogih primerih preprečuje zdrs v stisko in revščino ter stigmatizacijo in jo tudi rešuje. Ljudje, še posebej otroci, potrebujemo druženje, razumevanje, podporo. Zato tudi otrokom s pomočjo donatorjev omogočamo druženje z vrstniki ob morju ali v gorah, v sproščenem in spodbudnem okolju.

Toda otroci iz družin v stiski so pogosto izključeni tudi v šoli, ne morejo izpolnjevati svojih poklicnih želja. Spoznali smo, da veliko otrok izbira nadaljnje šolanje v bližini doma ali tako, da bi čim prej prišli do izobrazbe in začeli reševati družinske

“ Župan Zoran Janković in njegovi sodelavci so ves čas odprti za največje stiske Ljubljčanov in se nanje hitro odzivajo.

razmere. Zato smo lani v okviru Botrstva odprli dijaški sklad, s čimer pomagamo srednješolcem pri plačilu dijaških domov. Poseben sklad pa je namenjen razvoju talentov mladih, v mislih imam plačevanje treningov nogometa, košarke, plesa, baleta, učenje glasbenih inštrumentov. S tem dajemo otrokom možnost, da se razvijajo in dokazujejo na področjih, kjer so dobri in talentirani. Posebna aktivnost so sedaj že legendarne dražbe na Valu 202: od smuči Petra Prevca, ki smo jih prodali za 45 000 evrov, do superg Luke Dončiča ali loka 2Cellos. V vseh primerih gredo sredstva namensko za otroke, ki so dobri glasbeniki oziroma športniki.

Omenili ste že, da je zakonodaja iz 2012 poglobila socialne probleme. Kakšna

pa je na splošno razlika med državo in Ljubljano?

Glede na obsežnost naših prizadevanj za enake možnosti otrok, mladih in družin iz vse Slovenije je sodelovanje tako z državo kot tudi z mestom, v katerem imamo sedež, nujno potrebno. Razlike seveda so, saj je funkcija države drugačna, kompleksnejša, kot je vloga Mestne občine Ljubljana. Ne morem trditi, da se država na naše predloge nujnih sistemskih sprememb ne odziva in z nekaterimi ukrepi tudi popravlja nesmisle iz socialne reforme leta 2012, a vse gre zelo počasi.

V mestu socialne stiske ljudi rešujemo hitreje. Župan Zoran Janković in njegovi sodelavci so ves čas odprti za največje stiske Ljubljčanov in se nanje hitro odzivajo. Mnoge rešujemo skupaj in tako takoj in hitro pomagamo v veliko primerih. Skupaj z Mestno občino Ljubljana tudi organiziramo in izvajamo projekt Avtobus sreče, v katerem se povezujejo otroci iz Ljubljane in Beograda. Na počitnicah ob morju preživijo deset dni, kjer se spoznavajo in povezujejo. Ta zgodba traja že dvanajst let. Poudarila bi tudi, da smo Mestni občini Ljubljana iskreno hvaležni, da nam je omogočila delovanje v ustreznih poslovnih prostorih.

Vaši otroci so otroci staršev s premalo prihodkov, delajo, pa nimajo za hrano in položnice, ali pa dela nimajo, so bolni in podobno. Po drugi strani opozarjate tudi na to, da so revni otroci bolj motivirani. Zanima me, kako otroci (revni, prikrajšani in preskrbljeni) delujejo med sabo, so bolj občutljivi, se prej povežejo ali izključujejo?

Naši počitniški in pristočasni programi vključujejo otroke ne glede na status družine. Organiziramo pristočasne dejavnosti, tabore, letovanja in potovanja, ki so namenjena vsem. Zelo se trudimo, da se otroci iz različnih socialnih ozadij v teh programih med seboj povezujejo. Seveda opažamo razlike med njimi, vendar se sklepajo čudovita prijateljstva. Otroci se ogromno naučijo drug od drugega, predvsem pa izobražujemo vzgojitelje in pedagoške vodje, da do otrok pristopajo z vzorom. V vseh naših programih spodbujamo povezovanje, sodelovanje, solidarnost in spoštovanje. Socialno šibkim pa seveda omogočamo brezplačno vključevanje v prav vse dejavnosti s pomočjo podpornikov, donatorjev ter botrov.

Če pa govorimo o motivaciji otrok brez priložnosti – ko postanejo »naši«, podprti preko projektov ali botrov, je razvoj njihovih močnih področij nepredstavljivo hiter. Imajo sogovornike, mentorje, ljudi, ki verjamejo vanje, in njihovo napredovanje na različnih področjih resnično zacveti.

Stara roba, nova raba

Novi prostori za Kralje ulice

Jedrt Jež Furlan, foto: Miha Fras

Novi prostori za staro robo na Studencu 41 in Poljanski cesti 14

»Hvala bogu za mega supermarkete. Brez njih ne bi imel kje prodajati časopisa. Živel kapitalizem!!!« je za časopis Kralji ulice zapisal Nenad R., brezdomec in prodajalec. Izvod časopisa stane en evro in od prodanega izvoda prodajalcu ostane petdeset centov. Časopis za brezdomstvo in sorodna socialna vprašanja je le ena od mnogih dejavnosti nevladne organizacije Kralji ulice, društva za pomoč in samopomoč brezdomcem.

Skrbijo za dnevno bivanje brezdomcev, kjer dobijo hrano, pijačo, pogovor in različne strokovne nasvete. Lahko se preoblečejo, uporabljajo internet. Prostor je namenjen sestankom, delavnicam pa tudi razstavam. Univerzo pod zvezdami so leta 2006 ustanovili udeleženci in udeleženke delavnice kreativnega pisanja. Ponujajo alternativne oblike izobraževanja: šiviljske, glasbene, šahovske delavnice, izdelovanje vrečk iz starega časopisa. V preteklosti so organizirali tudi računalniške, fotografske delavnice in učenje tujih jezikov. Strokovni delavci in prostovoljci delajo z njimi na terenu, kdaj pa kdaj se lotijo tudi čistilnih akcij. Brezdomci organizirajo vodene sprehode po mestu, kjer razkrivajo drugo plat mesta, ki večini ostaja skrita. V njihovem programu so tudi športne aktivnosti in trgovina Stara roba, nova raba na Poljanski cesti 14 v Ljubljani. Ponuja dragocenosti, stare, predelane in uporabne stvari: od pohištva, kozarcev, posod,

oblek, knjig. Stvari, ki jih Ljubljančanke in Ljubljančani prinesemo v trgovino, prodajo po prijaznih cenah in s tem omogočajo delovanje Kraljev ulice. Kupujemo pa lahko tudi na njihovi spletni strani.

Novost v pestrem programu so novi skladiščni prostori, ki so jih dobili od Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana. Prostori so na naslovu Studenec 41, Ljubljana Polje, otvoritev je bila decembra lani. Poleg skladiščnega prostora, ki je hkrati tudi družabni prostor in trgovina, je v stavbi nasproti z domišljijo opremljen butik, kjer so na voljo knjige, reciklirana oblačila, nakit. Skladišče in trgovina sta odprta vsak ponedeljek od 13. do 16. ure, od torika do petka pa od 11. do 16. ure.

»S sosedi se dobro razumemo, pridejo tudi samo na kavo,« je povedal Matic. Nekoč je bil tonski tehnik na radiu, potem je bil na ulici, najprej brez dela, odvisen od socialne pomoči, sedaj je preko javnih

del zaposlen pri Kraljih ulice. Izmenično dela v novih prostorih in trgovini v mestu. »Prejšnje skladišče je bilo tako hladno, da smo se tudi pozimi hodili gret ven,« je povedal med pisanjem računa za tri evre za šop svojih novih zapestnic. Pravi, da so prodajni hit skodelice, ki so bile nekoč v vsaki restavraciji, bolnišnicah, šolah: bele z modrim robom. Smuči, elektronske naprave, stari in uporabni sesalci, omare, slike, razglednice, luči ..., veliko polnih polic. Pokazal mi je tudi odpadke: toda nič ne gre v smeti, vse ločujejo in reciklirajo. Iz okrušene keramike bodo naredili mozaik. Nad skladiščem bodo stanovanja za brezdomce, za hišo pa je vrt.

Sprehod po novopridobljenih prostorih daje takojšen in konkreten uvid v zadani cilj: širitev socialne ekonomije, ozaveščanje o možnostih recikliranja, ponovne uporabe in o zelo dejavnih kraljih ulice.

Ljubljana v skrbi za najšibkejše

Alenka Žagar, Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana

Središče vsega, kar v mestu urejamo, razvijamo, spodbujamo, je človek. Še posebej smo pozorni na potrebe in težave najranljivejših, zato je Ljubljana (tudi) socialna. Socialno varstvo se izvaja tako v mreži javne službe kot izven nje. Javno službo izvajajo občinski javni zavodi, državni javni zavodi (centri za socialno delo, domovi za starejše) ter izvajalci s koncesijami, izven mreže javne službe pa delujejo izvajalci z dovoljenji za delo in nevladne organizacije.

Foto: Miha Fras

Pisane otroške torbe pobarvajo dan tudi srebrnim lasem.

Občinam nekaj obveznosti na področju socialnega varstva nalaga država. Tako so tudi občanke in občani brez prihodkov in premoženja, ki ne morejo (več) skrbeti zase, lahko deležni storitev družinskega pomočnika, pomoči na domu ali pa so sprejeti v institucionalno oskrbo, saj stroške pokrije občina.

Za pomoč starejšim na domu v Ljubljani skrbita Zavod pristan ter Zavod za oskrbo na domu, ki ga je ustanovila občina. Preko sto oskrbovalk dnevno obiše več sto Ljubljančank in Ljubljančanov, ki tako lahko dlje časa kvalitetno bivajo v domačem okolju.

Meščanom in meščankam so na voljo tudi raznovrstni programi nevladnih organizacij. Ti različnim ranljivim skupinam ljudi ponujajo točno določene oblike pomoči. Tako je na primer žrtvam nasilja omogočen hiter umik iz nasilne situacije v krizni center ter varno zavetje v varnih hišah. Zasvojenim z drogami je na voljo podpora pri odvijanju, tistim, ki tega (še) ne zmorejo, pa programi, katerih cilj je zmanjševanje škode, ki jo droge povzročajo. Osebam, ki

zaradi invalidnosti ne morejo živeti samostojno, je to omogočeno z osebno asistenco, starejšim, ki bivajo doma, pa so za premagovanje osamljenosti in ohranjanje aktivnega življenjskega sloga na voljo dnevni centri aktivnosti.

Tipično socialni so programi humanitarnih organizacij, ki skrbijo za razdeljevanje hrane, obleke in obutve, brezdomnim zagotavljajo zavetje in možnosti za osebno higieno. Ob podpori MOL celovit program s temi oblikami pomoči v mestu izvaja ljubljansko Območno združenje Rdečega križa Slovenije. Ob ambulantni za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, ki deluje pod okriljem občinskega Zdravstvenega doma Ljubljana, zagotavljamo svetovalno službo in kopalnico za osebno higieno, da ljudje v najhujših stiskah na istem mestu začnejo urejati več težav. Tistim, ki zaradi različnih razlogov ne koristijo teh programov, je zagotovljena pomoč na terenu, tam, kjer se običajno zadržujejo.

Kjer je le mogoče, si želimo učinkovitih rešitev, s katerimi bodo ljudje sčasoma sami zmogli skozi življenje. Zato

podpiramo tudi programe, ki ljudem pomagajo pri razreševanju hudih osebnih in finančnih težav, povezanih s prezadolženostjo, terjatvami, izvršbami, deložacijo.

V razmerah, ki utegnejo še dodatno obremeniti njihov gmotni položaj (na primer ob porastu stroškov za kurjavo, ob nakupu šolskih potrebščin, ob rojstvu otroka ipd.), socialno ogroženim občankam in občanom v Ljubljani pomagamo tudi z denarno pomočjo, s sredstvi za plače v programih javnih del pa spodbujamo zaposlovanje najbolj odrinjenih s trga dela.

Širše gledano je Ljubljana socialna tudi zato, ker izdatno subvencionira bivanje otrok v vrtcih, štipendira nadarjene mlade, najbolj ranljivim in socialno šibkim zagotavlja dostopna stanovanja, z oddajanjem vrtničkov v zakup omogoča obdelovanje zemlje in samooskrbo, nudi popuste in brezplačne obiske kulturnih prireditev, zagotavlja dostopen mestni javni prevoz ter raznolike možnosti za rekreacijo in športne aktivnosti.

Starejši so po novem medijske zvezde

Jelka Šutej Adamič

Foto: Miha Fras

Aktivno preživljanje prostega časa ohranja vitalnost.

Starejši postajajo tako rekoč medijske zvezde, saj se z njimi – vsaj v pogovorih – ukvarjajo vsi pomembnejši slovenski mediji, zavedajoč se, da gre za vse številnejšo populacijo. Največja pozornost je v zadnjem času namenjena domovom za starejše, ki po eni strani pokajo po šivih, po drugi strani pa so vse glasnejši tisti, ki tovrstne institucije ogorčeno kritizirajo, češ da so v njih cene za namestitev previsoke, kakovost storitev pa neustrezna.

Zato so toliko pomembnejše organizacije, ki poskrbijo za tiste starejše, ki so še doma, mladostni in željni družbe, radovedni iskalki raznolikoga dogajanja v bližini. Mestna zveza upokojencev Ljubljana ima pestro ponudbo, o čemer smo pisali v zadnji številki, nekaj pa je tudi drugih, ki del svojih dejavnosti namenjajo skrbi za starejše ali so v celoti namenjeni prav njim. Predvsem starejšim pomagajo poiskati možnosti vključevanja v aktivno preživljanje prostega časa.

Inštitut Antona Trstenjaka

Med najdejavnejšimi na tem področju je Inštitut Antona Trstenjaka na Resljevi v Ljubljani. Namen vseh njihovih programov je priprava na kakovostno staranje, ko se pričakovana življenjska doba daljša in je vedno več starejših ljudi. Razvijajo potencialne vse generacij za skupno dobro, za solidarnost. Najširši

program, ki ga izvajajo v številnih občinah po Sloveniji, so Starosti prijazna mesta in občine, pa tudi usposabljanje prostovoljcev za medgeneracijske programe. Slednji tako pridobivajo znanje na določeno perečo temo: učijo se, kako kakovostno živeti po upokojitvi, kako preprečiti padce itd., kar nato širijo med starejšimi v svojem okolju.

Dobro je sprejet njihov program Medgeneracijsko družabništvo ob računalniku. Po uvodnem tečaju za mlade prostovoljce in starejše sledi enoletno druženje para ob računalniku, tablici ali pametnem telefonu, praviloma v šolskih računalniških učilnicah.

Zadnjih deset let se povečuje zanimanje za Tečaje za družinske in druge neformalne oskrbovalce. Enega smo obiskali ... Soba je bila polna, in sedmo srečanje je omogočilo sproščenost

med udeleženci. Dnevni vodja je podal nekaj iztočnic, na katere se je potem razpletel pogovor in deljenje izkušenj. Svojci so po tečaju bolj opremljeni z znanjem o celostni oskrbi in o skrbi za lastno zdravje. Na tečaju dobijo oporo in spodbude soudeležencev, da se lažje odločajo o tem, kaj, kako in koliko bodo pomagali starejšim ljudem in koristili službe ter servise, ki so jim v mestu na razpolago. Enainšestdesetletna Marija je za predavanje izvedela na internetu, prijateljica pa ji je povedala, da je tečaj namenjen tistim, ki oskrbujejo bolne ljudi. »Sama ne oskrbujem nikogar, ampak se pripravljam na prostovoljno delo. Z veseljem se bom česa naučila, saj je skrb za obnemogle težavna. Na tečaju poudarjajo skrb zase, saj ob skrbi za drugega sam ne smeš izgoreti.« je povedala Marija. Dvainštiridesetletna Judita je za tečaj izvedela od sestre, ki je tudi tu: »Staršev mi še ni treba oskrbovati, vendar je dobro, da lahko izvem stvari, ki jih še ne vem in jih bom morda kmalu potrebovala. Spoznala sem veliko različnih ljudi in metod dela.«

Ekipe strokovnjakov na Inštitutu je interdisciplinarna, sestavljena iz psihologov, socialnih delavcev, medicinskih sester, zdravnikov, pravnikov, sociologov, slavistov itd., vendar vseh teh programov ne bi bilo brez množice aktivnih prostovoljcev, nam je povedala direktorica Ksenija Ramovš.

Mestna knjižnica Otona Župančiča

Posebno skrb starejšim namenjajo tudi druge javne ustanove v mestu, kot so galerije, muzeji, gledališča in seveda knjižnice, ki so zelo priljubljena mesta srečevanj starejše populacije. Knjižničarka Barbara Cesar nam je povedala, da imajo starejše in mlade v strateškem načrtu 2017–2021 kot prioritetni ciljni skupini. V knjižnici je med vsemi člani okoli 12 odstotkov starejših in odstotek je vsako leto višji. Pri starejših gre za zelo heterogeno skupino, zato ne morejo oblikovati celovitih storitev za vse. Njihova starostna meja je 65 let, med katerimi jih je veliko še vedno zaposlenih, izhajajo iz ruralnih ali urbanih okolij ...

Knjižnica je starejšim prijazna, članarina za starejše je nižja, nudi prijetne prostore, ki so odprti od jutra do večera in kamor lahko vstopi prav vsak. Starejši imajo

prost dostop do revij in časopisov, ki jih lahko prebirajo in tam preživljajo čas »kar tako«. Poleg tega so vse prireditve odprte in brezplačne, le izobraževanja so namenjena članom.

»Z bibliobusom obiskujemo tudi domove za starejše,« je izpostavila Barbara Cesar. »In pripravljamo prav posebne zbirke zanje.«

Pomembno je, kaj in kako zaposleni svetujejo starejšim – v rokah ne marajo držati težkih knjig, izogibajo se drobnega tiska ... Zato v knjižnici svetujejo uporabo bralnikov, za kar pripravljajo tudi izobraževanja.

Prav posebna storitev za starostnike je »knjiga na dom«, kar pomeni, da obiskujejo svoje člane, ki ne morejo v knjižnico, kar izvejo od člana ali njegovih svojcev. To so sami zavzeti bralci: lani so obiskali 70 starostnikov in jim posodili več kot 1000 enot gradiva.

Starejši obiskovalci se izjemno zanimajo za računalništvo, zato v knjižnici pripravljajo delavnice »S klikom v družbo znanja«, ki potekajo večkrat na leto in so večdnevne. Pripravili so tudi delavnice uporabe bankomata, mobilne telefonije, digitalne fotografije ipd.

Vsekakor pa so starejši zelo aktivni v bralnih skupinah, ki jih je vsaj 20 v različnih knjižnicah. Med obiskovalci prevladujejo ženske, moški pa so še najbolj aktivni pri šahu. Pridejo vsak dan in igrajo šah, ob čemer jim ponujajo šahovsko literaturo. Poleg tega v knjižnici

izdajajo brošure, ki so osnova za srečanja v knjižnicah. Denimo *Nove stare otroške igre*. In pride družina z babicami in dedki, pogovarjajo se, razpravljajo, se igrajo. To niso množične prireditve, vzdušje je bolj intimno, namenjeno nekaj družinam, ki izmenjujejo informacije, delijo spomine in izkušnje.

Ves čas se kaj dogaja, zato rajši sami preverite: 📍 <https://www.mkj.si/starejsi>.

Dobre prakse v tujini

V Evropi so že marsikje uspešno prepletli življenja starejših in mlajših generacij. V Angliji in Španiji spodbujajo starejše, ki živijo sami, da k sebi sprejmejo študenta. To je lahko kar zmagovalna kombinacija: starejša oseba ni več osamljena, mlajša pa ima brezplačno namestitev. V manjšem nizozemskem mestu je neki mladenič prilagodil svoje kolo, tako da je lahko vozil tudi dve osebi, nato pa se je odpravil v dom starejših in po bližnji okolici vozil oskrbovance.

In če zaključimo s povabilom ... Gledališče Glej vabi k projektu **Starci: poklikajte na 📍 [glej.si/](https://www.glej.si/) starci ter [glej.si/programi/rezident](https://www.glej.si/programi/rezident)**. Tin Grabnar in Hana Vodeb se bosta namreč posvetila zgodbam vsakdanjih ljudi, preslišani generaciji, ki je danes vse bolj odrinjena na rob. Zato k sodelovanju vabijo posameznike in posameznice, starejše od 60 let iz Ljubljane in okolice!

Odprtje Demenci prijazne točke na Zavodu za oskrbo na domu

Nada Breznik

Ni naključje, da je bila druga **Demenci prijazna točka** v Ljubljani odprta na dan, ki ga Organizacija združenih narodov označuje kot svetovni dan socialne pravičnosti, to je 20. februar. Prav tako ni po naključju nalepke s tem nazivom, ki upodablja tri spominčice, dobil *Zavod za oskrbo na domu*, saj skrbi za starejše, pomoči potrebne someščane. Zaposleni na zavodu si prizadevajo, da bi z različnimi aktivnostmi dvignili kakovost bivanja meščank in meščanov, in pri tem posebno pozornost posvečajo prostovoljstvu (družabništvu) z osebami z demenco. Za dobro počutje starejših organizirajo dogodke, ki njihovim uporabnikom omogočajo več druženja in vzpostavljanja socialnih stikov med njimi in mlado generacijo. Pri tem upoštevajo želje in potrebe uporabnikov. Izvajajo vaje za krepitev spomina, tečaja ruščine in španščine, že četrto leto na zavodu poteka skupina za samopomoč za svoje obolelih za demenco. Zavod sodeluje na številnih dogodkih in v številnih projektih, povezan je z lokalnim okoljem in z vsemi organizacijami, ki delujejo na njihovem območju. Predvsem pa s pomočjo, ki jo nudi osebam z demenco in njihovim svojcem na domu, uresničuje priporočila evropskih in svetovnih združenj za pomoč pri demenci in Alzheimerjevi bolezni, da osebe z demenco čim dlje bivajo v svojem domačem okolju, kar je zanje najbolj humano. Mestna občina Ljubljana s subvencioniranjem različnih oblik pomoči zagotavlja, da je storitev dostopna širokemu krogu uporabnikov, tudi tistim s skromnejšimi dohodki.

Nalepko *Demenci prijazna točka* pridobijo organizacije in ustanove, katerih zaposleni predhodno osvojijo ustrezna znanja. Vodenje projekta, koordinacija in izvedba izobraževalnih programov so v domeni **Spominčice**, slovenskega združenja za pomoč pri demenci. Prva demenci prijazna točka je bila vzpostavljena na Uradu varuha človekovih pravic julija 2017, sedaj se te točke odpirajo po vsej Sloveniji. Tako nastaja razvejena mreža demenci prijaznih točk, na katerih usposobljeni posamezniki nudijo številne informacije, nasvete in konkretno pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem. Za osebe z demenco je namreč zelo pomembno, da živijo v varnem in razumevalnem okolju. Problemi starejših so čedalje bolj prisotni, in to po vsem svetu. Povprečna starost prebivalcev v zahodnih civilizacijah hitro rase, do leta 2060 naj bi 65 let presegla več kot tretjina Evropejcev. V Sloveniji je stanje še bolj zaskrbljujoče. Množijo se številni problemi, med drugim, kam nastaniti in kako skrbeti za ljudi, ki zaradi demence in starosti niso več zmožni samostojnega življenja in nimajo nikogar, ki bi zanje skrbel. V Sloveniji je v domovih za starejše nastanjenih več kot 20 tisoč ljudi, in medtem ko potrebe skokovito naraščajo, jih trendi novih gradenj ne dohajajo.

Foto: Nik Rovani

Župan Zoran Jankovič je na okrogli mizi o kakovostnem bivanju starejših prispeval nekaj svojih misli (www.sobivamo.si).

Pot ob žici

POT SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

Kaja Trontelj, učenka 8. b razreda, OŠ Franceta Bevka Ljubljana

Pot ob žici ali pot spominov in tovarištva je povojni spomenik na čase, ko je bila Ljubljana obdana z bodečo žico. To je 35 km dolga nezahtevna pot okoli Ljubljane, ki vsako leto spomladi privabi več kot 30.000 udeležencev, od predšolskih otrok pa vse do starejših in izkušenih pohodnikov.

Pot je speljana po nekdanjem ozemlju bodeče žice, ki je med 2. svetovno vojno ločila mesto Ljubljana od preostale domovine. Ker je bilo takrat malo mest popolnoma okupiranih, ima okupacija Ljubljane pomembno mesto v zgodovini. Ljubljano je italijanska vojska za več kot tri leta ogradila z žico. Ta je kasneje postala simbol kljubovanja okupatorju, saj so partizani in ostali prebivalci žico prehajali po skrivnih prehodih.

Tudi na naši šoli se učenci od 1. do 9. razreda vsako leto na začetku maja odpravimo na pot ob žici, le da pot začnemo na različnih lokacijah. Naš namen je, da v devetih letih prehodimo celotno pot. Kljub pomembnosti tega dogodka se veliko mojih sošolcev ne zaveda dovolj, česa se na ta dan spominjamo, kaj obeležujemo, med sabo pa se tudi ne pogovarjamo o pomenu poti ob žici.

Nam ta dan pomeni predvsem možnost za pogovor in druženje s prijatelji, pohoda pa se veselimo tudi zato, ker takrat ni pouka. Morali bi se večkrat spomniti na žico, ki je omejevala Ljubljano in preprečevala ljudem, da bi živeli svobodno življenje, kakršnega živimo danes. Morali bi se spomniti na ljudi, ki niso želeli živeti za žico v stalnem strahu pred okupatorji, na ljudi, ki so se odločili, da se bodo uprli po svoje.

To je resnični pomen poti ob žici: da ne bi nikoli pozabili njihovega življenja v nesvobodi, v strahu, tako kot tudi ne njihove kljubovalnosti in poguma. Pot ob žici je torej mnogo več kot samo pohod. Je čas, ko se spomnimo na okupacijo Ljubljane in na upor ljudi, ki so želeli živeti svoje življenje brez žic, ki bi jim omejevale svobodo.

Foto: Dunja Wedam

Ljubljano obkrožijo tudi najmanjši koraki.

POVEZANI NA POHODU OKROG LJUBLJANE

Martin Kerin, 9. razred, OŠ Toneta Čufarja

Pohod ob žici, ki se je skozi zgodovino korenito spremenil, še vedno pa ne toliko, da ne bi več povezoval Ljubljančanov, je eden najbolj obiskanih športno-rekreativnih dogodkov v Sloveniji.

Poleg vseh posameznikov iz Ljubljane in tudi drugih krajev se ga vsako leto udeležijo tudi tujci in seveda vse ljubljanske šole in tudi nekateri vrtci. Na ta dan, ko imamo učenci pouka prost dan in se odpravimo okrog Ljubljane po poti, kjer jo je včasih obdajala žica italijanskih in kasneje nemških okupatorjev, se na pohodu srečajo številne skupine in včasih se celo spletejo nove prijateljske vezi.

Že ob prvi izvedbi leta 1957 je bil glavni cilj prirediteljev, da pohod vzpodbudi gibanje in rekreacijo. Ta cilj je pomemben še danes. Udeležba raste iz leta v leto in dosega rekordne številke: skorajda 37 tisoč pohodnikov. Pohod ponavadi otvorijo vrtičkarji, naslednji dan se na pot odpravimo šolarji in dan po tem rekreativci ter tekači.

Pohod je izredno pomemben za Ljubljano, saj nam podari dan, ko se povežemo z naravo in hkrati obeležimo svobodo Ljubljane, svobodo naših prednikov in tudi svojo svobodo. Večina učencev meni, da je pohod pomemben prav zaradi svoje zgodovine in udeležbe posameznikov, ki s krogom okoli Ljubljane »objemajo« mesto namesto žičnatega obroča, kar so dobesedno storili lani. Sam bi pa dodal, da je pomemben tudi zato, ker mnogi zanemarjamo vsakdanje rekreacijske aktivnosti, pohod pa nas nanje spomni.

Pohod je resda lahko pravi zalogaj za te, ki nanj niso posebej dobro pripravljene, zato je razdeljen na več tras. To je odlično, saj lahko prehodimo vnaprej določeno razdaljo ali pa toliko, kolikor si želimo. Posebej pomembno se mi zdi, da vemo, da se na pohod lahko prijavijo tako odrasli kakor tudi otroci, in da lahko uživamo v druženju in hoji.

Letošnji pohod ob žici bo potekal med 3. in 5. majem, in na njem bomo zagotovo znova dosegli rekordno udeležbo. Ta dogodek, o katerem že razmišljamo, nam bo zagotovo dal veliko več kot en dan hoje v naravi; prinesel bo zavest, da lahko tako ravnamo vsak teden in da smo lahko še vedno povezani, kakor so bili naši predniki takrat, ko so se borili proti skupnemu sovražniku.

V zadnjih tednih so namreč posneli 10-delno spletno serijo, s katero promovirajo Facebookovo platformo Facebook Watch. K sodelovanju jih je skupaj s **Filipom** in **Blažem** iz skupine **F&B Acrobatics** povabil ustanovitelj Facebooka Mark Zuckerberg.

Spletna platforma Facebook Watch želi konkurirati spletnim ponudnikom video vsebin, kot so Netflix, YouTube in Amazon Prime. Da bi gledalci že takoj na začetku lahko spremljali zanimive vsebine, so pri Facebooku poleg slovenskih akrobatov k sodelovanju povabili ustvarjalce revije National Geographic in igralce Billa Murraya, Jessico Alba, Elizabeth Olsen in Orlanda Bloom.

Spletno serijo Fly Guys so Dunking Devils dva meseca in pol snemali na desetih lokacijah. Devet epizod je posnetih v Sloveniji: v Kopru, Ljubljani, na Bloškem jezeru, v kamnolomu Verd, na gradu Snežnik, na Veliki planini in v muzeju Slovenskih železnic. Med snemanjem so izpeljali številne vratolomne podvige: zabijali so na avtovlaku, skakali po tovornem vlaku, nazadnje pa preskočili celo muzejski vlak!

Facebook Watch je za zdaj na voljo le v ZDA. Tretjo epizodo si kljub temu že lahko ogledate na Facebook strani Dunking Devils. Le česa so se domislili tokrat?

Slovarček

- **Promovirati** pomeni predstaviti javnosti s posebno prireditvijo, v tem primeru s posebno spletno serijo.
- **Platforma** pomeni osnovo, temelj, v tem primeru prostor za opravljanje dejavnosti.
- **Konkurirati** pomeni prizadevati si, da je z večjo kakovostjo blaga ali nižjo ceno izdelkov, z boljšimi storitvami kdo boljši od drugih.

Za razmislek

1. Kaj pomeni, če te k sodelovanju povabi Facebook?
2. Kaj je tvoj največji uspeh doslej?
3. Koliko truda si največ vložila, vložil vanj?

KAKO SO DUNKING DEVILS PRESKOČILI LOKOMOTIVO

dr. Sonja Merljak Zdovc

Ste vedeli, da lahko človek preskoči vlak? Ne? Tudi mi nismo, dokler nismo videli, kako je to uspelo fantom iz akrobatske skupine **Dunking Devils**.

Saj jih poznate, kajne? To so tisti fantje, ki so zasloveli z akrobatskim zabijanjem žog v koš. Zdaj so postali znani tudi zunaj meja Slovenije.

Foto: arhiv Časorisa

Dunking Devils so preskočili vlak.

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spominim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Katera žuželka z dvema paroma kril, šestimi nogami in tipalkama potrebuje zdrave cvetoče travnike, polja, drevesa, da bi se mi lahko posladkali?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 10. maja na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Nagradenec bo za pravičen odgovor prejel dve brezplačni grajski vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz številke 1/2018

Brezo ima v grbu občina **Brezovica**, vinsko trto **Vipava**, liste divjega kostanja **Kidričevo**, cvet vrtnice **Nova Gorica**, hrastova lista z želodrom (in še s slavčkom ter soncem) **Dobje pri Planini**, bor **Sežana**, žitni klas **Beltinci**, **Dobrepolje**, **Domžale**, **Makole**, **Puconci** ...

Vstopnica za Ljubljanski grad dobi **Pia Klemenčič**, **OŠ Poljane**. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

Zdrav duh v zdravem telesu

KAKO SE MLADI TRUDIJO ZA ZDRAVJE MLADIH

Patricija Fašalek

April je zaznamovan s svetovnim dnevom zdravja, ki poteka vsako leto na sedmi dan v mesecu. Ker zdravje pride od znotraj, smo o prehrani spregovorili s predstavniki treh študentskih projektov, ki si prizadevajo ozaveščati mlade o pomembnosti zdrave in kakovostne prehrane ter iščejo rešitve za težave, ki bi jim pri tem lahko prišle nasproti. Ključni poudarki so enaki: z zdravo prehrano lahko med drugim študentje pridobijo več energije, dosežejo boljše učne sposobnosti in se seveda ognejo marsikateri bolezni v prihodnosti.

S krožnikom po Ljubljani:

Študentski futr

Študenti vejo, kaj jejo? Jim je sploh mar? Tovrstna vprašanja so vodila študentke FDV-ja, ljubiteljice česarkoli okusnega in dišečega (Izo Logar, Nežo Bajželj, Pio Erman, Saro Klopčič, Anjo Geč in Nino Piskar), do raziskovanja študentske prehrane in razvijanja aplikacije Študentski futr. Glede na rezultate njihovih raziskav na kakovost prehrane študentov vplivajo predvsem čas, lokacija in cena. »Veliko število študentov je zadovoljnih s hitro pripravljeno hrano predvsem zaradi urnikov, ki ne omogočajo veliko časa za kakovostno pripravo hrane doma ali pa za daljši obrok med odmorom,« je ugotovitve povzela Neža. Tako se študentje velikokrat poslužujejo subvencionirane študentske prehrane, največkrat v času kosila, da pa bi lahko na enostaven način našli kakovostno in zdravo hrano, so razvile idejo o aplikaciji Študentski futr. »Aplikacija je namenjena uporabnikom subvencionirane študentske prehrane in omogoča hitro, enostavno in pregledno iskanje ponudnikov na podlagi imena, lokacije, cene in vrste obroka,« je razložila Sara.

V drugem delu raziskave so opazile, da se zdravi prehrani posveča vedno več pozornosti, kar se pozna pri ukinitvi sladice in umestitve sadja pri obrokih na študentski bon, pa tudi pri omejitvah

za pridobitev naziva ponudnika študentske prehrane. »Prav tako so spremembe vidne pri pestrosti ponudbe za osebe s prehranskimi omejitvami in možnosti prilagajanja študentskim potrebam. Vseeno pa smo ugotovile, da študentje s ponudbo in ponudniki še niso povsem zadovoljni. Predvsem je v ospredju nepravilno obravnavanje študentov v primerjavi z ostalimi gosti kot tudi nezmožnost vplivanja na spremembe pri ponudnikih,« je nadaljevala Neža. Anja je pojasnila, da bi si želele videti spremembe predvsem pri sestavinah v hrani, torej pri odnosu do priprave hrane za študente in posledično v prepoznavanju študentov kot potrošnikov, ki zahtevajo tudi kakovost. Aplikacija tako omogoča dostop do dnevnik menijev in kontaktnih informacij posameznih ponudnikov, pomemben del pa je samo ocenjevanje ponudnikov, kjer lahko na podlagi izbranih kriterijev študent oceni določenega ponudnika ali pa mu poda povratno informacijo v obliki komentarja. »Z aplikacijo smo želele povezati študente s ponudniki in študentom ponuditi prostor za izmenjavo informacij o zdravem načinu prehranjevanja,« je dodala Sara. Aplikacija še ni dostopna, bi jo pa ob večjem zanimanju z veseljem pomagale razviti do konca.

Študentje, zajtrkujte!

»Kot pravi pregovor, da se po jutru dan pozna, tako se tudi po dobrem zajtrku dan pozna,« pravi Nina Miketič. Skrbi za zdravo prehrano študentov se namreč pridružuje tudi Zveza ŠKIS, ki s Škisovim zajtrkom že leta ozavešča mlade o pomenu zdravega prehranjevanja in o pomembnosti zajtrka. Zaradi pomanjkanja časa, spreminjajočega se bioritma, učenja, zabav in drugih aktivnosti mladi velikokrat pozabijo na jutranjo rutino, ki je zelo pomembna za začetek delovnega dneva in splošno boljše počutje. »S Škisovim zajtrkom, ki je za vse brezplačen in poteka vsako leto marca v Ljubljani in Mariboru, spomnimo mlade na pomembnost zajtrka in jim hkrati na stojnici ponudimo ideje za dober in zdrav zajtrk,« je povedala Nina.

Kakšen naj bi bil zdrav zajtrk, je predvsem izbira posameznika: odvisno je od tega, kakšna hrana mu zjutraj najbolj ustreza. Predvsem je pomembno, da zajtrk vsebuje vlaknine in zdrave ogljikove hidrate, ki jih dobimo v žitaricah, polnozrnatem kruhu, ovsenih kosmičih in podobnih izdelkih. »To osnovo potem lahko kombiniramo s sadjem, kot je smuti, ali pa se odločimo za slano verzijo, skupaj s kakšnimi namazi, preprostim sendvičem in zelenjavo.« Letos je Škisov zdrav zajtrk sestavljal smuti z gozdnimi sadeži in ovsenimi kosmiči, grški jogurt s sadjem, različni sendviči z zdravimi sestavinami in avokadov namaz.

Foto: Tjaša Miketič

Če se le da, pojej zajtrk.

Mladi na sceni

študentov po izobraževanju širše javnosti o primerni prehrani kot pomembnem delu zdravega življenja in preventivi pred boleznimi. Njihov cilj je znižati odstotek populacije s previsoko telesno težo, izobraževati o diabetesu ter o omejitvah pri prehranjevanju, ki jih zahtevajo določene bolezni. Vsako pomlad organizirajo kongres Gaster Felix, prirejajo delavnice za otroke šestega razreda osnovne šole in pripravljajo predavanja za študente Univerze v Ljubljani. Letošnja tema je Študent, ali veš, kaj ješ?, kjer so spregovorili o pomembnosti vključevanja primerne prehrane v vsakdan posameznikov in s tem poskušali spodbuditi postavitev osnov zdravega načina življenja.

»Zdi se mi, da je vedno več mladih izobraženih o zdravi prehrani in njenem pomenu. Seveda je pot do cilja, da bi vsi jedli zdravo, še dolga,« je svoja opažanja delila Neža Sofija Pristov in navedla idealno prehransko strukturo: naša hrana naj bi vsebovala 60 % ogljikovih hidratov, od tega manj kot 15 % sestavljenih iz enostavnih sladkorjev, 20 % beljakovin, 30-35 % zdravih maščob, kot so ribe, avokado in oreščki, ter dovolj tekočin – na vsako vnešeno kalorijo bi morali popiti 1 ml vode.

Študentke so z nami delile nekaj vsakdanjih trikov, ki pripomorejo k boljši prehrani in zdravju. Majin nasvet je: »Jej, ko si lačen, ne prenačaj se, če se le da, pojej zajtrk, uživaj čim manj sladkorja, a občasno si privošči kaj za dušo.« Ela Rednak priporoča manj sladkorja, manj soli, manj nezdravih maščob, Neža Sofija pa pravi: »Vse je v ravnovesju. Treba se je zavedati, kaj je zdrava hrana, a hkrati je popolna restrikcija odsvetovana. Košček čokolade tu in tam nas ne bo ubil, bo pa pripomogel k boljšemu počutju in lepšemu vsakdanu. Zdrava prehrana pa ni isto kot dietna prehrana. Kalorije se med seboj razlikujejo, ena banana je veliko bolj zdrava od čokolade, četudi ima enako število kalorij.«

Zajtrk predstavlja najpomembnejši obrok, saj nam da energijo, da lahko začnemo dan, nahrani naše telo in možgane, da smo lahko bolj zbrani in pripravljeni na izzive, ki nam jih prinaša vsakdan. Čeprav je zajtrk pomemben za vse, pa je Nina poudarila, kako pomemben je za mlade, saj se v določeni meri še razvijajo, zato njihovo telo potrebuje toliko več hranljivih snovi in energije: »Zato, študentje, zajtrkujte!«

Osnove zdravega načina življenja

Pomanjkanje časa in prekomerno uživanje hrane na študentske bone v restavracijah, ki je pogosto nezdrava, saj je premastna in preveč kalorična, sta dejavnika, ki ju kot problem pri študentskem nezdravem prehranjevanju omenjajo tudi pri projektu Gaster Felix. »Slaba ozaveščenost, cenejša ponudba nezdravih izbir, stres in posledično poseganje po nezdravi hrani, sladkarijah,« je še naštel Maja Petrovič.

Gaster Felix, ki deluje v okviru Društva študentov medicine Slovenije, je nastal iz želje

MESEČNI NAPOVEDNIK

mladi na sceni

Finale Univerzitetnih ligaških tekmovanj 2017/2018

19. 4.

V športni dvorani Biotehniškega izobraževalnega centra na Ižanski 10 bo finale univerzitetne odbojbarske lige in univerzitetne lige v dvoranskem nogometu. Pridite spodbujati svoje kolege s fakultete, prijatelje, soigralce v klubih!

Finale univerzitetne košarkarske lige 2017/2018

14. 5.

V športni dvorani Srednje zdravstvene šole Ljubljana na Poljanski cesti 61 bo potekal finale univerzitetne košarkarske lige – UKL.

📍 www.facebook.com/Unisport.Ljubljana

Taborniški festival 21. 4. med 10.00 in 14.00 (Park Tivoli)

Približno 40 aktivnih, zanimivih, poučnih in zabavnih delavnic za otroke in mlade. Odličen način za aktivno sobotno dopoldne ob druženju, spoznavanju tabornikov in narave.

📍 www.mzt.org

Noč knjige 2018

Noč knjige je mednarodni dogodek, ki ga na svetovni dan knjige, 23. aprila, v Sloveniji organizirajo različni partnerji, skupaj z založbo in festivalom Sanje. Letos praznujejo 30. rojstni dan in 70. obletnico sprejetja Splošne deklaracije človekovih pravic. Zato v branje ponujajo slikanico *Imagine* (oz. Pomisli) Johna Lennona in *Vsi se rodimo svobodni*.

📍 sola.amnesty.si/noc-knjige-2018

Nedeljske plesne urice pri Mladih zmajih Zalog

Mladi zmaji Zalog, Zaloška 220, ob nedeljah med 17.00 in 19.00, vabijo na brezplačne plesne urice (10+) v družbi Šole za nastopanje BAST. Udeleženci spoznavajo osnove

in trendovske plesne korake v hip hopu in break danceu. 📍
Več informacij na: 051 244 522
in: info@bast.si.

Dogodki v organizaciji Društva UP

16. 4. ob 18.00

Kako postavljati meje in poskrbeti zase? Predaval bo g. Leo Ivandič.

15. 5. ob 18.00

Kako preživeti krizo in ostati cel? Predaval bo g. Domen Strmšnik.

Predavanja bosta potekali v Knjižnici Otona Župančiča (dvorana v 3. nadstropju).

📍 www.drustvo-up.si

Improške 23. 4. ob 20.00 (Skladovnica)

Ženski impro kolektiv, celovečerna improvizirana predstava. Vstopnina: 4 €

📍 www.facebook.com/improSke

Dogodki v MC ULCA

Mladinski center ULCA je odprt vsak dan v podhodu glavne železniške postaje v Ljubljani (Trg OF 10) in ponuja pester in raznolik program: šola hip hopa, jutranja joga, druženje v centru in možnosti vključevanja v njihov program.

📍 facebook.com/mladinskipcenterulca

Dnevni center za otroke in mladostnike Skupaj v skupnosti

Če prihajaš iz Dravelj (ali pa iz katerega drugega konca Ljubljane), obiskuješ osnovno ali srednjo šolo in ti je popoldne dolgčas, se nimaš kam dati, si želiš spoznati nove prijatelje, prebrati kakšno dobro knjigo ali pa potrebuješ pomoč pri domači nalogi, potrkaj na vrata in vstopi. Odprto vsak delovnik od 11.00 do 17.00.

📍 skupajvskupnosti.si

Več dogodkov in informacij za mlade najdeš na

📍 www.lmit.org!

Najprej Trbovlje in potem

25 let produkcije EN-KNAP in 10 let mednarodne plesne skupine

Jedrt Jež Furlan, foto: Andrej Lamut

Idejni oče in gonilna sila obeh, EN-KNAP-a in mednarodne plesne skupine EnKnapGroup, je Iztok Kovač. Brez njega bi bil slovenski sodobni ples kot sokol brez kril. Iztok Kovač je daljnega leta 1993 pod okriljem festivala Klapstuk, v belgijskem Leuvnu, ustanovil mednarodno plesno skupino EN-KNAP. Leto kasneje je ustanovil zavod z istim imenom v Ljubljani. 86 plesnih predstav, 6 plesnih filmov, 6 dokumentarnih filmov, več kot 20 mednarodnih in slovenskih nagrad, 500 gostovanj v več kot 30 državah sveta, več kot 400 sodelavcev, izbranih na mednarodnih avdicijah in delavnicah: to je zgolj statistični povzetek pestrih in nepozabnih predstav, filmov in let. Pred desetimi leti je na mednarodni avdiciji izbral mlade plesalke in plesalce pod imenom EnKnapGroup in jih udomačil v Španskih borcih v Ljubljani. Od leta 2009 zavod upravlja Center kulture Španski borci v ljubljanskih Mostah, dom edinega stalnega ansambla za sodobni ples pri nas – EnKnapGroup. Leto obletnic je zelo delovno. Toda začnimo na začetku.

ves svet

EnKnapGroup

EN-KNAP

Razprta sokolja krila

Iztok Kovač se ni nikoli omejeval, vedno je segal preko meja. Fizičnih, predvsem pa mentalnih. Čeprav ne živi več tam, je rojstnemu mestu Trbovlje ostal zvest tako, da je mentalni utrip doline in rudarsko disciplino in vztrajnost vtikal v predstave in širil po svetu. V slovenski svet je prvič nepovratno zarezal, ga presenetil in navdušil s plesnim solom *Kako sem ujel sokola* leta 1991. Solo je bil poln Kovačevih karakteristik: kirurško natančen, rudimentaren, hiter in osupljiv. V predstavi je bil virtuoz, sokol, čarovnik, žongliral je s čokoladicami, komuniciral z občinstvom, plesal na čeladi (poklon Trbovljam), vzpostavil je plesni vokabular, ki je zaznamoval njegov celotni opus. Roki, ki se tako hitro vrtita, da ju ne ločimo več, razprta krila na mestu lebdečega sokola so postala zaščitni znak. Odplesal je obračun, mislil sokola in tudi bil sokol.

Sokolji let skozi sanje

Mednarodne zasedbe in koproducenti ter številna gostovanja so EN-KNAP-ova stalnica. Vpel je filmarje, glasbenike, delal z dramaturginjami, povezoval je umetniške svetove. Slovenijo je takrat oplajal sodobnoplesni *boom*, upali smo sanjati velike sanje: da bo nekoč šola, plesni center, da bo Slovenija sodobnoplesna Meka. Takrat smo bili najbližje vsemu temu, nekaj se je le uresničilo. Danes lahko le nostalgичno gledamo nazaj in štejemo manke. Iztok Kovač pa kot da tega ne vidi. Niti ob začetku skupine, še manj danes. Ni gradil gnezda, prav po sokolsko, temveč je delal, letel, delal, gostoval in spet delal. Strenirani, disciplinirani, hitri plesalci v odlični kondiciji, večplastne predstave, skratka, visoka merila kakovosti. *Met kocke*, struktura in kod glasbe prelita v predstave, pokloni avantgardi, odkrivanje skrite filmske dive, zgodovinskih osebnosti in lokalnih posebnosti, odpiral in zapiral je dele predstav, posadil na oder Vinka Globokarja, razpiral indijsko parobolo o slonih ... Nobene prazne abstrakcije, skorajda matematična natančnost strukture in koreografije. Vse na svojem mestu z razlogom in zaledjem. Kovač je neskončno zahteven do sebe in do drugih, kar se nam je vedno obrestovalo. Nekje vmes je z južnokorejskimi plesalci

v predstavi *Neskončna* reimitiral *Sokola*. Prizor je bil osupljiv, malo tudi bizaren, nostalgичen in fascinanten. Oder poln Korejcev, ki plešejo Kovača! Vedno znova je osupnil z vsebino, z različnimi ravnmi, s kompleksnostjo predstav. Ni bilo pomembno, ali smo ali nismo feni estetike, šlo je čez. Šlo je za veliko več.

Po EN-KNAP-u EnKnapGroup

Na vrhuncu moči se je Iztok Kovač ustavil. V ozadju je snoval novosti.

“ Med predstavo se vam v glavi pojavljajo absurdne podobe: Trump, ki svoje priliznjence sprejema v avli svoje stolpnice, Trump, ki ponosno dviga svoj okvirjeni izvršilni ukaz v Beli hiši, filmi Quentina Tarantina, imitacija Jona Stewarta in Stevena Colberta, tudi Eugene O'Neill, Arthur Miller in Anton Čehov se čutijo v prelepem tekstu Pavola Liške in Kelly Copper.

Joost Ramaer

Spet je presenetil. Odločil se je, da bo na mednarodnih avdicijah izbral plesalce in jih redno zaposlil. Skupina EnKnapGroup je občasno spreminjala zasedbo, a vedno je imela odlične plesalce. Z njimi je ustvarjal predstave, pripeljal pedagoge, uveljavljene koreografe in režiserje, ki so soustvarili izjemen repertoar, ki ga v tem trenutku ponuja EnKnapGroup.

To, kar je pri nas dragoceno, tako rekoč delikatesa, je v resnici prava plesna služba. Trainingi, delavnice, mentorji vsak dan. Poleg nenehnega dela za plesalce je za nas, meščane in državljanke, v Španske borce pripeljal glasbenike, gledališče, program za otroke, humanistiko, kulturno vzgojo. Španski borci vznemirjeno trepečejo pod težo dobrega programa. Rosas, DV8, Vandekeybus, Steve Paxton, Trisha Brown in Josef Nadj so samo nekatera imena referenčnih in legendarnih predstav sodobnega plesa in gledališča, ki smo jih gledali na odru Španskih borcev. Ko sem nedavno gledala, kako EnKnapGroup pleše na legendarno koreografijo ikone sodobnega plesa Trishe Brown SET AND RESET/Ponastavitev in CANARD PEKINOIS/Mračna zveza stare in nepozabne predstave Josefa Nadjja, sem videla in vedela, da gledam polnokrven plesni EnKnapGroup. Odlične, zverzirane plesalce, ki zmorejo širok nabor tehnik, vlog, stilov. Skupaj so bojevito srce, ki v svojem jedru ohranja sledi DNK-ja 25-letnega EN-KNAP-a.

Kaj bodo spremenili Zasedovalci sreče

Hit predstava *Zasedovalci sreče* avtorjev Pavola Liška in Kelly Copper (ustanovitelj newyorške skupine Nature Theater of Oklahoma) je najbolj odštekana, nora in briljantna predstava v zadnjem času pri nas, ki je in še bo obkrožila referenčne mednarodne festivale in prostore. »Ena najbolj divjih zadev, ki jih boste lahko videli letos v gledališču. Zasedovalci sreče ne bodo spremenili sveta. Spremenili pa bodo vaš večer,« je zapisal New York Times po gostovanju na festivalu Under The Radar. EN-KNAP je v zadnjih mesecih gostoval v slovitem pariškem gledališču Théâtre de la Ville, koproducentu predstave. Igrali so v HAU v Berlinu, Kaaitheatru v Bruslju, na festivalu Steirischer herbst v Gradcu, Divadelna Nitra na Slovaškem. Za njimi je Hongkong, pred njimi Italija, Grčija, Švica, Francija, Nemčija, Madžarska, Finska, Belgija. Absoluten uspeh in zavidenja vredna turneja.

Plesna zgodba, ki jo več kot 27 let snuje in poganja Iztok Kovač z mnogimi sodelavci, je zgodba o trdem delu, trmi, disciplini, neomajnosti in zasluženem uspehu.

Tuji kulturni centri v Ljubljani

2. del

Veronika Sorokin

Tuji kulturni centri in njihove dejavnosti so za mesto izjemno bogastvo, zato je njihovo število v Ljubljani tako razveseljivo. S svojimi programi širijo obzorja naše prestolnice in omogočajo bilateralna sodelovanja med državami. V prejšnji številki smo predstavili francoski, italijanski, Balassijev in Goethejev inštitut, v tokratni reportaži pa vam predstavljamo Ruski center znanosti in kulture ter British Council.

Ruski center znanosti in kulture

V čudovitih prostorih meščanske stavbe na Ciril-Metodovem trgu je že osmo leto izredno dejaven Ruski center znanosti in kulture. S svojimi številnimi in vsestranskimi projekti se usmerja na področja kulture, izobraževanja, diplomatskih odnosov med Rusijo in Slovenijo, vzpostavljanja medštudijskih programov itn. Direktor centra in svetovalec na veleposlaništvu Ruske federacije v Ljubljani **Jurij A. Metelev** je poudaril, da njihovo delovanje vključuje vse pomembne vidike za vzpostavljanje bilateralnih odnosov. Poleg mnogih kulturnih projektov – glasbenih, plesnih, filmskih, dramskih delavnic, festivalov, glasbenih večerov s priznanimi ruskimi in slovenskimi ustvarjalci, uric pripovedovanja zgodb in šahovskih krožkov – Ruski center znanosti in kulture pripravlja tudi veliko projektov, ki slovensko javnost redno seznanjajo z dosežki na področju ruske znanosti.

Poleg tega je pomembna tudi izobraževalna funkcija centra, omogočajo namreč učenje in izpopolnjevanje ruskega jezika tako ruskim rojakom v Sloveniji kot Slovencem, ki se učijo ruščino. Organizirajo sicer manjše in bolj usmerjene jezikovne tečaje, namenjene jezikovnemu izpopolnjevanju (npr. za predavatelje ruščine, novinarje in predstavnike različnih podjetij).

Vsekakor je pohvale vreden tudi projekt meduniverzitetnih štipendij, ki 10–15 študentom umetniških smeri omogočajo študij na pomembnejših izobraževalnih ustanovah v Rusiji (predvsem za smeri režija, igralstvo, gledališče itn.). Vsako leto je več zanimanja tudi za kozmonavtsko delavnico

Foto: arhiv RCZK

Praznovanje novega leta po rusko.

za šolarje iz Slovenije v Zvezdnem mestu pri Moskvi v sodelovanju s poznavalcem in popularizatorjem kozmonavtik Vojkom Kogejem.

Kako širok domet zanimanja in navdušenja je deležen center, nam je z veseljem zaupala tudi operna pevka **Manca Izmajlova**: »V Ruski center znanosti in kulture rada zahajam, ohranja me v stiku z rusko kulturo, ki mi je tako ljuba. In tu so vedno tako prijetni in srčni sodelavci.«

Zelo navdihujoče in nazorno je o priljubljenosti in dejavnostih Ruskega centra znanosti in kulture Jurij Metelev povedal: »S ponosom lahko povem, da se različnih programov udeleži tudi do 2 tisoč obiskovalcev na mesec in da smo že v prvih petih letih delovanja organizirali več

kot 10 tisoč prireditev. Obenem pa že ves čas uspešno sodelujemo tudi s številnimi slovenskimi muzeji.«

PROGRAM

»Blagoslovi me, moj talisman«: 18.–19. april od 14. do 20. ure

VII. mednarodni vokalni festival: tekmovanje v slovanski glasbi bo v Veliki dvorani Ruskega centra znanosti in kulture

Veseli veter: 26. maj od 9. do 15. ure: 7. mednarodni festival za otroke in mladino v Ruskem centru znanosti in kulture

O vseh dogodkih in prireditvah si lahko preberete tudi na spletni strani:

svn.rs.gov.ru/sl

Foto: Dunja Wedam

Prijetno vzdušje v prostorih British Councila na Trgu republike 3

Kinodvor v centru Zalog

Kakovostni in raznovrstni filmi mestnega kina onkraj mestnega središča

Aliki Kaligasidu

British Council

British Council je mednarodna organizacija iz Združenega kraljestva, ustanovljena leta 1934, ki ima več kot 190 predstavništev in deluje v 110 državah oz. ozemljih po svetu. V Sloveniji so svoje predstavništvo odprli leta 1992 in lani so obeležili 25. obletnico. Kot je povedala predstavnica za odnose z javnostmi **Tina Skočaj**, jim je v četrto stoletja uspelo realizirati več kot 50 tisoč izpitov iz angleščine, kar je med drugim tudi eno njihovih temeljnih poslanstev.

»Naša pomembna naloga je graditi mednarodne priložnosti za ljudi iz Združenega kraljestva in iz Slovenije, ljudi povezujemo prek angleščine, umetnosti, izobraževanja in družbe – najboljših mednarodnih kulturnih dobrin.«

Organizirajo in izvajajo mednarodno priznane izpite iz angleščine: IELTS (International English Language Testing System) in izpite Cambridge English, ki jih kot dokazilo o znanju jezika sprejemajo številne tuje univerze in zaposlovalci, obenem pa omogočajo tudi redna izpopolnjevanja v znanju angleščine za učitelje in strokovnjake. Njihov program in delovanje določa korporativna strategija.

British Council igra pomembno vlogo na področju krepitve bilateralnih odnosov med Veliko Britanijo in Slovenijo, v veliki meri se usmerja zlasti na polje kulture, umetnosti in znanosti. Zaslužen je predvsem za obisk uglednih sodobnih pisateljev, pesnikov in drugih humanistov iz angleško govorečega okolja, ki so v zadnjih letih gostovali v Sloveniji: Julian Barnes, Minette Walters, Benjamin Zephaniah, Irvine Welsh, Hanif Kureishi idr.

PROGRAM

18. in 19. april – obisk skupine rektorjev z britanskih univerz v Sloveniji, British Council v Ljubljani
O vseh dogodkih in prireditvah si lahko preberete tudi na spletni strani:
www.britishcouncil.si

Mestni kino Kinodvor bo aprila in maja gostoval v dvorani novega sodobnega Centra Zalog. V popoldanskih urah bo skrbno izbran Kinobalonov program razveseljeval družine in otroke, medtem ko bodo v večernih urah gledalci izbirali med najbolj aktualnimi filmi raznolikega in kakovostnega programa mestnega kina.

Na ogled bodo tudi glavni letošnji zmagovalci prestižnih filmskih nagrad, med njimi dobitnik zlatega globusa za najboljši film in glavno igralko *Lady Bird* v režiji Grete Gerwig, spomladansko gostovanje pa bo sklenil odmevni slovenski dokumentarec *Družina* v režiji Roka Bička. Desetletje delovanja mestnega kina Kinodvor je v našem mestu sprožilo val zanimanja za doživetje filmske izkušnje v kinu, ki se vsako leto povečuje. Zaupanje v raznovrsten in kakovosten filmski izbor uživa Kinodvor med raznolikim občinstvom vseh generacij. Gostovanje v Centru Zalog je tako odlična priložnost, da se z njim sreča še večji krog

Ljubljančank in Ljubljančanov onkraj ožjega mestnega središča. V pričakovanju novega mestnega kina z več dvoranami je gostovanje tudi priložnost za Kinodvor, da svoji publiki omogoči ogled filmov, ki prehitro zapustijo veliko platno.

Kinodvor v Centru Zalog bo na sporedu v izbranih terminih ob koncu tedna v dvorani za prireditve s 144 sedeži v 1. nadstropju Centra Zalog. Cena vstopnic je 4,5 evra oziroma 4 evre za Kinobalonov program. Prodaja vstopnic se začne **30 minut pred prvo predstavo** pri blagajni pred vhodom v dvorano. V parkirni hiši Centra Zalog je možnost **brezplačnega parkiranja**.

sobota, 14. 4.

ob 18. uri: Kinobalon: Medvedek Paddington 2 (Paddington 2), Paul King, sinhronizirano, 6+

Igrano-animirana družinska komedija po knjižnih klasikah Michaela Bonda.

ob 20. uri: Poklič me po svojem imenu (Call Me by Your Name), Luca Guadagnino

Luca Guadagnino se s filmom vrača v opojno poletje v osrčju severne Italije s tenkočutno zgodbo o odraščanju ter prvi ljubezni.

sobota, 28. 4.

ob 18. uri: Kinobalon: Fergi: Zabava na podeželju (Gråtass - Gøy på landet), Peder Hamdahl Næss, pripovedovanje v slovenščini, 4+

Traktor Fergi, plešoča koza in pogumni deček Gustav obljublajo filmsko zabavo za najmlajše.

ob 20. uri: Lady Bird (Lady Bird), Greta Gerwig

Samostojni režijski prvenec igralko Grete Gerwig prinaša očarljivo oseben pogled na turbulenten odnos med materjo in najstniško hčerko, na pritiske odraščanja in resnični pomen tistega, čemur pravimo dom.

nedelja, 29. 4.

ob 17. uri: Kinobalon: Zemlja: nepozaben dan (Earth: One Amazing Day), Richard Dale, Lixin Fan, Peter Webber, podnapisi, 6+

Osupljivo potovanje, ki razkriva veličastno moč sveta narave.

ob 19. uri: Z ljubeznijo, Vincent: Van Goghova skrivnost (Loving Vincent), Dorota Kobiela, Hugh Welchman

Prvi v celoti v olju naslikan celovečerni film. Izjemno življenjsko zgodbo Vincenta van Gogha prenese na platno z oživiljanjem njegovih platen.

sobota, 5. 5.

ob 18. uri: Kinobalon: Leo da Vinci: Misija Mona Lisa (Leo Da Vinci - Missione Monna Lisa), Sergio Manfio, sinhronizirano, 5+

Film o zagonetnem in fascinantnem mladeniču Leonardu da Vinciju.

ob 20. uri: Ljubezen na prvo bolezen (The Big Sick), Michael Showalter

Film, v katerem priljubljeni stand-up komik Kumail Nanjiani odigra epizodo iz lastnega življenja, je očaral občinstvo in kritike na festivalih v Sundanceu in Locarnu.

nedelja, 6. 5.

ob 17. uri: Kinobalon: Peter Zajec (Peter Rabbit), Will Gluck, sinhronizirano, 6+

Hudomušni zajci na velikem platnu.

ob 19. uri: Družina, Rok Biček

Rok Biček je deset let beležil življenje mladeniča, ki je odraščal v zelo neobičajni družini. Film je prejel glavno nagrado na tednu kritike v Locarnu in vesno za najboljši celovečerec v Portorožu.

Stavba za ljudi in ne le bolnišnica

Univerzitetni klinični center – prostorski izziv

96-letni arhitekt, akad. prof. dr. Stanko Kristl

Veronika Sorokin, foto: Miha Fras

vse od študija arhitekture v Ljubljani leta 1954. Strokovna izhodišča arhitekture v 60. letih, ko se začne tudi zgodba o gradnji bolnišničnega kompleksa UKC, so bila tovrstnim načrtom v precejšnji meri nenaklonjena. Arhitekti so se večinoma izogibali projektiranju bolnišnic in Slovenija je bila takrat na tem področju v močnem zaostanku.

Akad. prof. dr. Stanko Kristl:
»Vizije mladih so zanimive, ker so spontani, brez predsodkov in ker gledajo na zastavljeno problematiko s povsem drugih izhodišč.«

Bolnišnični kompleks Univerzitetnega kliničnega centra (UKC) od svojih zametkov v 60. letih minulega stoletja ustreza zlasti potrebam svojih uporabnikov. Navadno se ne spuščamo v razkrivanje okoliščin, ki so pred več kot pol stoletja botrovale realizaciji tako zahtevnega in kompleksnega projekta, pa vendarle je vredno poznati vsaj del te zgodbe. Zlasti v luči velikih zaslug idejnega očeta UKC-ja, arhitekta akad. prof. dr. Stanka Kristla, in v podporo novim generacijam mladih arhitektov.

Zametki UKC-ja

Stanko Kristl je doktor arhitekturnih znanosti, profesor arhitekture, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti in predvsem oseba, ki se želi z vsakim korakom še bolj približati človeku. V vseh velikopoteznih projektih, med katerimi jih je mnogo spomeniško zaščitenih in za katere je prejel številna državna in mednarodna odlikovanja, Kristl vzpostavlja simbiozo med človekom in bivalnim okoljem.

Raziskovanju arhitekture bolnišnic, po čemer ga cenijo in poznajo v mednarodnem okolju, se je posvečal

V tistem času je bil v ZDA arhitekt obenem tudi strojnik in organizator in je v tej vlogi dotični objekt obvladal celovito, pri nas pa je takrat vladalo veliko pomanjkanje tehnološkega znanja. Okoliščine so bile zato velik izziv snovalcem zahtevnega projekta, predvsem zaradi kompleksnosti diagnostičnih, terapevtskih in servisnih objektov v povezavi s posteljno zgradbo. Na to izjemno pomembno zahtevo so odgovorili z racionalno zasnovo, ki upošteva koncentracijo posameznih dejavnosti: centralno oskrbno službo, sterilizacijo, centralni rentgen, intenzivno terapijo, laboratorije, kuhinjo itn. Ključno izhodišče arhitekta Kristla pa je bilo, da je arhitektura terapevtski sodejavnik, zato so se projekta lotili z mislijo na to, da je bolnišnica predvsem stavba za ljudi.

Oranje ledine

Začetni preboj pri zamisli osrednje bolnišnične ustanove v državi je vključeval obilo dodatnega dela in nenehnega študijskega poglobljanja. Treba je bilo vzpostaviti sodelovanje z mnogimi arhitekturnimi ustanovami in pisarnami, navezati stike z izvajalci bolnišničnih kompleksov širom sveta, opraviti terenske ogledne novih bolnišnic in se udeleževati številnih mednarodnih kongresov.

S skupino arhitektov so sprva delali v kletnih prostorih takratne klinike, tudi do deset ur dnevno, in pri tem ves čas ohranjali stik z zdravniki in medicinskimi sestrami. Projekt je bil sprva sicer ugoden za pacienta in medicinske sestre, vendar ni omogočal potrebne intimnosti. Po natančnejšem preučevanju oskrbovalnih bolnišničnih enot po Evropi je delovni

ekipi slednjič uspelo razviti inovativen in zelo uspešen koncept »najkrajših poti med medicinsko sestro in pacientom« ter povečati načrtovano število dvigal v bolnišnici. Obema prebojema je kmalu sledil še pilotski projekt, eden prvih daleč naokoli – ureditev individualnih bolnišničnih sanitarij z umivalnikom.

V luči strateškega načrtovanja

Od sprejetja natečajnega projekta do izgradnje je trajalo le štiri leta in pol, vključno s projekti za gradbeno dovoljenje, projekti za izvedbo, gradbenimi detajli, površinskimi načrti za vse prostore z mersko določenimi instalacijskimi izpusti, medicinsko in splošno opremo. V tako kratkem času je projektantski ekipi pod Kristlovim vodstvom uspelo zgraditi eno najsodobnejših bolnišnic. Kljub začetnim oteženim delovnim pogojem je bil celotni bolnišnični kompleks UKC v Ljubljani postavljen v pičlih sedmih letih.

UKC – svet zase in nove vizije

UKC je po Kristlovih besedah »mesto v malem«. V enotni blok so združili diagnostične, terapevtske in servisne dejavnosti ter jih povezali s prostorsko delujočo »hrbtenico« med dvema kliničnima cestama. Gre za široke povezovalne hodnike, dolge nekaj sto metrov, na

Podžupan prof. Janez Koželj o vizijah bolnišničnega kompleksa kot prostorskem izzivu:

»Bistvena je prepletenost UKC-ja z mestom in njegovim utripom, kar ustvarja pozitivno vzdušje in obenem zmanjšuje stigmatizacijo pacientov.«

katere naj bi se navezovali tudi posteljni oddelki. Vhodna avla kliničnega centra je kot osrednji trg tega mesta, obiskovalcu in uporabniku daje občutek odprtosti, prostranosti. Za optimistično vzdušje, ki pacientom in njihovim najbližjim pomaga vsaj delno razbremeniti sicer nezavidljivo počutje, pa so poskrbeli s posameznimi oblikovalskimi detajli – barvami, materiali in dekorativnimi elementi.

V Muzeju za arhitekturo in oblikovanje na Gradu Fužine je do 27. maja 2018 na ogled pregledna razstava obsežnega arhitektovega opusa:
Stanko Kristl, arhitekt. Humanost in prostor.

Moj oče je rad rekel,
da ga bolj skrbijo
podgane pred vrati
kot volk za obzorjem.

Volk je zdaj tu.
Požrl je podgane
in nam prišel pred vrata.

Ta naš hrib
se mi še nikoli ni zdel
tako nizek.

Gorazd Vahen

Od srede aprila do začetka junija je v Galeriji Lek v Ljubljani na ogled obsežna razstava ilustracij Gorazda Vahna, ki se s to likovno zvrstjo uspešno ukvarja že polni dve desetletji. S svojimi ilustracijami je opremil več kot trideset knjig, od slikanic za najmlajše do učbenikov, ter se tako uveljavil v domačem kulturnem okolju kot izjemno priljubljen avtor. Vrsta knjig z njegovimi ilustracijami je bila že večkrat ponatisnjena, med njimi pravljice Svetlane Makarovič *Pekarna Mišmaš*, *Sapramiška*, *Sovica Oka* in *Kosovirja na leteči žlici*. V tem izredno plodnem ustvarjalnem obdobju je Vahen dodobra izoblikoval samosvoj izraz. Pa vendar ob vpisu na srednjo šolo o tem poklicu ni niti razmišljal.

»Na srednjo oblikovno šolo v Ljubljani sem se vpisal, ker sem hotel risati stripe, na likovno akademijo pa sem se vpisal, ker sem hotel postati oblikovalec. Vse je bilo v redu prvi dve leti, v tretjem letniku pa sem imel krizo, ker sem ugotovil, da življenja ne želim preživeti kot oblikovalec vizitk ali reklamnih lepakov. Nenadoma nisem več vedel, kaj bom zdaj počel. Potem so na akademijo povabili Zdravka Papiča, ki je imel seminar o ilustraciji. Prej nikoli nisem razmišljal o tem, da bi bil ilustrator ... a se je zgodilo. Nato sem uspešno sodeloval pri seriji naslovnice za *Ciciban*, nakar sem dobil priložnost ilustrirati prvo knjigo. Pavle Učakar, likovni urednik pri *Mladinski knjigi*, mi je v roke dal prvi tekst, to je bila knjiga Terryja Pratchetta

Gorazd Vahen:

Vsaka ilustracija je boj

Iztok Premrov, foto: Maj Leban Vahen

Kamionarji. Začel sem ga brati in že po nekaj straneh sem vedel: »To je to!« Hočem ilustrirati, hočem biti iluminator!«

Razpoznavnost njegove likovne govorice temelji na posebnem odnosu do zgodb, ki se jim posveti z vso vneto in pozornostjo.

»Vedno, kadar berem neko besedilo, že kar gledam film, tisto, kar preberem, vidim že v glavi, in to je potem prava osnova za ilustracijo. Moje ilustracije so zato kot zamrznjeni filmski kadri ali kot sličice v stripu.«

Gorazd želi čim bolj doživeto in mamljivo upodobiti to, kar mu ponuja predloženo besedilo. Mlade bralce s svojimi ilustracijami popelje čez magični mostiček, ki jim odstre pogled v domišljjsko pokrajino, jim predstavi skrbno zasnovane like glavnih in stranskih junakov ter jim postopno razkrije ključne poudarke zgodb.

»Slikanice poskušam ilustrirati tako, oziroma ilustracije izbrati tako, da tudi če ne znaš brati, vendarle vidiš, kaj se dogaja v slikanici. Da lahko otrok tudi sam sledi zgodbi.«

Pri njegovih ilustracijah za otroke vsekakor zaznamo spoštljiv odnos do sveta, predvsem do narave in živih bitij, tako človeških kot živalskih. Otrokom poskuša ponuditi lepši in prijaznejši svet, svet živopisanih barv, v katerem je vse podrejeno učinkoviti pripovednosti naslikanih zgodb.

O seriji ilustracij v glasilu Ljubljana:

Kraj, kjer se danes razprostira Ljubljana, je bil skozi pretekla stoletja priča najrazličnejšim (bolj ali manj) zgodovinskim dogodkom. Zanimivo je brati o velikih bitkah, a vedno so me bolj zanimale zgodbe posameznikov, ujetih v vrtincu zgodovine. Lovci, poglavarji, vojaki, kmetje, njihove žene in otroci, vsi so bili ljudje, z željami in potrebami, upanjem in strahovi. Živeli (in pogosto umrli) so tu, kjer stoji moje mesto. Njim je posvečena ta serija.

»Nekaj najlepšega je, če slikaš ilustracijo in ti gre. Tako oživiš besedilo. Uživaš, če dobro nastaja. To je tisti trenutek, ko sem eno z vsem. V ilustracijo vnašam ljubezen in otroci jo potem dobijo še zase. Če jaz uživam, ko delam, potem bodo tudi otroci uživali, ko jo bodo gledali, to sem že doživel. Takrat ima vse to smisel. Sam se krepko zavedam, koliko ti lahko ponudi dobro ilustrirana knjiga. Hkrati pa vsaka ilustracija zame pomeni tudi boj, boj s seboj, z besedilom, predstavami, časom ... Ampak jaz vselej uživam v tem boju. Lahko iskreno rečem, da sem pri svojem delu ves čas užival in se veselil vsega dobrega.«

Pravljčnost sveta, ki jo s svojimi ilustracijami snuje avtor, je zgrajena z bogastvom izraznih sredstev, ki jih Vahen zanesljivo vodi kot slikar, oblikovalec in ilustrator. Svojo neizmerno domišljijo želi deliti z otroki, tako da jo sprejmejo, vanjo verjamejo ter si z njo odstrejo nova obzorja v ponujenih zgodbah.

23. Slovenski dnevi knjige: literatura in film: 18.–22. april 2018

Nina Kokelj

Foto: Dunja Wedam

Dnevi knjige so čas srečevanja s pesniki in pisatelji.

Med 18. in 22. aprilom bo Ljubljana spet dihala s knjigo! Srce priljubljenega literarnega festivala v organizaciji Društva slovenskih pisateljev ostaja sejemski vrvež, ki bo letos brenčal v Atriju Pošte Slovenije na Čopovi ulici 12. Tako po dinamiki kot videzu bo spominjal na filmski set; osrednji poudarek Slovenskih dnevov knjige je tokrat namreč raziskovanje medsebojnega povezovanja – z vsemi dilemami in lepotami – literature in filma.

V kinodvoranah se bodo vrteli filmi po literarnih predlogah, v Atriju bo govor o tem, katere so naše skupne zgodbe, na Čopovi se bo vila rdeča preproga – filmi se porajajo iz besed. Aleš Čar, Ana Schnabl, Metod Pevec, Miha Mazzini, Marko Sosič, Nina Dragičević, Jani Virk, Tadej Golob, Veronika Dintinijana ... Pisatelji, pesniki. Jože Dolmark, Matevž Luzar, Varja Močnik, Sonja Prosenc, Damjan Kozole, Miha Hočevar, Matjaž Ivanišin, Milena Zupančič ... Filmarji.

Atrij bo stopil v Čarovet s Cvetko Bevc, pred vhodom v Atrij pa bo gledališko-stripovski performans Cankar strip, pri katerem so moči združili mladinski avtorji Boštjan Gorenc Pižama, Žiga X

Gombač ter Andrej Rozman Roza. Skupaj s tremi uglednimi ilustratorji Damijanom Štepančičem, Tanjo Komadino in Igorjem

“ Hip hura, se že
smejem: spet bo
sejem!

Matjaž Pikalo

Šinkovcem so se pod budnim uredniškim očesom Ženje Leiler lotili treh eminentnih Cankarjevih del: *Hlapcev*, *Hlapca Jerneja in njegove pravice* ter

zbirke *Moje življenje* in jih predelali ter posodobili v stripovska besedila.

Mladi se bodo lahko udeležili scenaristične delavnice pisatelja Matjaža Pikala ter režiserja Mihe Hočevarja, za isto mizo in na isto sofo v Atriju pošte bodo sedli pisatelji, scenaristi, režiserji. Sodelovanja, da!

Ste že kdaj slišali za »korporativne scenariste«? Ste se po malem jokali, ko ste gledali kulturni film *Sreča na vrvcici*? Vas zanima, katere slovenske filme, narejene po literarnih predlogah, priporoča pisatelj in režiser Marko Sosič? Ali preprosto – radi berete in imate radi dobre filme?

Nikar ne zamudi!

April/maj

Kot bi Luna padla na Zemljo, biografija Milene Zupančič

Pon / 16. 4. / 17.00

Kinodvor

Predstavitel knjige z avtorjem Tadejem Golobom

Dr. Shirin Ebadi, iranska pisateljica in Nobelova nagrajenka za mir

Tor / 17. 4. / 16.00

Kavarna Union

Dogodek ob 50. mednarodnem srečanju pisateljev na Bledu

Knjižnica, srce mesta

Sre / 18. 4. / 8.30-16.00

Mestna knjižnica Ljubljana
Simpozij ob 70-letnici Pionirske in slovenskega mladinskega knjižničarstva

23. Slovenski dnevi knjige

18. 4.-22. 4.

Veliki atrij Pošte Slovenije
Knjižni sejem in bogat spremljevalni program

Noč knjige 2018

Pon / 23. 4.

Različne lokacije po mestu
www.nocknjige.si

Pesniški večer generacije '70

Sre / 25. 4. / 20.00

Vodnikova domačija Šiška
Anja Golob, Jure Jakob, Veronika Dintinjana, Kristina Hočevar

Večer LGBT poezije in proze

Sre / 9. 5. / 20.00

Galerija Škuc

Tradicionalni večer slovenskih avtoric in avtorjev

Literarna Ljubljana

Nika Kovač

Ljubljana je decembra 2015 pridobila stalni naziv Unescovo mesto literature in se s tem pridružila mreži 28 svetovnih mest, med katerimi so tudi Edinburg, Dublin, Praga, Barcelona, Krakov in Reykjavik. Članstvo v mreži pomeni veliko priložnost za povezovanje in prepoznavnost v tujini, pa tudi odgovornost in čast, ki si jo je Ljubljana prislužila z dolgoletnim delom in dosežki na širšem polju knjige.

Med člani svetovne mreže mest literature Ljubljana izstopa z odlično mrežo javnih knjižnic ter velikimi imeni, kot sta Slavoj Žižek (ter ljubljanska šola teoretske psihoanalize) in Tomaž Šalamun.

Literarni zajtrki

V pisarni Mesta literature, ki od leta 2017 deluje na Vodnikovi domačiji, štirikrat letno pripravljamo literarne zajtrke, namenjene seznanjanju z večjimi projekti ter spoznavanju, povezovanju in razpravljanju o temeljnih izzivih, ki zadevajo literaturo v mestu. Na prvem literarnem zajtrku, ki je februarja potekal na Vodnikovi domačiji, smo predstavili tudi dva projekta, in sicer palačo Cukrarno ter vlogo Slovenije na knjižnem sejmu v Frankfurtu.

Slovenija, častna gostja knjižnega sejma v Frankfurtu

Frankfurtski knjižni sejem je najpomembnejši založniški dogodek na svetu. Dejstvo, da bo Slovenija častna gostja na sejmu leta 2022, pomeni izjemno priložnost za slovensko

kulturo, gospodarstvo (turizem in založništvo) in mednarodno prepoznavnost, je poudarila Renata Zamida, direktorica Javne agencije za knjigo. Slovenija mora v štirih letih pripraviti dober program in Zamida je optimistična, saj je po njenem slovenska literarna ustvarjalnost bogata, založništvo pa pripravljeno, da jo posreduje na tuje tržišče.

Palača Cukrarna, nov prostor knjige in mladih

Glavni razlogi za načrtovano obnovitev Palače Cukrarne so, kot je povedala Saša Ogrizek z občinskega Oddelka za kulturo, ohranjanje kulturne dediščine, sanacija in obnova degradiranega urbanega in kulturnega območja ter vzpostavitev novega prostora za knjigo in mlade. V Palači Cukrarna, katere obnova je predvidena v prihodnjih dveh letih, bo imela glavno besedo knjiga. V njej so predvideni tudi prostori za pisanje, mladinski oddelek knjižnice, izobraževalni programi, prireditveni prostor, čitalnica, knjigarna ter 2 rezidenčni stanovanji.

»Časi niso se zjasnili!«

Ifigenija Simonovič

Slovenski center Pen vsako leto pripravi mednarodno srečanje pisateljev na Bledu, letos že petdesetič. Dve osrednji temi bosta zaznamovali letošnje debate: Zid, ograja, meja in Literatura kot pravica do sanj. Mestna občina Ljubljana nas spet tradicionalno podpira. Pisatelji iz leta v leto prihajajo na Ljubljanski grad, letos pa bo poslovljni večer potekal 20. aprila ob 19. uri v Narodni galeriji v Ljubljani. Osrednji gost večera bo Boris A. Novak, za koncertni del pa bosta poskrbela Vita Mavrič in Jaka Pucihar.

Nekaj dni prej, v torek, 17. aprila, bo ob 16. uri v ljubljanski kavarni Union nastopila **Nobelova nagrajenka za mir dr. Shirin Ebadi**. Je iranskega rodu, a živi v Londonu kot iranska disidentka. Knjiga *Iran se prebuja* je izšla pri Mohorjevi družbi. To je avtobiografsko pričevanje o velikanski spremembi političnega režima, ki je imela takojšnje posledice v vseh muslimanskih državah na Vzhodu in ki še danes spreminja svet. V Trubarjevi hiši literature bo istega dne ob 11. uri nastopila **Jennifer Clement**, predsednica mednarodnega Pena ter Američanka, ki živi v Mehiki. V slovenščini je izšel njen roman *Molitve za ugrabljene*, ki v realističnem slogu govori o organiziranih mehiških združbah, ki ugrabljajo deklice. Slovenski center Pen je star triindvetdeset let. Izidor Cankar in Janko Lavrin sta bila po prvi svetovni vojni v Londonu, kjer so

pesniki, esejisti in romanopisci ustanovili klub Pen, ne da bi slutili, da se bo članstvo razraslo po vsem svetu. Po koncu druge svetovne vojne, ki je pretresla ves svet, je zraslo upanje, da se take grozote ne bodo nikoli več ponovile. A svet se do danes ni dosti spremenil, pritiski cenzure se iz dneva v dan spreminjajo, postajajo bolj prefinjeni, a nič manj učinkoviti. Sovražni govor se brezsravno širi v tisku in preko ekranov, kot vulkan bruha iz družabnih omrežij. Na desetine novinarjev po svetu je zaprtih, seveda tistih, ki upajo govoriti resnico.

»Časi niso se zjasnili!« Prav umetniki, če jim omogočimo svobodo, nam nastavljajo ogledalo. Pogosto se zgodi, da ne maramo svojega odseva, pa potem po pomoti pljunemo na umetnika, namesto da bi umili svoj obraz. Zato danes še kako potrebujemo PEN!

Gremo v muzej!

Živa Čebulj, foto: arhivi muzejev

Danes pogosto govorimo, kako potrebno je vseživljenjsko učenje, širjenje znanj na poklicnih področjih in osebno izpopolnjevanje. A pogosto, kadar imamo čas za oddih, obsedimo s prijateljico, znancem na kavi, čvekamo o tem in onem in le malokrat pomislimo na to, da bi lahko skupni čas preživljali tudi po muzejih in galerijah. Ljubljana nam ponuja široko paleto občasnih in stalnih razstav za vse vrste radovednosti in vse sorte radovednic in radovednežev. Umetnost, naravoslovje, zgodovina, znanost ...

Muzeji nam širijo obzorja, razbijajo okvire, v katere so ujete naše misli, in predvsem ponujajo ploščadi, s katerih lahko poleti naša domišljija.

Ja, se dobimo na kavi – v muzeju!

LJUBLJANSKI GRAD

Od najstarejše piščali, preko zaporniških gumbov do Sapramiške

Foto: Matevž Paternoster

SLOVENSKA ZGODOVINA: Razvoj prostora današnje Slovenije od prazgodovine do danes

Ljubljanski grad je kot atraktiven kulturno-zgodovinski spomenik najbolj obiskana turistična točka v državi, v letu 2017 smo na razstavah našli kar 116.238 obiskovalcev. Stalna postavitev razstave *Slovenska zgodovina* je temeljit pregled slovenske zgodovine, kulture in etnologije, predstavljen z atraktivnimi multimedijami.

Postavitev je primerna tako za najmlajše, saj lahko na igriv način spoznajo temelje naše zgodovine, kakor za ljubitelje zgodovine, saj omogoča vsebinsko poglobitev v posamezna zgodovinska obdobja. Prilagojena je tudi gibalno in senzorno oviranim osebam. Razstava krepi nacionalno zavest pri domačih obiskovalcih in prepoznavnost Slovenije pri tujih. Poslanstvo razstave je tudi v tem, da obiskovalce usmerja še v druge slovenske muzejske ustanove, katerih muzealije dopolnjujejo razstavo. Oglejte si slovensko zgodovino!

KAZNILNICA

V prenovljene prostore kaznilniških samic smo umestili razstavo, ki predstavlja stavbno dediščino samic in pojasnjuje vlogo gradu v 19. stoletju, ko je bil celoten grad kaznilnica. Sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Ljubljanskega gradu kot neločljivega člena v urbanem razvoju Ljubljane, ki je v stoletjih spreminjal svojo podobo in namembnost. Razstava je zelo privlačna tudi po zaslugi izvirnega stavbnega pohištva, kronološke predstavitve faz v delovanju kaznilnice in navidezne resničnosti – holograma.

Poglejte izza grajskih rešetk!

LUTKOVNI MUZEJ

V poklon našim velikim lutkarskim umetnikom in imenitni, več kot stoletni tradiciji smo konec maja 2015 pod grajsko streho odprli prvi lutkovni muzej pri nas. Tu so svoj prostor dobili veliki lutkovni umetniki in njihovi junaki, tu boste spoznali najpomembnejše mejnike slovenske lutkovne zgodovine, različne lutkovne tehnike, po ogledu pa se boste lahko tudi sami preizkusili v lutkarskih veščinah.

V Lutkovnem muzeju je v letu 2017 raziskovalo, odpiralo, poslušalo in preizkušalo lutkovni svet kar 64.095 obiskovalcev. Stopite med lutke tudi vi!

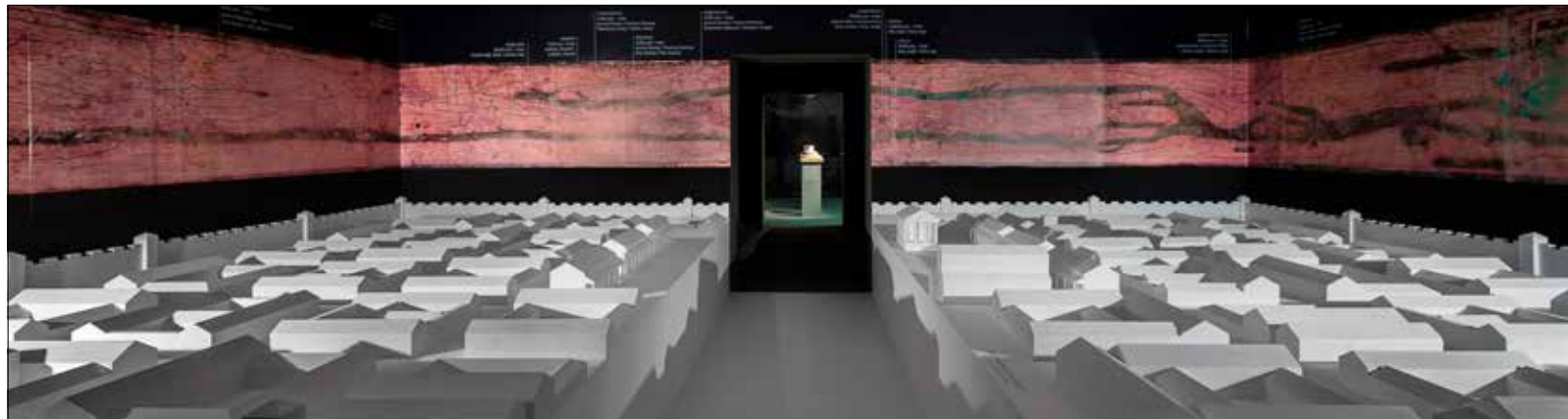
📍 www.ljubljanskigrad.si

Foto: Domen Pal

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

Dialog med dediščino, umetnostjo
in izzivi sodobne družbe

Ljubljana je živahna prestolnica z večtisočletno zgodovino, in njeno premično dediščino hranimo v Mestnem muzeju Ljubljana. Muzej je leta 1935 na pobudo župana Ivana Hribarja ustanovil ljubljanski občinski svet, njegov sedež pa postavil v Turjaško palačo, kjer domujemo še danes. Med odmevnejšimi projekti preteklih let so razstave KOLO 5200, VODA, Emona: mesto v imperiju ter aktualna Srednjeveška Ljubljana. Samo lani je naše razstave in prireditve obiskalo preko 65.000 obiskovalcev.

Muzej je del žive in aktualne muzejsko-galerijske ponudbe, kjer negujemo pristen stik z obiskovalci, populariziramo zbirke ter spodbujamo dialog med dediščino, umetnostjo in izzivi sodobne družbe. Naši obiskovalci – vseh starosti in obzorij – na najrazličnejših prireditvah doživljajo in soustvarjajo utrip sodobnega odprtega muzeja.

Še nekaj: navdušeno napovedujemo, da boste maja 2018 obiskovalci lahko razkošno zgodovino glavnega mesta Slovenije odkrivali in doživljali na novi stalni razstavi *Ljubljana. Zgodovina. Mesto*. Z novo razstavo bo Ljubljana dobila svojo osebno izkaznico, obiskovalci razstave pa priložnost za svojevrstno doživetje zgodovine mesta in s tem delček odgovora na vprašanje, kako smo živeli včasih in kako lahko razumemo življenje v mestu danes.

Stopite v Mestni muzej in začutite utrip zgodovine!

📍 www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana

MESTNA GALERIJA LJUBLJANA

V srcu mesta se klasične likovne prvine
srečujejo s sodobnimi praksami

Mestna galerija Ljubljana je eden izmed osrednjih prostorov prezentacije razstavnih projektov s področja sodobne umetnosti. Naše delovanje je aktivno vpeto v razvoj in popularizacijo lokalne in mednarodne umetniške produkcije.

V več kot petdesetih letih neprekinjenega delovanja smo v Mestni galeriji Ljubljana gostili številna svetovno znana imena. Veliko pozornosti namenjamo tudi raziskovanju in študiju umetnikov iz srednje- in vzhodnoevropske regije ter v zadnjih letih predvsem predstavivam umetnikov v obliki obsežnih razstavnih projektov v sodelovanju z mednarodnimi partnerji.

Aprila predstavljamo retrospektivno razstavo hrvaškega konceptualnega umetnika Tomislava Gotovca. Prikaz njegove šestdesetletne umetniške prakse bo zaokrožen in celosten vpogled v njegovo bogato produkcijo. Prikazani bodo znani performansi in akcije, filmi, fotografije, kolaži, različni dokumenti, časopisi. Njegovo prodorno filmsko produkcijo bomo predstavili v sodelovanju s Slovensko kinoteko. Razstava, ki jo pripravljamo z Muzejem moderne in sodobne umetnosti z Reke, bo prvi celostni prikaz umetnikove bogate ustvarjalne prakse v slovenskem prostoru.

Pridite, zbudili bomo vašo radovednost!

📍 www.mgml.si/mestna-galerija-ljubljana

SLOVENSKI GLEDALIŠKI INŠTITUT – GLEDALIŠKI MUZEJ

Skrb za gledališko dediščino

Skrbimo za ohranjanje, dokumentiranje in predstavljanje, raziskovanje, preučevanje, interpretiranje ter promoviranje slovenskega gledališča.

Na naši stalni razstavi *HOJA za GLEDALIŠČEM. Od jezuitov do Cankarja* vas popeljemo po poti slovenskega gledališča od reformatorjev do Ivana Cankarja. V *Cankarjevem letu* in *Evropskem letu kulturne dediščine* mesečno pripravljamo javna vodstva po stalni razstavi, kjer vzpostavljamo dialog z evropskimi gledališkimi prostori in slovensko gledališče umeščamo na zemljevid evropske gledališke zgodovine.

V našem virtualnem svetu domuje 10 digitalnih razstav, ki so posvečene različnim ustvarjalcem, festivalom, zgodovini uprizoritev ... Slovensko gledališko dediščino predstavljamo tudi z več kot 20 muzejskimi pedagoškimi programi, ki so posebej namenjeni otrokom, mladim, družinam in ranljivim skupinam. Z ustvarjalnimi delavnicami gledališka dediščina oživi, *SLOGI – mobilni* pa jo celo pripelje k vam.

Pokukajte v zaodreje gledališkega ustvarjanja z Gledališkim muzejem!

📍 www.slogi.si

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

Po umetnost v park Tivoli

Mednarodni grafični in likovni center od ustanovitve leta 1986 domuje na gradu Tivoli. Smo osrednji slovenski muzej za hranjenje, raziskovanje in predstavljanje umetnosti tiska. Skrbimo za največjo slovensko zbirko grafik in avtorskih publikacij tujih in slovenskih umetnikov. Naša zbirka del, nastalih po drugi svetovni vojni, vsebuje več kot 10.000 predmetov. V Sloveniji in mednarodnem prostoru smo najbolj prepoznavni kot organizatorji grafičnega bienala, enega prvih bienalov grafike na svetu in največje likovne prireditve pri nas. V lanskem, bienalskem letu smo našli približno 30.000 obiskovalcev, ki jih v našo družbo privabijo razstave, s katerimi odpiramo vprašanja sodobne umetnosti.

Z odprtjem Ustvarjalnega centra Švicarija se je začelo novo poglavje v zgodbi naše institucije. V prenovljeni stavbi so urejeni delovni, bivalni in rezidenčni ateljeji za domače in gostujoče umetnike. Švicarija se je v kulturno življenje prestolnice prebudila na letošnji kulturni praznik z

odprtjem projekta Švicarija: skupnost, umetnost in narava. Razstava z različnih izhodišč sledi zgodbam te stavbe in odseva njen utrip, bogat obrazstveni program pa angažirano in inovativno nagovarja obiskovalce različnih starosti in interesov.

Na presečišču med Gradom Tivoli in Ustvarjalnim centrom Švicarija je stkano letošnje sproščeno dogajanje *Poletje v Tivoliju*, v svet skrivnostnega in neizrečenega pa se bomo potopili z razstavo grafik, slik, eksperimentalnih filmov in akvarelov *Ogenj na odru* kulturnega ameriškega filmarja Davida Lyncha.

Na koncu tivolske promenade stopite novim začetkom naproti v družbi umetnosti!

📍 www.mglc-lj.si

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ

Dediščina šolskega polja je bogata

Slovenski šolski muzej so leta 1898 na svojem letnem srečanju ustanovili slovenski učitelji, povezani v Zavezi slovenskih učiteljskih društev. V muzejsko ustanovo se je razvil iz občasnih in stalnih razstav učil, učnih pripomočkov in izdelkov učencev ter učiteljev. Z zbranimi knjigami v pedagoški knjižnici in zbirko učil je bil izvorno namenjen učiteljem pri njihovem nadaljnjem izobraževanju. V zbiranje dokumentacije o zgodovini šolstva na Slovenskem, predmetov šolske dediščine in v razvoj pedagoških programov se je usmeril pozneje.

Prijazen, dostopen in odprt muzej obiskovalce, ki smo jih lani našli 16.927, informira o zgodovini šolstva in jih podpira pri raziskovanju. Z metodami muzejskega dela vas popeljemo tudi v živo doživeti pouka po starih učnih vsebinah in metodah ter vam tako neposredno omogočimo primerjavo med šolo nekoč in danes.

Muzejske programe pripravljamo za vse starostne skupine. Konec letošnjega leta, ob 120-letnici ustanovitve, odpiramo novo stalno razstavo o zgodovini šolstva na slovenskih tleh, ki je največji muzejski projekt zadnjih let.

Pridite in odkrijte šolske sledi, na katerih temelji današnja šola.

📍 www.ssolski-muzej.si

MUZEJ ILUZIJ

Najmlajši muzej v Ljubljani

Vas navdušujejo sobe iluzij, hologrami, portreti, hororgrami in slike, ki se spreminjajo, pojavljajo in izginjajo pred vašimi očmi? Potem je Muzej iluzij kot nalašč za vas.

Svoja vrata smo na Kongresnem trgu 13 v Ljubljani odprli septembra 2016. Odprti smo vse dni v letu, v svoje mreže iluzij pa smo zapletli doslej že preko 160.000 radovednežev.

Jasno zastavljeni so tudi naši načrti: do konca leta osvežiti trenutno razstavo z

novimi iluzijami. Dopolniti želimo obstoječo ponudbo, da bomo še bolj unikatni in izvirni. Med večjimi cilji je tudi povečanje sodelovanja z izobraževalnimi ustanovami, kar se že pozna, saj se z nami povezuje vedno več šol.

Popeljemo vas v svet iluzij, ko se boste sprehajali skozi antigravitacijsko, obrnjeno ali neskončno disco sobo. Večanje in manjšanje osebe lahko doživite s hojo po neverjetni Ames sobi. Iskreno ogledalo bo pokazalo, kako ste videti v resnici. S fotoiluzijami se boste lahko prepustili doživetju lebdenja, transparentnosti, pomanjševanja ali povečevanja, prav kakor Alica v čudežni deželi. Optične iluzije bodo zmedle vaše možgane.

Skočite v svet iluzij, učenja in zabave!

📍 www.muzejiluzij.si

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Zakladnica osupljivih odkritij

Ste eden tistih, ki menijo, da je v muzejih dolgočasno? Toda pripravite se: v Narodnem muzeju Slovenije, najstarejšem slovenskem muzeju na Muzejski ulici 1, vas čakajo nepozabne zgodbe! Oglejte si izjemne dragocenosti svetovnega pomena, obiščite katero izmed delavnic za otroke in družine, prisluhnite muzejskim strokovnjakom na predavanjih in vodenih ogledih razstav, ali pa se kar sami podajte na raziskovanje muzejskih zakladov.

Narodni muzej Slovenije že skoraj 200 let varuje, zbira, hrani in predstavlja najdragocenejše predmete naše kulturne dediščine. Ena največjih znamenitosti, ki jo ponosno hranimo, je najstarejše glasbilo na svetu – slovita neandertalčeva piščal iz Divjih bab, ki so jo spretno roke izdelale že pred 60.000 leti. Tudi situla z Vač je svojevrstna rokodelska mojstrovina; ali ste vedeli, da prizore z njenega plašča najdete na svoji osebni izkaznici in potnem listu?

Med pomembnimi razlogi za obisk muzeja je tudi vrsta prireditev in programskih vsebin, ki jih pripravljamo po vaši meri. Med družinami največ zanimanja žanjejo Živini kotički in magična dogodivščina *Noč ima svojo moč – z lučkami po muzeju*; odrasli, ki ob ogledu razstave radi pokramljajo tudi z avtorji razstave, pa se pustijo razvajati na *Muzejskih premierah*. Uspešno se povezujemo s turističnimi vodniki z licenco in bodočimi muzealci, za katere pripravljamo posebna izobraževanja. Naša prizadevanja potrjujejo tudi številke: samo lani smo našli kar 44.000 obiskovalcev!

Tudi v letošnje leto smo zakorakali s polno mero delovnih načrtov in bogatih vsebin. Le še do konca aprila je na ogled izvirna interaktivna razstava, ki je ne smete zamuditi – *Preteklost pod mikroskopom*. Popelje vas med izzive, ki pestijo muzejske strokovnjake, in vas prav po detektivsko vabi k odstiranju skrivnosti muzejskega dela.

Naša Živa pravi: »*Muzeji so kul. In to ful!*« Prepričajte se še sami!

www.nms.si

+MSUM – MUZEJ SODOBNE UMETNOSTI METELKOVA

Za vse, ki se jim zdi sodobna umetnost pot do boljšega razumevanja sveta

Muzej sodobne umetnosti Metelkova domuje, seveda, na Metelkovi in raziskuje sodobne umetniške prakse. Na ogled je izbor del iz mednarodne zbirke *Arteast 2000+*. Zbirka v veliki meri temelji na delih vzhodnoevropskih umetnikov, predstavnikov povojnih avantgard, skozi njene različne postavitev pa poskuša izpostaviti pluralne načine branja zgodovine umetnosti. Trenutno predstavljamo različne skupine umetniških del.

V prvi so dela, v katerih so umetniki ponavljali represivnost svojega okolja z mučenjem ali kaznovanjem lastnega telesa, kar je bila praksa zlasti v šestdesetih in sedemdesetih letih. V drugi pa izpostavljamo temo bivanja oziroma bivališč. Na ogled so dela umetnikov, kot so Marina Abramović, Miroslav Baška, Tomislav Gotovac, IRWIN, Janez Janša & Janez Janša & Janez Janša, David Maljković, OHO, Alenka Pirman, Raša Todosijević, Josef Dabernig, Oliver Musovik, Cesare Pietroiusti in drugi.

V okviru postavitev je na ogled tudi poseben projekt *Življenje spomenikov*, ki je nastal na Oddelku za umetnostno zgodovino Univerze v Ljubljani s sodelovanjem Moderne galerije.

V MSUM-u najdete tudi največjo specializirano knjižnico za moderno in sodobno umetnost, knjigarno in kavarno. Avgusta bo v MG in MSUM-u potekala tudi mednarodna poletna šola: Konstrukcije utopije – vzhodnoevropske avantgarde in njihova dediščina. Poudarek bo na temah in značilnostih vzhodnoevropske avantgardne umetnosti.

Sodobna umetnost vznemirja in daje misliti!

www.mg-lj.si

+MG – MODERNA GALERIJA

Raziskujemo, zbiramo in predstavljamo umetnost modernizma in njegove tradicije

Moderna galerija je muzej moderne umetnosti 20. stoletja in prostor ustvarjalnosti, znanja, navdiha, družabnosti ter raziskovanja različnih zgodovinskih zgodb. Dela, predstavljena v Moderni galeriji, so namenjena vsem ljubiteljem umetnosti, od najmlajših do najstarejših, in v letu 2017 smo jih našli kar okoli 43.000.

V prostorih Moderne galerije si lahko ogledate razstavo z naslovom *20. stoletje. Kontinuitete in prelomi*, kjer so predstavljena dela slovenske moderne umetnosti iz stalne zbirke. Moderna galerija prireja tudi retrospektive ključnih imen moderne vizualne umetnosti 20. stoletja. Trenutno je na ogled retrospektivna razstava *Marij Pregelj*, ki je v slovenski zgodovini slikarstva eden najpomembnejših avtorjev visokega modernizma. V letošnjem letu si boste lahko ogledali še razstavo *Drago Tršar in Stojan Kerbler*.

Ob 70-letnici pripravljamo dokumentarno razstavo *70+7: razstava o razstavah Moderne galerije*, ki bo predstavila razgibano razstavno dejavnost od ustanovitve do danes.

V Moderni galeriji vas čakata tudi knjigarna in kavarna. Tu so še različni vodeni ogledi razstav, delavnice in brezplačni dogodki, kot so predstavitve publikacij, pogovori z umetniki, okrogle mize ter druge strokovne in družabne aktivnosti.

Moderna je vselej aktualna in angažirana!

www.mg-lj.si

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

Od topa do zastave

V zgradbi, v kateri sta med drugim bivala Napoleonov pastorek in France Prešeren, domuje Muzej novejšje zgodovine Slovenije. Najdete nas v Cekinovem gradu, v baročnem dvorcu roza barve v parku Tivoli. Vsako leto več kot 36.000 obiskovalcem predstavimo zgodbe iz življenja Slovencev v 20. stoletju ter jih z lastnimi in gostujočimi občasnimi razstavami popeljemo skozi našo bogato dediščino.

V Evropskem letu kulturne dediščine praznujemo 70. obletnico, zato bomo ta jubilej junija počastili z veliko občasno razstavo: *Evolucija muzeja 1948–2018*. Razstava vas bo popeljala skozi štiri

obdobja muzeja in vas seznanila z najpomembnejšimi muzejskimi predmeti, ki jih posebejajo. To so denimo eden od topov, ki so včasih krasili zunanost muzeja, osebni predmeti nekaterih zgodovinskih osebnosti pa tudi zastava, ki je 26. junija 1991 oznanila samostojnost Slovenije.

V Muzeju se trudimo ohranjati korak s spreminjajočimi se družbenimi procesi, ki oblikujejo naš pogled na preteklost, ponujati odgovore na zgodovinska in družbena vprašanja in vam postavljati nova, v želji po boljši skupni prihodnosti. Pri nas je zgodovina vedno živa. Vabljeni!

📍 www.muzej-nz.si

MUZEJ ZA ARHITEKTURO IN OBLIKOVANJE (MAO)

Arhitekturno in oblikovalsko središče

Muzej za arhitekturo in oblikovanje je eden najstarejših tovrstnih muzejev v Evropi. Osrednji nacionalni muzej deluje v gradu Fužine, edinem še ohranjenem renesančnem gradu v Ljubljani, katerega podoba in lega očarata vsakogar, ki ga pot zanese mimo.

MAO deluje kot središče, ki omogoča izmenjavo idej in znanja ter vzpostavlja urbani, arhitekturni in oblikovalski dialog. Z zbiranjem in predstavljanjem dediščine

svojim obiskovalcem – ki jih je bilo v letu 2017 kar 10.306 – omogočamo razumevanje preteklosti in prihodnosti arhitekture, oblikovanja in fotografije. MAO je med drugim organizator najstarejšega bienala oblikovanja na svetu BIO, koordinator prve vseevropske arhitekturne platforme Future Architecture ter izvajalec projekta Center za kreativnost.

Tudi letos pripravljamo pester program, ki bo privabil številne obiskovalce in ljubitelje arhitekture. V prvi polovici leta si je mogoče še ogledati razstavo priznanega slovenskega arhitekta Stanka Kristla, z naslovom *Humanost in prostor*. MAO je že drugič komisar slovenske predstavitve na 16. mednarodni arhitekturni razstavi na beneškem bienalu – La Biennale, ki je tokrat posvečena Krajini, vodi in arhitekturi.

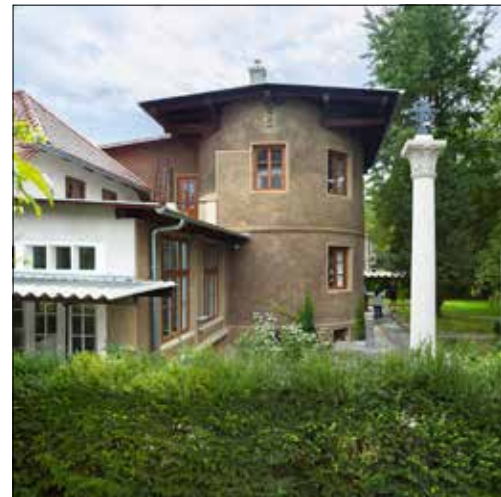
Jeseni bomo tudi v sklopu te tematike odprli razstavo o zgodovini, posledicah in izzivih arhitekture v odnosu do vode in krajine.

Zgodbe arhitekturnega prostora in oblikovanja so pripravljene za vas!

📍 www.mao.si

PLEČNIKOVA HIŠA

Pogled v življenje mojstra, ki je s svojo arhitekturo zaznamoval Ljubljano

Ob sprehodu skozi Ljubljano ne morete spregledati množice ureditev in arhitekturnih stvaritev slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika. Arhitekt, rojen v Ljubljani in v stroki podučen na Dunaju, je v Pragi pridobil pomembno ustvarjalno širino, ki jo je ob prihodu v rodno Ljubljano spretno udejanjil in ustvaril fenomen, ki mu danes pravimo Plečnikova Ljubljana. Marsikatera ideja se mu je porodila prav v njegovem domu, v hiši v Trnovem, ki je danes urejena kot muzej in je bila leta 2009 razglašena za spomenik državnega pomena.

Danes Plečnikova hiša velja za edinstveni prostor spomina na izjemnega umetnika in kraj navdiha različnim generacijam ustvarjalcev. Po celoviti prenovi, ki se je zaključila septembra 2015, nas letno obiše okoli 10.000 obiskovalcev, v lanskem Plečnikovem letu pa smo jih naštelih rekordnih 16.000. Obiskovalci – naenkrat se lahko skozi hišo sprehodi le skupina sedmih ljudi – na vodenem ogledu Plečnikovega domovanja z ohranjenim originalnim inventarjem in arhitektovimi osebnimi predmeti spoznavajo ustvarjalne in intimne plati arhitekta ter njegov bogat arhitekturni opus. V hiši so dobrodošle tudi družine, ki se na rednih mesečnih družinskih vodstvih srečajo s Plečnikovim kužkom Sivkom.

Veliko je razlogov, da tudi vi vstopite v hišo, kjer se je porajala Plečnikova Ljubljana!

📍 www.mgml.si/plecnikova-hisa

NARODNA GALERIJA

Slikarija je vendar nekaj lepega

To je umetnostnemu zgodovinarju Stanku Vurniku pred skoraj sto leti rekla Ivana Kobilca. Njen citat bo letos zaznamoval našo galerijo. V letu 2018, ko Narodna galerija praznuje 100-letnico delovanja, bo namreč pregledna razstava

o slikarki Ivani Kobilca (1861–1926), najbolj priljubljeni slovenski slikarki vseh časov.

Kobilčina dela so v anketah med obiskovalci galerije vedno med najbolj priljubljenimi. Na prihajajoči razstavi, ki bo na ogled od 21. junija, pa bomo ob njenih najbolj prepoznavnih delih predstavili tudi slike, ki so bile do sedaj širši javnosti manj znane ali celo nepoznane.

Narodna galerija s stoletno tradicijo utrjuje položaj najodličnejše slovenske kulturne ustanove za starejšo umetnost. In ni samo prostor ustvarjalnosti minulih stoletij, ampak tudi zdajšnje ustvarjalnosti. Obiskovalcem ponujamo edinstveno možnost risanja pred

umetninami, kiparjenja, slikanja in spoznavanja grafičnih tehnik. Otrokom ponujamo umetnost s škratom Galom, za mlade pa smo pripravili brezplačno aplikacijo za pametne telefone. Odmevna so tudi edinstvena vodstva *Kustos za en dan*, ko izbrani posamezniki, ki niso umetnostni zgodovinarji, predstavijo izbor umetnin, ki so jim najljubše.

Narodna galerija je prostor bogatega kulturnega in pestrega družabnega življenja, tako kot je bila že pred stotimi leti, ko so Narodni dom, najstarejši del galerije, poimenovali svetilnik slovenskega duha.

Praznujte z Narodno Galerijo!

www.ng-slo.si

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE – METELKOVA

Veščine prednikov za navdih prihodnosti

Narodni muzej Slovenije – Metelkova domuje v Muzejski četrti na Metelkovi. V sodobni muzejski palači so našle prostor bogate zgodovinske in umetnostne zbirke, ki se razgrinjajo na kar 1000 kvadratnih metrih in obsegajo več kot 2500 muzejskih predmetov. Toda muzej ni le varen hram kulturne dediščine; v njem poleg rednega programa živahno odzvanja tudi utrip vsakodnevnih dogodkov. Sodobno urbano življenje se tako povezuje s pol tisočletja pretanjenega znanja in veščin naših prednikov, ki so nam zapustili neprecenljive pričevalce svojega časa –

kot spomin na preteklost in navdih za ustvarjalno prihodnost.

Celotno pritličje muzeja namenjamo občasnim razstavam. V preteklem letu so močno odmevale Poti samurajev, danes pa se na spominski razstavi ob 10. obletnici smrti dr. Janeza Drnovška lahko ozremo v odločilni čas osamosvajanja Slovenije in njene sveže zgodovine. Naj gre za veselje do odkrivanja viteških skrivnosti, navdih ob finih kosih najtanjšega porcelana ali pomoč pri športni motivaciji ob prvem slovenskem olimpijskem odličju – v muzeju nas čaka prav tisto, kar tolikokrat iščemo drugod: notranji mir in zadovoljstvo ob pogledu na

presežke naših prednikov, ki so z nami še dolgo po tem, ko izdelovalcev ni več.

Močna volja, delavnost in znanje so omogočili, da so njihovi izdelki, na videz povsem vsakdanji, postali tako rekoč nesmrtni. Odlična popotnica za nas, mar ne?

www.nms.si

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Od mamuta do hroščev in kristalov

Prirodoslovni muzej Slovenije je eden najbolj obiskanih muzejev v Ljubljani. Z raznolikimi javnimi programi nagovarjamo širok spekter obiskovalcev – lani kar 37.000, ki jim je narava blizu.

S starostjo med muzeji bomo prav kmalu praznovali 200-letnico ustanovitve, saj je eden izmed naslednikov prvega

muzeja na Slovenskem. Ustanovni zbirki – Zoisova zbirka mineralov in Hochenwartova zbirka lupin mehkužcev nam v izbranem obsegu ponosno razkrivata začetke muzealstva na Slovenskem.

V evropskem letu kulturne dediščine vas bodo pritegnila predavanja, ki izpostavljajo neveljskega mamuta, odkritega pred natanko osemdesetimi leti, ki je postal simbol muzeja. Za otroke smo pripravili cikel delavnic *Razkrita čudesa*, saj hranimo mnogo dragocenosti: od hroščkov, ki so bili prvič odkriti pri nas, do ostankov ogromnih ledenodobnih velikanov, ki so se nekaj v čredah pasli po naših krajih. Od imenitnih in zelo starih herbarijev do

barvitih mineralov in kamnin, ki so bili temelj prvega slovenskega muzeja.

Z obiskom občasne razstave *Naše malo veliko morje* spoznamo zanimive prebivalce slovenskega morja in si ogledamo nenavadne goste, ki so priplavali vse do nas. Z interaktivnimi projekcijami se potopimo v morske globine in se preizkusimo v vlogi rešitelja morja. Do jeseni si lahko ogledate občasno razstavo *Zvezdni kamni – tektiti*, ki vam približa nastanek in morfološko raznolikost meteoritskega stekla in predstavi lepoto teh nezemeljskih kosov.

Naravoslovne vsebine so lahko tudi zabavne in lepe!

www.pms-lj.si

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Muzej »o ljudeh za ljudi«

Slovenski etnografski muzej, osrednji etnološki muzej v Sloveniji, je eden izmed starejših slovenskih nacionalnih muzejev, saj so njegove prve zbirke nastale že v okviru Kranjskega deželnega muzeja v 19. stoletju. Danes je Slovenski etnografski muzej sodoben muzej, ki soustvarja muzejsko četrt na Metelkovi v Ljubljani.

Poleg bogatega gradiva, ki izhaja iz slovenskega etničnega področja in diaspore, je v muzeju na ogled tudi gradivo neevropskih dežel. Po zaslugi tako širokega delovanja pogosto navajamo, da je Slovenski etnografski

muzej muzej »o ljudeh za ljudi«. Naš program, kjer so v središču pozornosti ljudje, vedno dopolnjujemo z razstavnim in obrazstavnim programom, dogodki in prireditvami, tečaji, počitniškimi vsebinami, glasbenimi in pravljicnimi večeri. Stalna razstava *Med naravo in kulturo* obiskovalce nagovarja o naši temeljni povezanosti z naravo in njenimi cikli, druga, *Jaz, mi in drugi*, pa nas popelje na potovanje skozi življenje, vse od rojstva do večnosti.

Letos izpostavljam dve avtorski razstavi. Prva, *Kjer so čebele doma*, bo odstrla pomen in tradicijo čebelarstva

dediščine, druga bo predstavila tradicijo slovenskega ribištva na Nabrežini.

Slovenski etnografski muzej je vključen v prostor in družbo. Obiščite nas in se vključite še vi!

www.etno-muzej.si

GALERIJA JAKOPIČ

Dediščina in sodobnost spletata dialoge novega navdiha

Galerija Jakopič je edinstveni razstavni prostor z dolgo tradicijo, kjer se boste pri ogledu vrhunskih sodobnih umetniških del srečali tudi s starodavnimi ostanki

preteklosti. V galeriji, kjer je pred dva tisoč leti stala bazilika, dediščina in sodobna kreativnost spletata dialoge novega navdiha.

Smo eno osrednjih prizorišč obsežnih razstav svetovno uveljavljenih tujih in slovenskih fotografov z obsežnimi opusi, ki doslej niso bili deležni celostne strokovne obravnave. Želimo namreč pripomoči k širšemu razumevanju fotografije kot enega najizraznejših umetniških, komunikacijskih in kreativnih vizualnih medijev. Tako smo razstavnim in izobraževalnim programom osredotočili na fotografijo.

Letos pripravljamo še retrospektivno razstavo *Fotograf* Maria Magajne, človeka dialoga svetovnega formata, pregledno razstavo Francoza Marca Ribouda ter razstavo *Na moje oči: Zgodbe Iraka*, ki skozi oči mlajše generacije iraških fotografov predstavlja ujete fragmente resničnosti tamkajšnjega vsakdanjika. Odkrijte moč fotografije z nami!

www.mgml.si/galerija-jakopic

ŽELEZNIŠKI MUZEJ

Od lokomotiv do uniform in galerije

Železniški muzej je projekt Slovenskih železnic in ima dolgo zgodovino nastajanja – od prvega sklepa iz leta 1972 do otvoritve leta 2004 v zdajšnji, zaokroženi obliki na Parmovi 35 na območju nekdanje kurilnice Šiška. Železniški muzeji sodijo med zelo priljubljene in tudi v našem muzeju obisk razveseljivo narašča – v letu 2017 smo naštel preko 20.000 obiskovalcev.

Obiskovalci pogosto pričakujejo predvsem parne lokomotive, vendar jih želimo presenetiti še z drugimi zanimivostmi: s staro polkrožno kurilnico s parnimi lokomotivami in bližnjim objektom nekdanjih skladišč, kjer si je mogoče ogledati vse, od prometnega urada, razvoja

in vzdrževanja prog, telekomunikacijskih in signalno-varnostnih naprav do uniform in celo do majhne umetnostne galerije z železniško tematiko. Posebej smo ponosni na zbirko signalnovarnostnih naprav, kretniških in signalnih postavljal ter prometniških postavljalnih miz, saj česa podobnega v tako reprezentativnem izboru ni najti v nobenem drugem muzeju.

Od aprila do oktobra vsako tretjo soboto v mesecu prirejamo srečanja v muzeju. Glavna privlačnost bo vožnja z vrtno železnico s pravimi parnimi lokomotivami, ki pelje v neznano. Potovanje je dolgo 535 metrov in traja 8 minut – in navdušuje tako majhne kot »velike« otroke!

Pridite in se odpeljite med skrivnosti železnice!

www.slo-zeleznice.si/sl/skupina-slovenske-zeleznice/predstavitev/zelezniški-muzej

66. LJUBLJANA FESTIVAL:

Letos bomo počitnikovali doma

dr. Uroš Grilc

Pomlad se prebuja in z njo tudi naši čuti. Počasi že razmišljamo o počitnicah, a nas kaj kmalu prešine, da poleti tudi Ljubljana ponuja vzdušje najprivlačnejših počitniških destinacij. Zakaj ne bi za spremembo počitnikovali doma? Ljubljana Festival v svoji že 66. izvedbi ponuja zelo dobre razloge za tako odločitev. Letos bo trajal od junija do septembra in tudi to sezono ga bodo zaznamovale baletne, operne in gledališke predstave, muzikali, komorni in simfonični koncerti, Mednarodna likovna kolonija, otroške in mladinske delavnice, Ljubljana Festival na Ljubljanici in še in še ...

Ljubljana Festival na prostem

Začetni del festivalskega dogajanja bo že osmič potekal na Kongresnem trgu. Najprej ga bodo na prvi poletni dan napolnili obiskovalci tradicionalnega koncerta Poletna noč.

Sledil bo najteže pričakovani kulturni dogodek v letu, odprtje 66. Ljubljana Festivala, ki se bo začel s svetovno premiero glasbeno-scenske predstave Sfera Mundi – Potovanje okrog sveta režiserja Carlusa Padrissa. Sloviti režiser se v prestolnico vrača po lanski izjemno uspešni uprizoritvi scenske kantate Carmina Burana. Tokrat se bo priznana katalonska gledališka skupina La Fura dels Baus skupaj z Orkestrom Slovenske filharmonije in slovenskimi baletniki poklonila Magellanovi plovbi okrog sveta, s katero je skušal leta 1519 dokazati, da je Zemlja okrogla. Svoj največji projekt doslej je Padrissa zasnoval posebej za Kongresni trg, z njim pa bo v štirih letih obkrožil svet.

Festivalsko dogajanje na prostem bo sklenil »cross-over« koncert Simfonična ekstaza 2, ki ga pripravlja Rok Golob.

Veliki orkestri in dirigenti zaznamujejo letošnji program

Za največje glasbene navdušence bo na 66. Ljubljana Festivalu dobro poskrbljeno, v prestolnico bo namreč pripeljal kar nekaj največjih svetovnih orkestrrov. Po osmih letih se k nam vračajo Münchenski filharmoniki, ki jih najbolj zaznamujejo žlahtnost interpretacije, zavzemanje za sodobno glasbo in prizadevanje, da bi koncertna glasba dosegla vse. Slovijo po legendarnih Brücknerjevih koncertih, in eden od njih bo na sporedu v Ljubljani, ko bo orkester vodil grammyjev nagrajenec Paavo Järvi.

Eden večjih orkestrrov, ki ga bo letos gostil Ljubljana Festival, je tudi Filharmonični orkester milanske Scale, ki je dolga leta deloval pod vodstvom Riccarda Muttija, s katerim je orkester umetniško dozorel in postal redni gost najprestižnejših

koncertnih dvoran. V Ljubljani bo v vlogi dirigenta edinstveni Christoph Eschenbach, solist pa bo mladi, nadarjeni pianist Jan Lisiecki.

Velik orkester in velik dirigent bosta poskrbela tudi za slovesen konec: 66. Ljubljana Festival bo sklenil koncert Kraljevega orkestra Concertgebouw iz Amsterdama pod vodstvom Daniela Gattija, ki je njegovo vodenje prevzel leta 2016. Na sklepnem večeru bo zazvenela glasba Wagnerja in Mahlerja. Orkester pa ne bo očaral zgolj z izvrstnim programom, temveč tudi z izjemnimi solisti, ki so odlični komorni in orkestrski glasbeniki.

Velik poudarek tudi na plesnih predstavah

Pester plesni program letošnjega festivala se bo začel z baletnim triptihom sodobnih koreografij »Leva desna, leva desna«, pod katerega se podpisujejo ugledni baletni ustvarjalci Gaj Žmavc, Edward Clug in Alexander Ekman. Sledil bo bolj tradicionalno obarvan baletni večer z gostovanjem Kitajskega nacionalnega baleta, ki se bo predstavil s predstavo Žrtvovanje.

Za odmik od baletno obarvanega plesnega programa bo poskrbela domača produkcija z naslovom Dance Amore. Predstava, ki s plesnimi zgodbami iz newyorške soseščine, polne nočnih barov, utripajočih luči in glasnih ritmov, pripoveduje zgodbo nekega dneva, bo plesne nastope združila z zapeljivim vokalom.

Med baletne vrhunce letošnjega poletja sodi gostovanje Akademskega državnega baleta Borisa Eifmana iz Sankt Peterburga, ki se z izvirno stvaritvijo »Čajkovski. PRO et CONTRA« vrača na Festival Ljubljana.

Operno poletje

Veliki skladatelji in koncerti opernih arij s priznanimi pevci bodo zaznamovali operni del festivalskega programa, ki se bo začel s koncertom opernih arij v

Foto: arhiv Ljubljana Festivala

Na odprtju Ljubljana Festivala se bo La Fura dels Baus poklonila

izvedbi sopranistke Kristine Opolais. Izvrstna pevka slovi predvsem po naslovnih vlogah v Puccinijevih operah, s katerimi je nastopala v največjih opernih hišah po svetu. Ravno Puccinijeva dela bodo prevladovala tudi na koncertu v Ljubljani. S koncertom opernih arij se bo predstavila tudi Diana Damrau. Zanja velja, da je koloraturni sopran – ima čudovit glas in osupljivo tehniko, ki ji dovoljuje doseči najvišje note z navidezno lahkoto, z močnim občutkom za igro pa svojim opernim likom vdahne resnična čustva in prepričljivost. Na ljubljanskem koncertu bo operna diva nastopila z basbaritonistom Nicolasom Testéjem. Zadnji v sklopu koncertov

opernih arij bo nastop argentinskega tenorista Marcela Álvara, ki je eden najpomembnejših pevcev svoje generacije.

Na sporedu bodo tudi tri opere, in sicer slovita opera *Rigoletto* v izvedbi genovske Operne hiše Carlo Felice z izjemnim Leom Nuccijem v naslovni vlogi, Wagnerjevo *Rensko zlato* SNG Opere in baleta Maribor ter gostovanje Sarajevskega narodnega gledališča z opero *Hasanaginica*.

Brez muzikalov ne gre

Križanke bodo ponovno gostile muzikala *Vesna* in *Cvetje* v jeseni, ki sta že navduševala občinstvo po vsej Sloveniji. Največ pozornosti pa bo

že pred uradnim začetkom gotovo namenjene premieri slovenske izvedbe *Briljantine*. Eden najbolj obiskanih muzikalov na svetu bo doživel premiero v Križankah, in to pod novo streho.

Od etna do popa

O tem, da festivalski spored ne obsega zgolj resne glasbe, pričajo številni koncerti drugih zvrsti. V Križankah bodo tako nastopili člani Komornega godalnega orkestra Slovenske filharmonije, ki bodo z gosti pripravili koncert z naslovom *Balkan fever*. Na sporedu bodo tudi tradicionalni koncert Vlada Kreslina, koncert ob 20-letnici delovanja priljubljene pevke Nuše Derenda ter nastop madžarskega virtuoznega pianista Petra Benca. Slednji velja za pravo internetno senzacijo zadnjih let, saj je s priredbami skladb Michaela Jacksona, zasedbe Queen in avstralske zvezdnice Sie zbral že več kot 200 milijonov ogledov.

Velikani slovenske umetniške scene

Poletni festival pomembno zaznamujejo tudi slovenski umetniki, eden največjih med njimi je gotovo prezgodaj preminuli režiser Tomaž Pandur. V spomin na edinstvenega umetnika bo v Križankah ponovno njegova zadnja gledališka predstava *Faust*. Za velike slovenske umetniške dosežke je zaslužna tudi skupina Laibach. Brez dvoma najbolj razpoznavna domača skupina se v Križanke vrača z glasbo z albuma *Also Sprach Zarathustra* in skladatelja Andrzeja Panufnika.

Na 66. Ljubljana Festivalu boste lahko prisluhnili tudi skupini Voca people, ki z osupljivimi glasovi, a capella petjem in beat boxom ustvarja neverjetne glasovne palete.

Seznam prireditev 66. Ljubljana Festivala je dolg in pester. Rezervirajte si čas za svoje najljubše dogodke in preživite počitnice v družbi največjih svetovnih zvezd.

Več o 66. Ljubljana Festivalu najdete na www.ljubljanafestival.si. Vstopnice so v prodaji pri blagajni Križank, na prodajnih mestih Eventima ter na www.ljubljanafestival.si.

Magellanovi plovbi okrog sveta.

Razgibajmo Ljubljano

Žiga Černe, Športna zveza Ljubljane

Tina Jeromen, univ. dipl. psih., športna psihologinja

Za gibanje potrebujemo motivacijo, s čimer se ukvarja tudi ameriški strokovnjak James Gavin.

H gibanju nas spodbudijo trije tipi motivacije, ki nas lahko dobro vodijo pri izbiri vadbe:

- **telesni** – razvijanje in krepitev mišic, oblikovanje telesa, preusmerjanje pozornosti,
- **psihološki** – vadba sprošča in izboljšuje razpoloženje, izboljša samopodobo in splošno fizično kompetentnost ter
- **socialni** – nekateri lažje vadijo v skupini, drugi sami.

Preden se lotite redne rekreativne vadbe, razmislite, kateri od teh vidikov vam je najbližji, saj boste z izbiro prave dejavnosti dosegli boljšo motivacijo in lažje obdržali to koristno navado.

Zavedati pa se moramo, da je vadba dolgoročen projekt: dosegajmo manjše cilje, drugega za drugim, nato pa bomo ugotovili, da smo začeli v vadbi uživati, da je postala del našega življenja in da nas razveseljujejo majhne zmage. In tako lahko postane začetniška želja oblikovati idealno telo (kot ga imajo ljudje s plakatov) manj pomemben motiv. Ko začnemo v vadbi uživati, z motivacijo za redno rekreacijo nimamo več težav.

Foto: Dunja Wedam

Od 3. do 5. maja bo Ljubljano obkrožila največja športnorekreativna prireditev pri nas in daleč naokoli.

Pohod ob žici in Tek trojk

Na Pohodu ob žici pričakujemo več kot štirideset tisoč malih in velikih pohodnikov ter tekačev. Pridružite se jim in naredite nekaj za boljše razpoloženje. Spored bo že uveljavljen: 3. maja se bodo na pohod odpravili predšolski otroci, osnovnošolce in dijake nekaj zdrave rekreacije čaka dan kasneje, največ pa bo pohodnikov v soboto, ko boste lahko prehodili toliko, kolikor vas bodo noge nosile. Vstopnih in izstopnih točk bo šest, cel krog peščene poti pa je dolg 35 kilometrov.

V soboto bodo rekreacijo, zabavo in druženje združili tudi tekaški navdušenci, ki bodo po svojih močeh skušali preteči 3 (mladina), 12,5 ali 29 kilometrov. Start za šolarje in dijake bo na Livadi, druga dva teka pa se bosta začela na Stritarjevi ulici. Cilj vseh bo na Kongresnem trgu.

Tekači, ne pozabite, da je prijava trojk mogoča le do 20. aprila, prijavnico pa najdete na www.pohod.si. Pohodniki se boste prijaviili na vstopni točki.

Odličen nabor brezplačnih vadb

Letos se Ljubljančankam in Ljubljančanom obeta kar petinsedemdeset trideseturnih tekaških, kolesarskih in pohodnih tečajev, ki jih bo izvajalo dvaindvajset društev. Pomladanski so se že začeli, a še vedno je čas, da se jim pridružite.

Trideset tečajev pripada tekačem. V Zadvoru se srečujejo pri Zadržnem domu (www.sportnodrustvozadvor.si), izhodišči za vadbo s Pulz športom sta na parkirišču pri

Živalskem vrtu Ljubljana in pri Fakulteti za šport na Kodeljevem (www.pulzsport.si), Urbani tekači se srečujejo pri bazenu Tivoli (www.tekaskitrener.si), Akademsko atletske društvo Slovan vadi na Kodeljevem in v Tivoliju (www.tek.si), pri Kinu Šiška in pred nekdanjo Tobačno tovarno se boste srečali s SD Alive (www.alive.si). Za vadbo v Tacnu s Šmarnogorsko navezo pridite na stadion Policijske akademije v Tacnu (www.smarnagora.com), Klemen Laurenčak vas z ekipo TrenerT vabi k Fužinskemu gradu (www.trenert.si), prav tam pa se srečujejo tudi člani Športnega društva Kvadratak (www.kvadratak.si). Nekdaj odlični srednjeprogaš Beno Piškur iz Modrega tekača vas bo čakal na parkirišču pred Živalskim vrtom Ljubljana (beno.piskur@gmail.com), na Galjevici pa se pred dvorano Krim začne vadba s športnim društvom ABC šport (www.abcsport.si). Vsi priporočajo predhodno prijavo.

Stoeno gorskokolesarsko, bmx ali cestno »furo« pripravljajo v Kolesarskem društvu Rajd (www.kd-rajd.si), Supersnurfocvi pa vabijo v šolo varnega in zabavnega gorskega kolesarjenja (www.supersnurf.si).

Ljubiteljem nabiranja kolesarskih kilometrov na asfaltu se bodo z vodeno vadbo posvetili v Kolesarskem društvu Rog. Program priprav in svetovanja namenjajo različnim stopnjam pripravljenosti rekreativnih kolesarjev, v različnih starostnih kategorijah, izhodišča pa preverite na www.kdrog.si.

Klub gorskih kolesarjev Volja in Komisija za turno kolesarstvo pri Planinski zvezi Slovenije vabita na prav posebno šolo, kjer bo bolj malo sedenja v šolskih klopih in več učenja in uživanja v naravi. 8. maja bodo začeli v predavalnici PZS (Ob železnici 20 a v Ljubljani), za praktični del pa se

Spodbuda: Bodite vztrajni!

»Brez muje se še čevelj ne obuže,« zato ne nasedajte zavajajočim oglasom, ki obljublajo oblikovanje telesa brez truda. Brez nekaj prelitega znoja in povišanega srčnega utripa pač ne bo šlo. In vztrajajte. Začetniki začnite bolj previdno in bolj za zabavo, še najbolje pa je, če obiščete bližnje športno društvo ali fitness, kjer vam bodo najboljše znali svetovati, kaj in kako početi, da boste ob tem zadovoljni.

Namig: Razgibajte tudi svojo vadbo

Marsikdo med nami, ki redno rekreativno vadi, se morda preveč posveča zgolj eni športni panogi, iz tega pa sledi prevelika enoličnost, naveličanost, zmanjšanje motivacije in celo poškodbe. Zato svoj vadbeni teden poživite še s kakšno drugo športno ali gibalno dejavnostjo. Predvsem pa ne pozabite na počitek!

boste preselili na Golovec, v podutiški kolesarski park, Polhograjsko hribovje, na Krvavec ... Šola je brezplačna, prijave že sprejemajo, število udeležencev pa je omejeno. Vsak prijavljen mora poskrbeti za ustrezno zavarovanje. Podrobnosti dobite na kfk.pzs.si ali www.kgkvolja.si.

Pohodniki imamo v ljubljanskih parkih in bližnjih gričih neomejene možnosti za gibanje in sproščanje. Za dodatno spodbudo in družbo pa se lahko udeležite enega izmed petih tečajev, ki jih od aprila do novembra pripravlja Športnerekreativno društvo Tacen. Izhodišča so na Urhu, v Mostecu, Tivoliju in na Žalah. K sodelovanju pri izvajanju dodatnih tečajev vabijo tudi četrtne skupnosti (041 447 446).

Brezplačna vadba na otokih športa

Lani začeti program svetovanja za varno in učinkovito uporabo zunanjih naprav za učvrstitev telesa, nabiranje kondicije ali izgubo odvečne maščobe se že nadaljuje tudi letos. Tokratni poudarek je na uporabi trim stez in trim otokov, s pomočjo študentov in strokovnjakov z Zdravstvene fakultete in Fakultete za šport pa dodajamo še druge oblike svetovanja in meritve telesnih sposobnosti. Vsaka vadba poteka pod nadzorom izkušenega, licenciranega trenerja ali vaditelja, skušali pa bomo doseči kar najbolj individualen pristop. Urnik je objavljen na www.razgibajmoljubljano.si.

Razgibajte se v Jaršah

Z majem se začena gibalni, rekreativni in športni program spodbujanja prebivalcev po četrtnih skupnostih. Letos je v akcijo za zdaj vključenih enajst mestnih četrti, začenjajo pa v Jaršah. V soboto, 5. maja, bo celodnevni program potekal pri Vojašnici Edvarda Peperka na Leskoškovi ulici, društva, vrtci in šole pa pripravljajo bogat program, kjer bo prostor tudi za kulturo in zabavo.

Kam na vadbo v novi sezoni?

Čeprav s staro vadbeno sezono še niti nismo zaključili, številna društva in ostali ponudniki vadbenih programov že načrtujejo, kakšna bo naša ponudba od jeseni in kje bomo svoje programe izvajali v novem šolskem letu. Razgibajmo Ljubljano in glasilo Ljubljana vam predlagata, da načrte vnaprej delite z nami. V septembrski številki jih bomo namreč brezplačno objavili.

Za vpis boste **do 15. junija** morali izkoristiti spletno aplikacijo preko portala www.rekreacija.si, za objavo pa so potrebni

najmanj naslednji podatki: naziv organizatorja, športna panoga, naziv vadbe, vadbeni sezona, kraj vadbe, objekt izvajanja programa in naslov objekta, ciljna skupina (lahko jih je več) ter kontakti za informacije o programu (spletna stran vadbe, e-pošta vadbe, telefon, FB stran). Urniki niso pomembni!

Če brezplačne aplikacije še nimate, si jo namestite čim prej, za podrobnosti pa pokličite Žigo Černeta na 041 537 097.

Pomladni rekreativni dogodki

V drugi polovici aprila in prvem delu maja nam bodo ljubljanska društva pripravila več kot sto rekreativnih prireditev. S planinci boste večinoma hodili po bolj ali manj oddaljeni okolici Ljubljane, nekaj pomembnih dogodkov pa se boste udeležili tudi sredi mesta.

Za ljubitelje turnega smučanja bodo na voljo vodeni vzponi in spusti s Kanjavca in Kanina (21. in 22. april), 5. maja pa izpod Razorja (razpise najdete na www.pd-ljmatca.si).

Pohodniki se boste sprehajali po številnih kotičkih naše države in celo zunaj nje, brez dvoma pa najbolj obiskan Pohod ob žici (www.pohod.si). Predvsem premalo gibalno dejavni naj se opogumijo in se 10. maja udeležijo preizkusa hoje na dva kilometra, ki ga bo Zdravstveni dom Ljubljana - Moste-Polje pripravil pri Fužinskem gradu (www.zd-lj.si). Pohodnike morda zanima tudi tečaj nordijske hoje, ki bo 21. aprila potekal v Tivoliju (www.gibit.si).

Kolesarjem bosta namenjena tudi dva vzdržljivostna preizkusa v organizaciji ultramaratonca Marka Baloha: start 24-urnega Breveta Fleche bo 27. aprila, 300-kilometrskega Breveta Ljubljana pa 12. maja (www.randonneurs.si).

Največjo izbiro v Koledarju rekreacije bodo imeli tekači. Začnimo 15. aprila z dobrodelnim tekom Hop na Grad, kjer boste tekli za Pediatrično kliniko (hopnagrada.si), 19. aprila bo na Kodeljevem (ali na ŽAK-u) potekal brezplačen Cooperjev tekaški preizkus (www.tek.si), na tretjo aprilsko soboto Jure Košir vabi na dobrodelni osemurni tek Formaron v Tivoliju (www.timingljubljana.si), 5. maja pa ste vabljeni na 12,5 ali 29 km dolg Tek trojk, ki bo potekal v okviru 62. pohoda 2018 (www.pohod.si). Najrazličnejše tekaške delavnice in svetovalnice pa vam bodo vlivale dodatnih moči in spodbude za krepitev zdravja in počutja.

RAZGIBAJMO LJUBLJANO

Za objavo v glasilu Ljubljana ali v elektronskem tedniku Športni utrinki nam lahko novice pošljete na info@szlj.si, vprašanja pa lahko zastavite tudi po telefonu 01 434 72 91.

ZNANI LJUBLJANČANI O GIBANJU

Primož Kališnik, urednik Poleta in Lublanskih novic, rekreativec

Morda se zdi, da je Ljubljana zares tisto pravo mesto, kjer je športna rekreacija povsem doma. Če bi gledali na Ljubljanski maraton, Pohod ob žici in maraton Franjo – zagotovo. Vendar je rekreacija mnogo več kot sodelovanje na velikih rekreativnih prireditvah.

Sam bi si želel, da bi bilo več rekreacije dostopne vsakomur celo leto. Da bi zaživel stari »Partizani« in bi bili otroci lahko rekreativci in ne takoj tekmovalci. Želel bi si še več otokov rekreacije okoli mesta, tekaških poti na Rožniku in ob Savi in Ljubljanci, posebnih kolesarskih stez, prog za smučarski tek tik ob mestu. Morda kdo že razmišlja o malonogometnih in košarkarskih igriščih brez sten, a s streho, kjer bi se igralo v vsakem vremenu ... Želel bi si veliko več športnih dvoran, ki jih je mogoče najeti za znosno ceno, in javnih, neprofitnih fitnessov, ki bi bili srečališče mladih, pa tudi starejših. Mesto, ki se stara, potrebuje ljudi, ki bi vodili brezplačno rekreativno vadbo za upokojeince.

Predvsem pa bi si želel, da bi bil šport obvezen za otroke, da bi odrasli v zdrave in borbene ljudi, ki razumejo pošteno igro. Zakaj ne bi bila vsaj polovica podaljšanega bivanja v osnovnih šolah namenjena športu?

No, da ne bo nesporazuma: Ljubljana je čudovito športno-rekreativno mesto. Vendar je na začetku tovrstne poti, ki bi morala biti po mojem mnenju zapisana v mestno ustavo.

Pred krimovkami je svetla prihodnost

Miha Štamcar, foto: Miha Fras

V športu še vedno veljajo nekatere stare zakonitosti: delo z mladimi športniki zahteva potrpežljivost in veliko odrekanih.

Rokometiške Krim Mercatorja so v letošnji sezoni edina ljubljanska ekipa, ki igra v ligi prvakinj. V tem tekmovanju, v katerem so bile dvakrat tudi evropske prvakinje (2001, 2003), še trikrat pa podprvakinje (1999, 2004, 2006), igrajo že dvaindvajseto sezono zaporedoma, kar ni uspelo še nobeni drugi ženski evropski rokometni ekipi. Tudi zaradi finančnih težav v zadnjih letih resda ne krojijo samega vrha, zato pa so v klubu lahko toliko bolj zadovoljni z delom v mlajših selekcijah. Njihovo delo je nagradila tudi Rokometna zveza Slovenije, ki jim je že nekajkrat podelila priznanje za najboljše delo z mlajšimi selekcijami.

Dolga leta smo Krim Mercator poznali le po njeni prvi ekipi. Z razlogom, saj je sodila v sam evropski vrh, toda v zadnjih letih je bilo v članski ekipi vse manj domačih igralk. Vendar je finančna kriza vplivala tudi na poslovanje v najboljšem ljubljanskem športnem kolektivu, ki se je usmeril v domače igralk, vse večjo pozornost pa že nekaj let namenja najmlajšim selekcijam.

Delo z najmlajšimi igralkami

»Obdobje finančne krize in manjšega finančnega vložka v prvo ekipo ima tudi svoje prednosti. V našem primeru predvsem v tem, da smo okrepili delo z najmlajšimi igralkami. Moram reči, da neizmerno uživam v delu z mladimi, da mi je to poseben izziv in da sem srečna, ko vidim, da se povečuje število mladih igralk, ki redno trenirajo in igrajo v naših različnih ekipah,« je z delom v najmlajših selekcijah zadovoljna

Deja Ivanović, ki je s krimovkami kot igralka dvakrat osvojila evropsko lovoriko, zdaj pa je vodja mlajših selekcij in hkrati članica izvršnega odbora kluba.

Krim je svoje prve korake naredil leta 1984 na Galjevici pod vodstvom Cvete Benet, ki jo imajo še danes za mamo kluba. V njem trenira okoli 200 igralk, še 350 pa jih je vključenih v delo po različnih ljubljanskih osnovnih šolah.

Dobro delo je nagrajeno

»Ena naših največjih težav je pomanjkanje prostora. Preprosto imamo premalo terminov za trening. Sicer nam Mestna občina Ljubljana v okviru razpisov nameni določen vadbeni prostor, vendar ga moramo še vedno dodatno najemati. Prav tako nimamo svoje baze. Včasih je bila to Galjevica, s selitvijo v Stožice, kjer trenirata naša članska in mladinska ekipa, pa zdaj

gostujemo po vseh ljubljanskih dvoranah, tudi osnovnošolskih, kjer imamo vadbo z mlajšimi in starejšimi deklicami ter kadetinjami,« je povedala Ivanovičeva, ki pri delu z mlajšimi selekcijami ves čas sodeluje tudi s prvim trenerjem članske ekipe Urošem Bregarjem.

»Z mlajšimi selekcijami delajo čim bolj izobraženi trenerji, prav tako so neprecenljive izkušnje nekdanjih krimovk, ki so tudi zelo vključene v naš trenerski pogon. Nekatere kot stalne trenerke, druge kot občasne. Pravzaprav imamo že nekaj let isti trenerski kader, ki je zelo delaven in tudi potrpežljiv, saj mora včasih nekaj časa počakati na plače, ki že tako niso ravno visoke. Da delamo dobro, dokazuje tudi to, da povečujemo število reprezentantk v mlajših selekcijah. Vse več se jih je pridružilo tudi naši prvi članski ekipi,« je še poudarila Ivanovičeva.

Preskok ne more priti preko noči

Dolga leta je v mlajših selekcijah Krima Mercatorja deloval tudi zdajšnji trener prve članske ekipe Uroš Bregar, ki je tudi selektor slovenske ženske reprezentance. »Kar nekaj igralk iz naše rokometne šole danes igra v prvi ekipi, nekaj pa jih je prišlo iz slovenskega bazena, kot sta Polona Barič in Tjaša Stanko, velik up slovenskega rokometarja. Zavedati se moramo, da je najtežji prehod iz mladinske kategorije v članski krimov rokomet, ki si vedno želi priti v evropski vrh. Včasih težavo predstavljajo same igralke ali njihovi starši, ki so premalo potrpežljivi in mislijo, da bo ta preskok hitrejši, a se tega ne da narediti preko noči,« opozarja Bregar, ki je trener prve ekipe Krima Mercatorja od leta 2016. Pred tem je bil v Krimu pomočnik Tonetu Tislju, Robertu Begušu, Bojanu Čotarju in Marti Bon, nekaj časa tudi Indiri Kastratović v skopskem Vardarju, pred vrnitvijo v Stožice pa je bil prvi trener madžarske ekipe Vac.

»Da bi igralka uspela v članskem rokometu, je potrebno veliko odrekaj, predvsem pa, kar zdaj podoživljam sam, da sledi trenerju. Mladi so malce neučakani, je pa res, da jih je v ta položaj pripeljala družba, okolje, v katerem odraščajo. Želijo prehitovati, včasih celo brez odrekajja in vztrajnosti. Mislijo, da lahko do uspeha prideš na lahek način, vendar se to v športu ne da. V njem še vedno veljajo nekatere stare zakonitosti, pa če je mladim to všeč ali ne,« opozarja 39-letni Ljubljčan, ki se zaveda, da je pot do vrhunskega rokometarja izredno naporna in da je končni uspeh odvisen od številnih dejavnikov.

Vrhunska trenerska ekipa

»V Krimu smo imeli že veliko nadarjenih rokometarjev, vendar je na koncu veliko odvisno od telesne konstitucije vsake posameznice, in to ne glede na to, kako jo usmerjamo, kakšno rokometno abecedo ji damo. Tu mislim predvsem na to, ali so njene motorične sposobnosti takšne, da bo izvajala taktične zamisli in obenem obdržala tehniko, ter ali bo zdržala vse telesne napore. Ampak to velja za vsak vrhunski šport,« je še dodal Bregar.

Koliko igralk iz zdajšnjih mlajših selekcij Krima Mercatorja bomo v prihodnosti videli v ligi prvakinj, je torej nemogoče napovedati. V vsakem primeru pa so v pravih rokah, kajti ob Deji Ivanović, ki je kot igralka dvakrat osvojila ligo prvakinj, zanje skrbijo še nekatere nekdanje vrhunske rokometarice. To so Marina Vergeljuk, Natalija Derepasko, Olga Čečkova, ki se bo septembra spet vrnila med trenerke, in Milija Tomšič. Občasno so tu tudi Ljudmila Bodnjeva, Ilija Anđelković, Peter Terčič in Matjaž Drolc. V trenersko delo se počasi uvaja tudi Sergeja Stefanišin, ki svoje bogate vratarske izkušnje prenaša na mlajše generacije. Tudi po njihovi zaslugi se bo v Ljubljani še dolgo igral kakovosten rokomet.

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Lirični nokturno na Žalah*Nagrajena fotografija Boštjana Pečnika*

Foto: Boštjan Pečnik

Nagrajena fotografija

Fotomotiviko se podobno kot slikarstvo, grafiko, risbo doživlja, analizira in vrednoti v smislu uveljavljenih stilov: realizem, romantika, impresionizem, ekspresionizem, simbolizem, nadrealizem, metafizičnost, konstruktivizem itd. Tudi udeleženci natečaja ubirajo različne izrazne možnosti, in eno od omenjenih oznak je snemalec Boštjan Pečnik odkril v zimskem motivu, posnetem na Žalah. Odločil se je za simetrično kompozicijo zasneženega drevoreda, ki ga v ozadju na sredini krasita dva monumentalna,

močno ožarjena kamnita stebra arhitekta Marka Mušiča. Ob tej krepki vertikali se pojavi tudi horizontala tamkajšnjega manj razsvetljenega naselja, ki pa jo na desni strani zakriva obzidje pokopališča. Na sredini drevoreda je v posrečeni razdalji od očiča snemalec premišljeno pozicioniral žensko figuro v obliki skrivnostne silhuete, ki prihaja ali odhaja. Njeno glavo v ozadju krasimo močna svetloba, kot sij avre, kar daje motivu specifično duhovno izraznost, še posebej, ker gre za posvečen prostor, namenjen

mrtvim. Fotografija izžareva metafizično in romantično vsebino, vendar zaradi razgibanih krošenj z mehko zarisanimi vejami deluje tudi impresionistično. Boštjan Pečnik je pričaral poduhovljeno podobo in med šestnajstimi konkurenti prepričljivo osvojil nagrado.

Tudi nekatere druge fotografije, ki so prispele na natečaj, so se posvetile igri svetlobe in sence v posvetnem prostoru, v drugih lahko najdemo konstruktivistične lastnosti, prisotnost nadrealizma ali realistične motive.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije pošljite najpozneje do 10. maja 2018 na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridruže pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

»Zeleno, ki te hočem zeleno.«

Več ko je zelenega, več je škode

Veronika Sorokin

Lirični verzi španskega pesnika Federica Garcíe Lorca v Mesečni romanci »Zeleno, ki te hočem zeleno. Zeleni veter. Zelene veje.« nam v žalostni zgodbi o načrtno uničenih drevesih v Ljubljani še dolgo odzvanjajo v ušesih. Ko pomislimo na škodo, prizadejano v javnih parkovnih nasadih, sadovnjakih in drevoredih v zadnjih letih, se romanca o zelenem kaj hitro izpoje. Nerazumnih primerov načrtnega uničevanja dreves in nasadov v mestnem okolju je na žalost veliko.

Izjemen pomen mestnih dreves

Ljubljana je zeleno mesto, v katerem posebno pozornost namenjamo tudi mestnemu drevju, saj vemo, da imajo drevesa številne pozitivne učinke, med drugim varujejo vodne vire, shranjujejo zaloge ogljika, ki pomaga blažiti učinke podnebnih sprememb, in pomagajo ohranjati ter povečevati biotsko pestrost mest. Drevesa so tudi naravna klimatska naprava: uravnavajo temperaturo in vlažnost zraka v mestu, zadržujejo prašne delce, hrup, veter in sončno sevanje ter čistijo zrak. Drevesa v mestnih sadovnjakih pa poleg tega razveseljujejo še s sadeži, ki so namenjeni vsem meščankam in meščanom Ljubljane. Ko bi drevje v teh sadovnjakih obrodilo, bi si lahko vsi mi postregli s sočnimi jabolki, hruškami, slivami in drugim svežim sadjem, ki bi ga preprosto le utrgali z vej. Žal ne bo tako, saj so med nami posamezniki, ki ne razumejo, da so ta drevesa dejansko last vseh nas, in jih vandalsko uničujejo.

Nerazumljivo uničevanje dreves

»Ne morem razumeti, zakaj bi se nekdo takole spraval nad mlada drevesa,« je neka sprehajalka žalostno pogledovala polomljene sadike dreves v sadovnjaku

Ali ste vedeli, da imamo v Ljubljani 4 javne sadovnjake? Prvi je zasajen ob PST na Grbi, naslednji pa v parku Rakova jelša, v Savskem naselju, ob Vojkovi cesti in v parku Muste. V njih je skupaj zasajenih skoraj 500 dreves.

na Grbi. »Le kaj ima kdo od tega?« je zmajevala z glavo. Tudi mi se sprašujemo, kaj žene posameznike, da se znašajo nad drevesi, ki bi lahko kmalu obrodila sveže, domače sadje. Sadje, ki bi bilo na razpolago vsem nam. Lahko verjamate, da je bilo od leta 2014 do danes na različnih koncih Ljubljane zabeleženih **več kot 150 primerov namernega uničenja dreves**? Nad javnim sadovnjakom Grba so se **vandali samo v letu 2016 znesli trikrat**. Pa sadovnjak na Grbi ni bil njihova edina tarča: lani so poškodovali tudi drevesa v javnih sadovnjakih v Savskem naselju, v parku Rakova jelša in ob Vojkovi cesti. In to še ni vse, med drugim so uničili tudi

drevesa v Tivoliju, pri Koseškem bajerju, ob Poti spominov in tovarštva in še in še.

Pri namernem poškodovanju dreves v mestnih sadovnjakih gre za zelo podobne primere – vandali v višini približno enega metra odlomijo vrhni del sadike, tako da nepoškodovan ostane le spodnji del stebela. Na Mestni občini Ljubljana vsak primer tovrstnega vandalizma takoj prijavijo policiji, ob tem pa poudarjajo **izjemno dolgoročno škodo, ki jo povzročijo takšna dejanja**. Poškodovana mlada drevesa namreč ne morejo zrasti, s tem pa tudi ne obroditi.

Javni sadovnjaki so izjemnega pomena tudi za otroke, saj tam od blizu spoznavajo življenjski cikel v naravi, pomen lokalne pridelave hrane, predvsem pa se naučijo spoštovati naravo in skupni javni prostor. Kdor se od malega zaveda, kaj vse nam nudijo drevesa, si jih ne bo nikoli drznil poškodovati!

Zeleni nadzorniki Ljubljane

Sonja Fojkar

Foto: arhiv MOL

V Ljubljani redno skrbimo za mestno dreveje.

Gorazd Maslo, vodja odseka za razvoj podeželja MOL, pravi, da je ključno zavedanje, da si s škodljivim poseganjem v urbano naravno okolje spodjedamo lastne korenine, saj povzročamo največ škode prav samim sebi: »Sadike, ki jih je treba zamenjati in na novo vzgojiti, vodijo v začaran krog, vselej isti vzorec pa je dolgoročno gledano Siziŕovo delo.«

Človek, čuvaj svoje mesto

Na Mestni občini Ljubljana izvajajo vrsto aktivnosti, s katerimi poudarjajo, da je Ljubljana urejeno, čisto in zeleno mesto. Med njimi naj omenimo družbeno odgovorno kampanjo proti vandalizmu **Človek, čuvaj svoje mesto**, ki so jo zasnovali že leta 2015 in s katero na različne načine opozarjajo na nesprijemljivost vandalizma ter poudarjajo **pomen spoštovanja skupnega javnega prostora**. V okviru kampanje opozarjajo na različno problematiko, od vandalizma nad drevesi do grafitiranja in odmetavanja žvečilnih gumijev na tla, pa vse do ozaveščanja lastnikov psov, da je treba pospravljati pasje iztrebke.

Javni sadovnjaki, parki in druga zelena območja v Ljubljani so namenjeni predvsem druženju meščank in meščanov, rekreaciji in sprostitvi; to so prostori, kjer najdemo svoj mir sredi urbanega vrveža. Skupaj poskrbimo, da bodo mestna drevesa živela, nas

Na Mestni občini Ljubljana vse primere vandalizma ostro obsojajo, meščane in meščanke pa prosijo, naj bodo pozorni na tovrstno dogajanje in naj o morebitnih primerih vandalizma obvestijo pristojno policijsko postajo oziroma četrtno skupnost. Prepričani so, da lahko s skupnimi močmi preprečimo nadaljnje širjenje vandalizma in tako ohranimo skrben odnos do našega mesta in do narave.

oskrbovala s kisikom, nam dajala senco v vročih poletnih dneh ter zavetje, ko ga bomo potrebovali. Pazimo na vsako drevo, tudi na naše skupne sadne nasade, da bomo lahko skupaj uživali tudi ob obiranju sadežev.

Vse to namreč pomembno prispeva h kakovosti našega bivanja, občutku domačnosti, sproščenosti in zadovoljstva z življenjem v prelepi zeleni Ljubljani.

V letošnjih spomladanskih čistilnih akcijah, ki v sklopu akcije Za lepšo Ljubljano potekajo po ljubljanskih četrtih skupnostih, sodelujejo tudi mlajši posamezniki, ki so v preteklosti poškodovali mestno urbano opremo. Gre za vzgojni ukrep (namesto ovadb), za katerega se je župan Zoran Jankovič dogovoril z njimi in njihovimi starši.

Šest zanesenjakov, ki jim ni vseeno, v kakšnem okolju živimo, je novembra 2014 ustanovilo Društvo zelenih nadzornikov Ljubljana. Danes društvo šteje že 170 članov, ki so se 28. februarja zbrali na 3. rednem zboru. To je prostor povezovanja ljudi, ki bi radi negovali in varovali kulturo bivanja v mestu in širili dejaven in odgovoren odnos do javnega prostora, ki je naša skupna in nenadomestljiva dobrina.

Zelene nadzornice in nadzorniki so najprej opredelili najbolj pereče naloge, ki se jih bodo lotili v tem letu. Ugotovili so, da je priložnosti za njihovo delovanje veliko, da so naloge stalne, sezonske in priložnostne, opravljati pa se jih da skupinsko ali posamično. Pri tem delovanju je najbolj pomemben občutek koristnosti v posameznikovem prizadevanju za lepo urejeno mesto, ki krepi občutek pripadnosti mestni skupnosti in medsebojni povezanosti.

Kateri so torej neželeni pojavi, ki najbolj kvarijo urejenost in podobo javnih prostorov v mestu in krajini? Najbolj izstopa vedno večje smetenje okoli zabojnikov za odpadke, še posebej na ekoloških otokih, ter problem raznašanja organskih odpadkov po parkih, zelenicah in igriščih, ki jih iz odprtih košev za smeti odnaša vse več kavk in vran. Na drugem mestu so vsekakor posledice naravnih ujm v mestnih gozdovih, ki prehitvevajo odpravljanje škode po žledolomu, vetrolomu in snegolomu. Zato se tam kopičijo odpadle veje in padla, pogosto skupaj s štori izravana drevesa, ki kvarijo podobo lepo urejenega gozda ob sprehajalnih poteh, na mnogih mestih pa povzročajo zaraščanje stez. Opozorili so tudi na druge probleme, kot so namerno uničevanje mladih dreves, pojavljanje in razplod podgan, puščanje pasjih iztrebkov, odlaganje gradbenih odpadkov na pločnike in v naravo, ulice brez košev za odpadke, zanemarjeno območje avtobusne postaje in druge pojave, ki kazijo urejeno podobo javnih prostorov.

Za vpliv društva na zavest o lepo urejenem javnem prostoru kot naši največji skupni dobrini je odločilnega pomena zgled s pozornostjo in vsakodnevnim delovanjem članic in članov v javno korist. Člani društva so prepričani, da lahko vsakdo nekaj pripomore s tem, da opozori mimoidočega, naj ne meče smeti po tleh, naj pospravi za svojim psom, naj vrže odpadke v pravi zabojnik, naj ne uničuje mestnega zelenja, naj pazi na ulično pohištvo, naj ne parkira na zelenici, zato medse vabijo sosede in znance, ki jim ni vseeno, v kakšnem okolju živimo in v kakšnem bodo živeli naši potomci. Za podpis pristopne izjave pošljite sporočilo na elektronski naslov **info@zeleninadzorniki.si** ali podpišite pristopno izjavo, ki je na voljo na spletni strani društva (**www.drustvo-zelenihnadzornikov.si**), in jo posredujte na sedež društva, Štefanova 9, Ljubljana.

Akcija čiščenja območja za Bežigradom na Kranjčevi ulici

14. 4. 2018, rezervni termin 21. 4. 2018

Akcija čiščenja parka na Ilirski ulici

19. 5. 2018, rezervni termin 26. 5. 2018

Vse Ljubljančane vabimo, da se nam na akcijah pridružite v čim večjem številu.

Enostavna ekološka vzgoja rastlin

Trajnostni razvoj zelenih urbanih središč

Marko Hočevar

Vrtičkarstvo je pomembna dejavnost v Ljubljani, ki se še posebej hitro razvija v novih stanovanjskih soseskah. Občanom poleg razvedrila omogoča tudi samooskrbo s hrano. Najpomembnejše pa je to, da v mestu in tudi v okolici občani za vzgojo rastlin ne uporabljajo nevarnih agrokemikalij in umetnih gnojil, saj je namen samooskrbe pridelati zdrav in kakovosten pridelek. Z uporabo agrokemikalij in umetnih gnojil ne škodujejo samo sebi, ampak tudi širšemu okolju, saj nevarne snovi prehajajo v bivalno okolje z izpiranjem v podtalne vode, onesnažujejo prst in hlapijo v zrak. V urbanih središčih se vrtičkarstvo usmerja izključno v organsko oskrbo, brez uporabe nevarnih snovi za ljudi in okolje. Naj bo Ljubljana tudi na tem področju zelena prestolnica Evrope.

Domača ekološka vzgoja rastlin postaja vse preprostejša z novimi izbirami organskih gnojil in krepilcev, ki hitro in neposredno delujejo na rastlino ter povečajo bodisi njeno rast, cvetenje ali oblikovanje plodov.

Učinki umetnih oz. kemičnih gnojil

V preteklosti smo lahko doma vrtnarili tako, da smo rastlinam dodajali umetna gnojila, ki so povečini zakisala zemljo in agresivno delovala na razvoj rastline. Končni rezultat so bila nerodovitna tla in na hitro vzgojene rastline z neokusnimi in nezdravimi plodovi. Na vrtovih, ki so v Ljubljani večinoma nastali iz kmetijskih

zemljišč, so še vedno prisotni ostanki agrokemikalij. Toda prej ko začnemo z organskim načinom vrtnarjenja, prej bomo tla izboljšali. Že po približno treh letih organskega vrtnarjenja se zemlja dodobra očisti in oživi.

Če si zamislimo tla kot živ organizem, lahko razumemo, zakaj je pomembno, katero vrsto gnojila izberemo. Umetna gnojila »ubijajo« prst, medtem ko jo organska izboljšujejo in ohranjajo rodovitno. Umetna gnojila uničijo strukturo in rahlost tal, saj vsebujejo kisline, vključno z žveplovimi in klorovodikovimi kislinami. Te kisline raztopijo talne delce – maso tal, ki ohranja

Foto: Blanka Ravnjak

Včasih prej, včasih kasneje, a zvonček je vedno zanesljiv znanilec

strukturo tal. Če uničimo maso tal, se površina zbije, kar pa preprečuje vstop deževnice in vlage v tla. V tleh živijo koristni mikroorganizmi, saj rastlinam zagotavljajo naravno odpornost proti boleznim, kislost umetnih gnojil pa povzroča njihovo odmiranje.

UČNI ZELENJAVNI VRT NA OBMOČJU VRTIČKOV RAKOVA JELŠA

Gorazd Maslo, Odsek za razvoj podeželja, Mestna občina Ljubljana

Pridelovanje hrane na manjših površinah postaja vse pomembnejše tudi za prebivalce Ljubljane. Mestna občina je na več lokacijah po Ljubljani poskrbela za ureditev vrtičkov, največja med njimi je Rakova jelša. Tu je urejenih in oddanih v najem že več kot 100 vrtičkov, prostora za nadaljnje širjenje pa je več kot dovolj.

Najbrž ni malo meščanov, ki si vrta sicer želijo, vendar jih od najema vrtička odvrne neznanje. Na televiziji je množica vrtnarskih oddaj, v katerih se prikazuje samo idealno stanje na vrtu; prav take so tudi razne vrtnarske revije

ali knjige, ki bralcu prikazujejo čudovite zasaditve, polne košare pridelkov in vedno nasmejane obdelovalce vrta. Ko pa povprečen meščan pride na lokacijo svojega najetega vrtička, ga čaka bolj »življenjska« situacija. Kako se lotiti obdelave? Kdaj je najprimernejši čas za setev ali sajenje posamezne vrste zelenjave? Koga naj vprašam, če kakšnega postopka ne poznam? Zato je Mestna občina Ljubljana na območju vzpostavila učni zelenjavni vrt, na katerem izvaja program izobraževanja vrtičkarjev, ki že najemajo vrtove. Umeščen je v drugem kareju,

opremljen s pergolo, mizo in klopjo in je pravzaprav učilnica na prostem.

Učni vrt je terminsko nastajal vzporedno s časovnico dela na vrtu ostalih vrtičkarjev, tako da jih je usmerjal oziroma služil kot primer oz. vzor za posamezno opravilo. V začetku sezone so bila predavanja večkrat na teden, kasneje pa enkrat tedensko ob dogovorjeni uri, s tem da smo z objavami mesečnega terminskega plana predavanj na spletu in z obveščanjem po elektronski pošti skušali zajeti čim več vrtičkarjev iz Ljubljane. V pomladanskem delu vrtičkarske sezone je bilo tako

pomladi.

Poleg tega se kemična gnojila izpirajo v podtalnico, saj jih rastline ne morejo v celoti absorbirati, ter povročajo pogin deževnikov, ki so izredno pomembni za zdrava tla. Pa tudi redko boste našli deževnike v tleh, ki so bila gnojena s kemičnimi gnojili. Toda brez teh čudovitih

izvedenih 13 predavanj z različnimi temami, od priprave vrtničke za sajenje do izbire sort, gnojenja, kompostiranja in zastirke. V jesenskem delu je bilo izvedenih še 8 predavanj, med temami omenimo na primer jesenske setve in pripravo vrtničke za zimo. V 30 tednih sezone 2017 pa je bil mentor tudi enkrat tedensko prisoten na vrtničkih in pomagal pri konkretnih vprašanjih ali težavah, na katere so naleteli najemniki vrtničkov; tako je termin z mentorjem postal neke vrste »govorilna ura« za vrtničkarje. Poskrbljeno je bilo tudi za druženje: pomladanski del smo zaključili s piknikom, jesenski pa z druženjem ob domačem pivu.

Tudi v sezoni 2018 se bo nadaljevalo delo na učnem zelenjavnem vrtu. Po prvem letu izkušenj s specifikom območja

Zelena Ljubljana

bitij zemlja trpi zaradi pomanjkanja prezračevanja in izločanja naravnih gnojil. A ne le to, umetna gnojila celo spodbujajo rastlinske bolezni. Zaradi hitrega sproščanja imajo visoko vsebnost dušika v primerjavi z organskimi gnojili, ki se sproščajo počasi, in kadar je preveč dušika (N) v primerjavi s fosforjem (P), so rastline dovzetnejše za številne okužbe. Visoka količina umetnega dušika ter pomanjkanje mikrohranil sta povezana z glivičnimi in bakterijskimi boleznimi na rastlinah. In nenazadnje: sadje in zelenjava, pridelki, gnojeni z umetnimi gnojili, imajo nižjo hranilno vrednost in so tudi manj okusni. Skratka, kemična gnojila omogočajo hitre rezultate, vendar dolgoročno škodujejo zdravju tal, vode in ljudi.

Ekološki pristop

Danes se nas večina zaveda, da se uničevanje zemlje ne more nadaljevati. Še posebej je pomembno, da se tega zavedamo v urbanih okoljih, kot je ljubljanska kotlina. Vedno več se nas vrača k ekološkemu načinu vrtnarjenja in se osredotoča na izboljšanje zemlje za pridelavo zdravega pridelka. Pri ekološkem načinu prehranjevanja rastlin lahko vidimo takojšnje rezultate. Korenine rastejo hitreje, kaljivost semena je višja, rastline postajajo močnejše, cvetovi cvetijo dlje, rastline imajo več plodov, ki so tudi okusnejši. Kakovostna organska gnojila nove generacije niso nevarna za okolje, človeka ali hišne ljubljence. Tudi pri aplikaciji kljub hitremu delovanju ne povzročajo poškodb ali ožigov na rastlinah, saj niso agresivna kot umetna gnojila.

Organska gnojila

Organska gnojila uporabljamo v trdni ali tekoči obliki. Trdna gnojila so najboljša v obliki čim manjših pelet (da se hitro stopijo) za temeljno gnojene ali v obliki mikrogranul za dognojevanje rastlin v rastni dobi. Splošna organska gnojila se uporabljajo za začetno temeljno gnojenje:

vrtničkov Rakova jelša bo še naprej potekal program usposabljanja in ozaveščanja vrtničkarjev o sonaravnih in trajnostnih načinih obdelovanja majhnih površin, reciklaži in varovanju okolja na območju. Posebej se bomo posvetili zeliščnemu vrtu in naravnim pripravkom za gnojenje in zaščito rastlin.

Vrtničkarstvo je povezovalna dejavnost z močnim potencialom medgeneracijskega sodelovanja; v delo na vrtu so lahko vključene vse generacije, pri čemer je pomembna izmenjava znanja in izkušenj med starejšimi in dolgoletnim stažem na vrtu in mladimi, ki šele začenjajo. Navezovanje socialnih stikov, druženje in medsebojna pomoč pri delu imajo končni cilj oblikovati »vrtničkarsko skupnost«, ki bo območje razvijala in ohranjala obdelano.

FESTIVAL ZVONČKOV V BOTANIČNEM VRTU

dr. Tanja Pihlar

Marca je v Botaničnem vrtu na lžanski cesti potekal že tretji festival, posvečen prvim zvončkom pomladi, navadnim malim zvončkom. Ti so v tujini, zlasti v Veliki Britaniji, zelo priljubljeni, poznavalci in zbiratelji se navdušujejo nad njihovo raznolikostjo. Po zaslugi domačih strokovnjakov smo se začeli njihove lepote in pomena zavedati tudi pri nas.

Pri nas naravno raste ena sama vrsta iz rodu navadnih zvončkov, navadni mali zvonček (*Galanthus nivalis*), ki pa ima zelo veliko različic. Če si pobliže ogledamo drobne cvetlice, lahko opazimo, da se med drugim razlikujejo po oblikah zunanjih in notranjih cvetnih listov, po njihovi obarvanosti in vzorcih ipd. To so pravzaprav zimske cvetlice: prve najdemo že v drugi polovici decembra, zadnje pa še na začetku maja visoko v hribih. Pri nas so v naravi zelo razširjeni, rasejo v različnih okoljih – v gozdovih, na gozdnih robovih, logih in negnojnih travnikih. V Botaničnem vrtu je nastala bogata zbirka varietet navadnega zvončka, za katero je zaslužen vodja dr. Jože Bavcon. S proučevanjem te pomladnice se ukvarja že vrsto let in je tudi avtor strokovne monografije o navadnem malim zvončku. Zbirko so si lahko ogledali tudi obiskovalci festivala.

Alan Street, eden največjih angleških poznavalcev in gojiteljev zvončkov ter glavni vrtnar v vrtnariji Avon Bulbs v Somersetu, je povedal, da zvončki v Veliki Britaniji niso avtohtoni, so pa zelo priljubljeni in jih množično gojijo po vrtovih, vzgojili so številne nove sorte. Redke različice dosegajo visoke cene. Zaupal nam je tudi, zakaj so mu tako pri srcu: »Zvončki v Angliji cvetijo sredi zime. So otroci zime in tudi sam sem rojen decembra. So kot prvi otrok, prvi plišasti medvedek, prvi hišni ljubljenc, kar imaš raje kot vse drugo. Če je vreme hladno, si lahko ruzočaran, ker jih ni na vrtovih, toda prej ali slej se bodo brez dvoma pojavili.«

Omenimo naj še, da navadni mali zvonček sodi med zavarovane vrste rastlin. Prepovedana je tudi mednarodna trgovina z rastlinami iz narave.

boljša gnojila vsebujejo naravne stimulatorje, kot sta mikoriza in leonardit. Namenska gnojila za določene rastlinske vrste (plodovke, jagode, borovnice, sadno drevje in druge rastline) so zelo primerna na bazi naravnih alg, v obliki mikrogranul, da jih lahko enostavno potrosimo in tudi sorazmerno hitro pridejo do korenin.

Zelo enostavna in primerna za gnojenje in dognojevanje so organska tekoča gnojila, ki se praviloma delijo po namenu uporabe, glede na razvojno fazo rastline oz. rastlinsko vrsto, kjer želimo več zelene mase, cvetov ali plodov. Rastline praviloma potrebujejo v zgodnji fazi rasti več hranil: za hitrejšo rast dušik (N), za cvetenje več fosforja (P) in za formiranje plodov več kalija (K) in fosforja (P). Zato jih imenujemo tudi organska gnojila za list, cvet in plod in lahko z njimi pokrijemo gnojenje rastlin skozi celo rastno dobo, glede na razvojno fazo rastlin. Tekoče gnojilo za cvet uporabimo za vse cvetoče rastline, list za vse zelene rastline in plod za vse plodovke – večkrat v času vegetacije od marca do septembra. Uporabna so tudi v zimskem času, praviloma v polovični koncentraciji.

Organska tekoča gnojila z naravnimi proteini omogočajo hitro in učinkovito delovanje gnojila. Proteini so ključna hrana za rastline, ki jo enostavno sprejemajo kadarkoli, tudi v času suše. Proteini pozitivno vplivajo na številne procese v rastlini, saj omogočajo hitro rast ali cvetenje ter obilen pridelek. Rastlini dajejo moč na povsem naraven način. Delujejo hitro (že v 24 urah!), poraba je zelo majhna (povprečno 25 ml na 5 l vode). Dodajamo jih enostavno ob zalivanju. Zraven pa lahko dodamo še naravne krepilce proti boleznim, škodljivcem ali za odpornost določenih rastlin, ki se ne smejo mešati z umetnimi gnojili, saj tako njihovo delovanje ni učinkovito.

Zakaj ne bi torej izbrali organskega gnojila namesto umetnega? Tako bomo poskrbeli zase, za zdrav domač pridelek oz. okusne in obilne plodove, za bujne cvetove brez bolezni ter zelenjadnice. Poleg tega ne bomo obremenjevali okolja, v katerem živimo. Poskrbimo za našo zeleno prestolnico, da bo organska in zdrava tudi za naslednje rodove.

Krakovo: Praspomin mesta

Lora Power

Foto: arhiv IPOP

Krakovo skriva neverjetne zgodbe.

Kako stavbe zvenijo, sprašuje plakat ob Ljubljani. Če prisluhnete hišam na Krakovski, Vrtni ali Kladežni, se sprva zdijo zadržane. Pritlične, nagručane, skoraj brez okrasja. Trmasto skrivajo vhode, pročelja in vrtove, kajti to žlahtno doto užijete le, če ste prijatelj domačina. A če se jim prepustite, se bodo razgovorile o vitezhih, ribiški bratovščini, solataricah in domoljubih, ki so se zbirali v gostilni Pri raku. O uglednem zeljarju, ki je zelje pošiljal celo v Aleksandrijo, in njegovem sinu, slikarju, ki je ustvarjal v ateljeju ob rimskem zidu. Pa o mostu z brezovim drevoredom in o Tunelu, ilegalni partizanski tiskarni ... V Solatendorfu prigode kar mrgolijo!

Krakovo, prastara četrt s štirikotnim tlorisom, kulturni in zgodovinski spomenik mesta, je komajda kaj mlajše od Emone. Prav tam naj bi Rimljani nastanili svojo I. in XIV. legijo, uredili pristanišče, vodne poti in kanalizacijske naprave. Tamkaj so se razlegale močvirnate loke, Ljubljana in Mala Ljubljana, kot so rekli Gradaščici, pa sta se kitili s sladkovodnimi raki, ščukami, lipani, krapci ...

O krakovskih Slovanih, njihovi frankovski nadoblasti ali fevdalni gospodi vemo bore malo; vendar je duhovnik Ivan Vrhovnik uspel iz zgodovine razbrati, da so križniki med letoma 1271 in 1280 ob Mali Ljubljani kupili šest kmetij, kasneje pa še štiri zemljišča pred Gradiščem.

Toda viteška gospoda v vasi, ki so jo poimenovali po kraku oz. vodni leči, ni vzdržala dolgo. Pred turškimi upadi je utekla na Novi trg, podložnike (dninarje, zidarje, ribiče, čolnarje) pa je naselila v Krakovo.

Arhivi iz 15. stoletja pričajo, da so Ljubljano zalagali s svežimi ribami, izdelovali čolne in mreže za ribarjenje, se bavili s prevozništvom po reki in enkrat na leto priredili veselico. Skupaj s Trnovčani so čez Ljubljano naredili most iz strnjenih ladij ter se na njem (za nagrado, kakopak) pomerili z golimi pestmi. Toda to ni bilo edino, kar je utrdilo krakovski značaj. Stoletja poplav, izbruhi kuge ter hudi

požari so v tem kotičku Ljubljane pustili trpek pečat. Po prvih poskusih izsuševanja Barja in regulacije Ljubljance je krakovsko ribištvo začelo zamirati, zato so se moški začeli ukvarjati z različnimi obrtmi, ženske pa s pridelovanjem zelenjave.

»Vrti naših Krakovčanov,« piše Bleiweis v Novicah, »so morebiti najboljše obdelani na celem svetu. Kar se le more iz zemlje pridobiti, se tukaj iz nje pridobi.«

In glavna pridobitev je bila solata: ljubljanska ledenka ali ajsarica, ki so jo solatarice vozile na ljubljansko tržnico, prodajale pa tudi na Dunaju in v Pragi. Zato se je tega konca – kot priča grafit na trnovski šoli – prijelo ime Solatendorf.

Danes solatarice vidimo le še na zbledelih slikah, krakovsko zelenjavo pa prodaja samo še Andrej Peršin. Ciza, pravi, je njegova prednost. »Z njo je povedane že pol zgodbe.«

Preostale izbrskajte sami. Recimo v *Ptičkih brez gnezda* Milčinskega ali Jurčičevi Črti iz življenja političnega agitatorja; pa v krakovski kapelici, bivši mestni šoli na Zoisovem grabnu, ali pred hišo na Krakovski ulici 21, kjer se je bojda ustavila kuga. Tam lahko ugledate tudi kip zaščitnika trgovcev, ptic, rib, trav in cvetja, nekaj hiš prej pa relikvijo iz povsem drugega časa – rumen kiosk Saše Mächtiga.

Katja Klopčič Lavrenčič

Profesorica slovenščine in univerzitetna diplomirana literarna komparativistka

Nada Breznik

Foto: Barbara Beškovnik

Katja Klopčič Lavrenčič

Bila je med idejnimi snovalci in organizatorji Kluba štipendistov Ljubljana, navzoča povsod, kjer je bilo treba priskočiti na pomoč, spodbujati in improvizirati, da bi se izpeljale prireditve, predavanja in okrogle mize. Vedno nasmejana, razumevajoča, a s pravo mero kritičnosti in z veliko mero odgovornosti.

Kaj te je vodilo pri izbiri študija?

Poleg dela z otroki in mladimi so me od nekdaj zanimali jeziki. V četrtem letniku srednje šole sem se odločala med angleščino in slovenščino, primerjalna književnost pa je bila moja tiha velika želja. Misel na angleščino sem nato opustila. Ko sem uspešno opravila sprejemne izpite na obeh izbranih smereh in oktobra vstopila v Filozofsko fakulteto, se je navdušenje le še stopnjevalo.

Kaj meniš, da je bilo odločilnega pomena pri iskanju zaposlitve?

Mislím, da so bile odločilne izkušnje, ki sem jih pridobila med študijem. Moja najpomembnejša lektorska izkušnja je bilo delo na RTV Slovenija, kjer sem lektorirala za informativni program. To je bilo moje prvo srečanje z močno lektorsko ekipo, največ sem se naučila od Anice Cedilnik. Tistega, kar slišiš v adrenalina polnih minutah tik pred začetkom oddaje, ki

teče v živo, zlepa ne pozabiš (*smeh*). Po diplomi sem pisala takratnemu glavnemu uredniku Sodobnosti, Evaldu Flisarju, ali bi bil za revijo morda zanimiv članek na to temo. Žal ne, mi je odpisal, a mi je predlagal,

“ Ključno je, da se znamo skupaj smejati.

naj napišem poskusno kritiko. Čez nekaj časa me je vprašal, ali bi poskusno naredila korekture revije. Oba preizkusa sem uspešno opravila in sčasoma je moje sodelovanje z revijo postajalo vse obsežnejše in traja vse do danes. Nekoliko pozneje sem

prvo redno službo našla na založbi Učila. Nikoli ne bom pozabila besed direktorja Srečka Mrvarja, ko sem mu ob izteku prvega leta povedala, da pričakujem otroka: »Potem ti moramo pa res podaljšati pogodbo, da te ne bo skrbelo.« Dve leti pozneje so se naše poti razšle in od takrat sem »svobodna«.

Kot pomočnica glavne urednice pri Sodobnosti in lektorica »prečeš« ogromno literature in prispevkov za našo najstarejšo literarno revijo. Kako je opravljati takšno delo?

Izjemno lepo, pa tudi naporno. V resnici sem počaščena, da mi je Evald Flisar pred dobrimi petnajstimi leti dal priložnost in me znal nato vedno znova postaviti pred večji izziv. K sreči se je tudi teža odgovornosti povečevala postopno. Pred nekaj leti je urejanje revije prevzela Jana Bauer, ki je reviji že vtisnila svoj pečat, pred tem pa je zasnovala izjemno kakovosten založniški program. In ko sem že omenila odgovornost – ključno je, da si jo delimo, da se zanesemo drug na drugega in da je med nami vedno odprta komunikacija. In da se znamo skupaj smejati. Skozi leta so se med nami utrdile prijateljske vezi, kar je neprecenljivo.

Tvoje delo je prav tako povezano z usklajevanji z avtorji besedil, s predstavljanjem vaših izdaj, intervjuji in občasnim pisanjem recenzij. Kaj ti predstavlja največji izziv in največje zadovoljstvo?

Najlepša plat tega dela je komunikacija z avtorji, pogovori o njihovih delih. Največji kompliment pa se mi zdi, če z mojim delom ni zadovoljen le urednik oziroma urednica, ampak tudi in predvsem avtor, ki ob naslednji priložnosti izrazi željo, da bi sodeloval z mano, pove, da znam videti, kdaj so kršitve pravopisnih pravil načrtne in prinašajo dodaten pomen, da imam občutek za literaturo. Vse to bi moralo biti samoumevno, ker z avtomatiziranim popraviljanjem besedila lahko naredimo veliko škodo, saj uniformiramo jezik literarnih oseb, ki jim avtor živost in avtentičnost lahko podeljuje samo z jezikom.

Delo Mestnega sveta

Poročilo o 32. seji Mestnega sveta MOL

Veronika Sorokin

Sprejeti dokumenti na 32. seji (26. 3. 2018)

Svetnice in svetniki so sprejeli vrsto kadrovske zadeve. ● V Svet Vrtca Vodmat so imenovali Nevo Ribnikar Kastelic, v Svet OŠ Prule Barbaro Fortuna, Igorja Prodanoviča so imenovali v Svet Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana, Mateji Urbančič Jelovšek so dali pozitivno mnenje h kandidaturi za ravnateljico OŠ Majde Vrhovnik, Ireni Babnik, Andreji Dolenc in Žarku Tomšiču pa za ravnatelja oz. ravnateljico OŠ Šmartno pod Šmarno goro. ● Za ravnatelja Srednje tehniške in strokovne šole kot organizacijske enote

Šolskega centra za pošto, ekonomijo in telekomunikacije so dali pozitivno mnenje Dragu Zupančiču, za ravnatelja Glasbene šole Ljubljana Vič – Rudnik Saši Potisku, Sašu Vlahu pa so dali pozitivno mnenje h kandidaturi za ravnatelja OŠ Vič. ● Prav tako so sprejeli osnutek Odloka o razglasitvi palače Kazina za kulturni spomenik lokalnega pomena, kakor tudi Letno poročilo javnega zavoda Turizem Ljubljana za poslovno leto 2017. ● Sprejeli so še dopolnjene osnutke Odlokov o spremembah in dopolnitvah Odloka o ureditvenem načrtu za območje urejanja VM 3/1

Pokopališče Vič, Odloka o OPPN 311 Zalog in Odloka o OPPN 206 Regentova (del).

Glavni poudarki razprave

Mestne svetnice in svetniki so se v uvodnem delu razprave posvetili **palači Kazina** in vprašanju o statusu stavbe. Večina se je strinjala, da bi bilo prav, da bi prostor prešel v ustrezno upravljanje, namesto da bi se znotraj Kazine naseljevali zelo raznoliki uporabniki. Izpostavili so Akademijo za glasbo, ki bi lahko uporabljala notranje prostore, medtem ko je bilo slišati odločno nasprotovanje morebitni opciji, da bi objekt Kazine privatizirali.

Ob Letnem poročilu **Turizma Ljubljana** so izrekli pohvale za uspešno delovanje javnega zavoda, za doseženo visoko letno rast v minulem letu in za številne izboljšave na področju zaposlovanja. Poudarili so, da je Ljubljana po Mercerjevi lestvici kakovosti življenja in zadovoljstva s strani turistov ocenjena kot varno in gostoljubno mesto. Turisti za zdaj ne predstavljajo motečega faktorja za prestolnico, z meščani so precej enakovredni. Slišati pa je bilo tudi nekaj pomislekov glede prekomernega hrupa na določenih lokacijah v Ljubljani in poziv, da bi bilo treba izostriti poslovnost v okviru gostinskih

NAPOVEDNIK DOGODKOV V ČS APRIL 2018

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
DEMENCA – PREPOZNAVANJE IN PRVI ZNAKI DEMENCE	Demenca je kronična napredujoča bolezen, ki prizadene možganske celice, odgovorne za spomin, mišljenje, orientacijo, razumevanje, računske in učne sposobnosti, sposobnosti govornega izražanja ter presoje. Namen strokovnih predavanj je omogočiti osebam prepoznavanje prvih znakov demence. Strokovno predavanje je namenjeno svojem in vsem, ki skrbijo za osebe z demenco v domačem okolju.	ČS ČRNUČE	Torek, 17. 4., ob 17. uri	Sedež ČS Črnuče, Dunajska cesta 367, I. nadstropje, sejna soba
ZA VEČJO VARNOST V CESTNEM PROMETU – SOŽITJE	Delavnice: ● Osvežitev znanj pravil cestnega prometa ● Praktične izkušnje policije ● Svetovanje o zdravstvenih kriterijih za vožnjo ● Temeljni postopki oživiljanja ● Varna vožnja po avtocesti in hitri cesti ● Svetovalna vožnja z ocenjevalci na voziškem izpitu – inštruktorji varne vožnje. Delavnica je namenjena starejšim voznikom in voznicam, ki bi radi ostali čim dlje mobilni in varni na cestah.	ČS CENTER	Torek, 24. 4., od 9.30 do 13.00	Rozmanova 12, sejna soba
KORK SREČEVALNICA	Različne delavnice – program je objavljen na http://www.ljubljana.ozrk.si/sl/SRECEVALNICA . Dogodek je brezplačen.	ČS GOLOVEC	Torek, 17. 4., ob 17. uri	Sedež ČS Golovec, Litijska 38
MERJENJE KRVNEGA TLAKA TER SLADKORJA V KRVNI IN HOLESTEROLA BIL JE ŠKRJANEC*	Merjenje krvnega tlaka ter sladkorja v krvi in holesterola. Namenjeno vsem generacijam.	ČS GOLOVEC	Četrtek, 19. 4., od 10. do 11. ure	Sedež ČS Golovec, Litijska 38
POŠTNA PREVARA*	Gledališka skupina Ephraim Kishon bo uprizorila klasično romanco med Romeom in Julijo nekoliko drugače: kaj bi se zgodilo z njima, če ne bi tistega usodnega večera umrla? Bi bila po tridesetih letih še vedno tako zaljubljena? Vstopnina*	ČS POLJE	Sobota, 7. 4., ob 19.30	Center Zalog, Zaloška 267, I. nadstropje, dvorana za prireditve
PROSLAVA OB DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU	Poštna prevara je komedija v treh dejanjih, ki nas popelje v ekscentrični svet Spodnje Grape, kjer poštarji bentijo čez lenobo, policisti počivajo pod vsako senco, lokalni gostilničar pa vrta rov čez štiri metre betona in sanjari o velikem izplenu. KUD Vesel teater. Vstopnina*	ČS POLJE	Sobota, 21. 4., ob 19.30	Center Zalog, Zaloška 267, I. nadstropje, dvorana za prireditve
DRUGAČNA TORBICA ustvarjalna delavnica	Društvo Rusalka in Združenje borcev za vrednote NOB organizirata proslavo ob dnevu upora proti okupatorju. Slavnostni govornik bo dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije. Nastopali bodo mešani pevski zbor Zora in recitatorji Martin Škafar Barjanski, Metka Osojnik in Nadi Starešinič.	ČS RUDNIK	Četrtek, 19. 4., od 18. do 20. ure	Ižanska c. 303 (stara barjanska šola), I. nadstropje
PILATES	Na delavnici, ki je namenjena odraslim in otrokom v spremstvu odraslih, bomo izdelali torbice iz kartona in blaga. Material dobite na delavnici, izdelke pa boste lahko odnesli domov. Delavnica je brezplačna. Obvezne so predhodne prijave do 18. aprila 2018, do 12. ure na poligilda.slo@gmail.com ali 01 428 03 45.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek od 20.00 do 21.00 Vsak torek in četrtek od 19.30 do 20.30	Sedež ČS Dravljje, Draveljska 44, velika dvorana
AEROBIKA	Pilates je celostna telesna vadba, ki nosi poudarek na težje dostopnih, manjših in šibkejših mišicah, ki pripomorejo k pravilni in zdravi telesni držji, krepitvi mišic in kardiovaskularnega sistema, izboljšani telesni pripravljenosti in koordinaciji. Trening vključuje vaje za moč, raztezanje in dihanje. Vadba je primerna tudi za rehabilitacijo po poškodbah. Več informacij: ŠD Dravljje, sport.dravljje@gmail.com . Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsako sredo od 20. do 21. ure	Sedež ČS Dravljje, Draveljska 44, velika dvorana
Vadba ABEO	Odlična skupinska vadba za krepitev celotnega telesa in pridobivanje telesne vzdržljivosti. Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek in sredo od 19. do 20. ure	Sedež ČS Dravljje, Draveljska 44, velika dvorana
	Vadba je namenjena rekreativcem, ki želijo ohranjati in razvijati pomembne gibalne in funkcionalne sposobnosti, mišično zmogljivost, gibljivost, koordinacijo, ravnotežje ter aerobno vzdržljivost. Vadba temelji na premagovanju lastne telesne teže ter s pomočjo rekvizitov. Vadba bo zasnovana ciljno, smiselno ter pestro. Več informacij: ŠD Dravljje, sport.dravljje@gmail.com . Za odrasle in mladino.			

objektov, katerih dejavnost vse bolj posega na javne površine.

V delu razprave o Občinskem podrobnem prostorskem načrtu **Zalog** so izrazili pomisleke, da se za izgradnjo logističnega centra ni našlo primernejše lokacije na neizrabljenih zemljiščih v območju železnice v bližini BTC-ja, vendar so bila pojasnila pristojnih služb prepričljiva.

Zaključna tema je odprla nekoliko obširnejšo razpravo: glede Občinskega podrobnega prostorskega načrta **Regentova** je bilo slišati zelo različna mnenja. Na 1,6 ha ozemlja na območju Dravelj je predvidena gradnja novih enodružinskih objektov – kar bi pomenilo 68 dodatnih stanovanj – in ureditev novih zelenih poti. Izpostavili so, da zazidava po tipu in gostoti sicer ustreza strategiji zgoščanja prometa, a tudi da načrt s strani stanovalcev ni deležen pozitivnega odziva.

Preostali dokumenti so bili razen nekaj manjših pripomb ocenjeni kot dobro pripravljene in sprejeti z večino glasov svetnic in svetnikov.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave

Mestni svetnici Kseniji Sever (Svetniški klub SDS) so z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet odgovorili na pobudo za **izvedbo postajališča koles v sistemu »Bicikelj« v Šentvidu**, in sicer v bližini končne avtobusne postaje št. 1 »Vižmarje«. Pojasnili so, da se postajališča po koncesijski pogodbi postavljajo tako, da si med seboj niso oddaljena več kot 500 metrov. V danem primeru bi to pomenilo, da bi bilo treba od postajališča koles pri Mercator Centru do Šentvida postaviti vsaj še dve. Z Oddelka za zdravje in socialno varstvo so se odzvali na pobudo svetnika Mirka Brnič

Jagra (Svetniški klub SDS) glede nujnosti vzpostavitve **še ene dežurne lekarne v Ljubljani**. Povedali so, da namen, pogoje in vsebino izvajanja lekarniške dejavnosti določa Zakon o lekarniški dejavnosti, po katerem se v vsaki območni enoti ZZS organizira vsaj ena dežurna lekarna. Za območje Ljubljane je tako kot dežurna določena le lekarna pri Polikliniki.

Svetnik Matej Javornik (SMC) je dal pobudo o smiselnosti **postavitve informativnih zaslonov** na cestah, ki vodijo do garažne hiše v Parku Zvezda (na Slovenski, Bleiweisovi, Šubičevi) in pravočasne seznanitve voznikov o zasedenosti garažne hiše. Na Oddelku za gospodarske dejavnosti in promet pojasnjujejo, da je od septembra 2017 na voljo prometni portal PROMinfo, kjer je razvidno število prostih parkirnih mest v

vseh garažnih hišah in na parkiriščih, ki so v lasti ali upravljanju občine. Podatki na portalu so ažurirani in upoštevajo trenutne razmere. Prav tako je mestni svetnik prejel odgovor na pobudo glede namenske uporabe mestnega prevoznega sredstva **Kavalir** v stari Ljubljani, ki bi deloval neprekinjeno od 6. do 24. ure. Iz javnega podjetja LPP so se odzvali, da je Kavalir namenjen predvsem starejšim in gibalno oviranim osebam ter da je obstoječi urnik (od 8. do 20. ure) brezplačnega prevoznega sredstva primerno usklajen glede na strukturo uporabnikov voženj.

Mestna svetnica Mojca Kucler Dolinar (Svetniški klub NSi) je podala pobudo za postavitev **lesenih klopi z mobilnimi polnilnimi postajami**, napajanih s 100 % čisto energijo prek trajnih solarnih modulov Platio. Primer dobre prakse je predlagala v

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
TEK Z NASMEHOM	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com Za odrasle in mladino. Zbor je pred sedežem ČS Dravlje.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek, torek in sredo od 17. do 18. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44
BADMINTON	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek in sredo od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
NAMIZNI TENIS (aktivni)	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com Za odrasle in mladino.	ČS DRAVLJE	Vsak torek in četrtek od 20. do 22. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
NAMIZNI TENIS (super aktivni seniorji)	Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com Za seniorje.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek od 17. do 21. ure Vsak torek od 11. do 13. ure Vsako sredo od 16.00 do 19.45 Vsak četrtek od 10. do 12. ure Vsak petek od 9. do 11. ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, mala dvorana
TAI JI QUAN	Tai ji quan je učinkovita kitajska večšina za krepitev in varovanje zdravja. Temelji na znanosti o negovanju življenjske moči in energije, ki kroži v človeškem telesu, na teoriji ravnesja jin-jang in učinkovitih samoobrambnih tehnikah. Poleg akupunkture ter kitajske masaže in zeliščarstva je tai ji quan eden od glavnih stebrov tradicionalne kitajske medicine. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com. Za odrasle in mladino. Ob ponedeljkih se aktivnosti odvijajo v mali dvorani, ob četrtek pa v veliki.	ČS DRAVLJE	Vsak ponedeljek od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek od 17.00 do 18.30	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, mala oz. velika dvorana
QI GONG	»Negovanje življenjske energije.« Celovit sistem položajev in gibov, dihanja in meditacije za boljše zdravje in osebnostni razvoj. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com Za odrasle in mladino. Ob sredo se aktivnosti odvijajo v mali dvorani, ob četrtek pa v veliki.	ČS DRAVLJE	Vsako sredo od 10.00 do 11.30 Vsak četrtek od 18.30 do 19.30	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, ob sredo mala, ob četrtek velika dvorana
ŽABA SKAČE	Zabavna vadba za otroke od 4. do 6. leta starosti. Več informacij: ŠD Dravlje, sport.dravlje@gmail.com	ČS DRAVLJE	Vsako sredo od 16.30 do 17.30 ure	Sedež ČS Dravlje, Draveljska 44, velika dvorana
SREČEVALNICA RDEČEGA KRIŽA	Različne delavnice – program je objavljen na http://www.ljubljana.ozrks.si/sl/SRECEVALNICA	ČS ČRNUČE	Torek, 24. 4., ob 17. uri	Sedež ČS Črnuče (KD Črnuče), Dunajska cesta 367, mala sejna soba
ČISTILNA AKCIJA	Čistilna akcija Za lepšo Ljubljano. Zbor ob 9. uri, delitev v skupine in čiščenje po območjih. Po končani akciji zbor na izhodišču in malica ter druženje (v sodelovanju ČS Center in Turističnim društvom Ljubljana).	ČS CENTER	Sobota, 21. 4., ob 9. uri	Zbirno mesto: Plaža Trnovski pristan (Pruški most)
VARNOST V CESTNEM PROMETU	Predavanje Varnost v cestnem prometu, osvežitev znanj o pravih cestnega prometa, postopkih oživljanja, izkušnjah policije, varni vožnji po avtocesti in hitri cesti. Predavanje je namenjeno starejšim in upokojujencem in je brezplačno. Prosimo vas, da svojo udeležbo sporočite v pisarno ČS Center, tel. 01 252 75 07 ali na mail mol.center@ljubljana.si	ČS CENTER	Torek, 24. 4., ob 10. uri	Rozmanova 12, mala sejna soba
SREČEVALNICA ČAJ OB PETIH	Brezplačna srečanja in delavnica ročnih del – pletenje, kvačkanje, klekljanje.	ČS CENTER	Vsak torek ob 16. uri	Rozmanova 12, mala sejna soba
USTVARJALNE DELAVNICE	Ustvarjalne delavnice, druženje ob čaju, nordijska hoja, sprehodi.	ČS CENTER	Vsak torek ob 15.30	Štefanova 11, sejna soba
POSVOJI PUNČKO IN REŠI OTROKA	Ustvarjalne delavnice, ročna dela, barvanje mandal in pobarvank.	ČS CENTER	Vsak torek od 12. do 14. ure	Zarnikova 3, pisarna društva, soba 5
	Delavnica izdelovanja/šivanja punčk iz cunj. Material in navodila dobite na delavnici, punčke so namenjene prodaji. S tem projektom Unicef Slovenija zbira sredstva za cepljenje otrok v državah v razvoju proti šestim nalezljivim otroškim boleznim (ošpice, davica, oslovski kašelj, otroška paraliza, tuberkuloza in tetanus). (Slovenska fundacija za UNICEF)	ČS CENTER	Vsako sredo od 10. do 11. ure	Štefanova 11, sejna soba
UPORABA IN DELO Z NIHALOM	Spoznavna in predstavitvena delavnica. Na delavnici bo predstavljena uporaba nihala za osebne namene izboljšanja zdravja ipd. Izdelava in uporaba rozet za delo z nihalom. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam.	ČS CENTER	Sreda, 18. 4., od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana

ožjem jedru mesta (denimo Kongresni trg in park Tivoli) in z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet prejela odgovor, da v mestnih parkih in na javnih zelenih površinah ne potrebujemo tovrstnih mobilnih polnilnih naprav, saj gre za mestne lokacije, namenjene otroški igri in sprostitvi v naravi. Z Oddelka za kulturo so se odzvali na njeno pobudo glede priprave razpisa za **sofinanciranje in ohranitev sakralne kulturne dediščine v Ljubljani**. Sporočajo, da je javni razpis v skladu s področno zakonodajo in Zakonom o varstvu kulturne dediščine sicer možen,

vendar pa ne sme in ne more biti omejen le na sakralno dediščino.

Samostojnega svetnika Denisa Strikovića je zanimalo vprašanje **agencijskega dela v javnih podjetjih** in po utemeljitvah Javnega holdinga Ljubljana ima agencijske delavce trenutno le družba Snaga, d. o. o., kjer le-ti opravljajo dela in naloge na delovnih mestih »komunalni delavec« in »voznik komunalnega vozila«. Opravljanje določenih del in nalog pri Snagi, d. o. o., se zagotavlja z najemanjem delavcev preko agencije zlasti zaradi prilagajanja trenutnim

potrebam po delu. Dodajajo, da imajo agencijski delavci v skladu z internimi akti družbe in Zakonom o delovnih razmerjih zagotovljene enake pogoje kot redno zaposleni v družbi. Na njegove poizvedbe so se odzvali tudi z drugih oddelkov mestne uprave, kjer zatrjujejo, da nimajo zaposlenih agencijskih delavcev. Na njegovo vprašanje glede **nedovoljenega parkiranja in ustavljanja** na Zaloški cesti v Mostah so z Mestnega redarstva odgovorili, da je bilo v zvezi s tem izvedenih že več ukrepov in da bodo še naprej nadzorovali ter o zadevi obveščali Policijsko postajo Ljubljana Moste.

Samostojnega svetnika SLS Janeza Žagarja je zanimalo več vprašanj glede **služnosti** – na kakšen način občina določa odškodnino za služnost za uporabo občinskih komunalnih vodov preko zasebnih zemljišč. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so mu odgovorili, da obstajata dva načina, prvi za primer, ko je občina lastnik nepremičnine oz. služnostni zavezanec, investitor kot služnostni upravičenec pa želi z občino skleniti pogodbo za potrebe gradnje komunalnih vodov. Drugi način velja za primere, ko želi občina kot investitorica pridobiti služnostno pravico

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
AKTIVIRANJE ČAKER	● Energijske delavnice za boljše počutje in zdravje. ● Pomen sistema čaker in posamezne čakre. ● Najpogostejše zdravstvene težave in bolezni ter vzroki za disharmonijo, vezano na določeno čakro. ● Vaje za aktiviranje čaker. ● Namenjeno polnoletnim osebam.	ČS CENTER	Sreda, 25. 4., od 17.30 do 19.00	Zarnikova 3, dvorana
ODPRTA ULCA	Odprta ULCA je namenjena preživljanju prostega časa po koncu šole, druženju s sovrstniki v cool uličnem vzdušju in vključevanju v program Centra ULCA.	ČS CENTER	Vsak delovnik od 13. do 16. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
ULIČNA ŠOLA: GOR HIP HOP ŠOLA*	Najcenejši breakdance tečaj v Ljubljani z izkušenimi trenerji. Več informacij na http://www.drustvogor.org/sola .	ČS CENTER	Vsak ponedeljek ob 16.30 (začetniki do 8 let) in 17.30 (začetniki 8–14 let) Vsak torek, ob 19. uri (odrasli) Vsako sredo ob 16.30 (začetniki/nadaljevalci)	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
JOGA OB PONEDELJKIH ZJUTRAJ	Vadba je primerna za vse, začetnike in dolgoletne ljubitelje joge. Prijave na mladinskipredstavila@gmail.com (v primeru zapolnitve mest imajo prednost mladi do 29 let).	ČS CENTER	Vsak ponedeljek od 9. do 10. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
REZANA ŽOGA	Namizni tenis za vse in vsakogar! Loparje in žogice dobiš pri nas.	ČS CENTER	Vsak torek od 13. do 15. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
DOBRO SEM	Dvanajst delavnic za boljše počutje za mlade v starosti 18+. Več informacij na ursa@zivimpolno.com .	ČS CENTER	Vsak torek od 15.15 do 17.15	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
ŠOLA TOČKA PRELOMA	Posamično poučevanje gospodarskih predmetov (osnove financ, računovodstvo, ekonomika ...) visokošolske zahtevnosti, ki se izvaja v obliki individualnega pouka, mentorstva, vaj, urjenja, delavnic in inštrukcij. Od 21. marca.	ČS CENTER	Vsako sredo od 13.30 do 14.30	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
BREAKDANCE ZA SOCIALNO OGROŽENE	Mladinski center ULCA predstavlja: BREAK DANCE TEČAJE za socialno ogrožene mlade ter za mlade z motnjno pozornostjo in hiperaktivnostjo. Tečaje bo vodil Blaz Kranjc iz društva Gor. Vadnina in članarina za socialno ogroženo mladino je brezplačna. Potrebno je priložiti le potrdilo o prejetju denarne socialne pomoči.	ČS CENTER	Vsako sredo od 19.00 do 20.30	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
KIRTAN, GLASBENA MEDITACIJA	Glasbeno doživetje z izvajalci starodavnih vedskih manter za prebuditev ekstatičnih čustev. Z zvokom mridangama in karatala lahko okusimo nektar sproščujoče mantr.	ČS CENTER	Vsak četrtek od 16. do 17. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
HIP HOP V ULCI	Tedenska druženja ob hip hopu, namenjena ljubiteljem plesa, glasbenega ustvarjanja in rapanja.	ČS CENTER	Vsak petek od 18. do 20. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
ZAČETNI TEČAJ – NABIRANJE ZELIŠČ ZA PRIPRAVKE	Začetni tečaj iz biodinamičnega gospodarjenja. Organizira Društvo »Ajda« – Sostro.	ČS SOSTRO	Petek, 13. 4., od 16. do 19. ure	Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, I. nadstropje, sejna soba
ZEMLJA – VODA – SEME	Predavanje Antona Komata in predstavitev njegove nove knjige. Organizira Društvo »Ajda« – Sostro.	ČS SOSTRO	Sreda, 18. 4., ob 19. uri	Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, I. nadstropje, sejna soba
KEKEC IN BEDANEC* (otroški abonma)	Le kdo ne pozna Kekca in njegovih prijateljev? Kaže, da se najpogumnejši pastirček vedno znajde v središču najbolj napetega dogajanja. Tokrat je na poti v planine srečal ubogega, prestrašenega Kosobrina ... Družinsko gledališče Kolenc	ČS SOSTRO	Sobota, 14. 4., ob 11. uri	Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, dvorana
PAPIRNIŠKI PIHALNI ORKESTER VEVEČ VEČER DIATONIČNE HARMONIKE IN SMEHA*	Promenadni koncert za krajane. V programu bo zabavna in komorna glasba. Orkester harmonikarjev Bučar z gosti, nastopajo tudi člani otroške folklorne skupine Stična, učence in učenci GŠ Bučar, ansambel Pogum ter stand up komiki.	ČS SOSTRO ČS SOSTRO	Nedelja, 15. 4., ob 19. uri Nedelja, 22. 4., ob 17. uri	Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, dvorana Sedež ČS Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, dvorana
DELAVNICE MAGIC THE GATHERING	Te zanima, kaj so karte Magic the gathering in kako se igra z njimi? V Mladincih jih spoznavamo vsak drugi četrtek. Se vidimo! Delavnice so namenjene vsem med 10. in 29 letom. Spremljajte nas na spletni strani www.mladizmaji.si in FB: Mladi zmaji Bežigrad Mladinc	ČS BEŽIGRAD	Četrtek, 26. 4., od 17. do 19. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
14+ JE ZAKONI!	Si 14+ in se nimaš kam dat ob petkih zvečer? Pridi pohengat v Mladinca. Sproščeno druženje za vse starejše od 14 let. Spremljajte nas na spletni strani www.mladizmaji.si in FB: Mladi zmaji Bežigrad Mladinc	ČS BEŽIGRAD	Vsak petek od 18. do 21. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
KNJIŽNICA REČI	Knjižnica REČI je neprofitna izposojevalnica najrazličnejših predmetov za prosti čas, ki deluje po vzoru klasične knjižnične izposoje. Souporaba pa prinaša še številne druge koristi. Kontakt: Jošt Derlink: 040 458 409	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek in sredo od 16. do 19. ure	Belokranjska 6
PROSTOROŽ	Razvijanje analognih fotografij. Kontakt: Jošt Derlink: 040 458 409	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17. do 19. ure	Belokranjska 6
PROSTOROŽ	Joga in joga za mamice. Kontakt: Jošt Derlink: 040 458 409	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek in sredo od 19. do 20. ure	Belokranjska 6
DU SAVSKO NASELJE IN DU BEŽIGRAD	Fizioterapija in telovadba. Naučili se boste osnov vaj iz fizioterapije, ki jih lahko uporabljate tudi doma.	ČS BEŽIGRAD	Vsak četrtek od 8. do 10. ure	Belokranjska 6
DU Boris Kidrič	Folklorna skupina Pušec vabi nove člane: pridružite se nam, da bo še bolj veselo!	ČS BEŽIGRAD	Vsako sredo od 14.30 do 18.00	Belokranjska 6
Društvo TOLMUN	Revitalizacija – namenjena starejšim občanom, da se ponovno telesno pripravijo na nove izzive. Kontakt: Igor: 041 430 650.	ČS BEŽIGRAD	Vsak torek od 9.30 do 11.00	Belokranjska 6
TEČAJ IN VADBA TAI CHI IN QUIGONG – DRUŠTVO TOLMUN	Taijquan (Tai chi, taj čí) je kompleksna oblika qigonga v gibanju. Je starodavna kitajska borilna veščina, ki se v novejšem času uveljavlja predvsem kot sprostilno meditativna veščina krepitve vitalne življenjske energije in vzdrževanja dolgovčnosti. Kontakt: Igor: 041 430 650.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 17.00 do 19.30, Vsak četrtek od 18.00 do 19.30	Belokranjska 6, mala dvorana

od lastnikov nepremičnin in je višina nadomestila stvar dogovora med občino in lastniki. Svetniku SLS so z istega oddelka odgovorili na vprašanje glede **ureditve sprehajalne poti ob Savi** na odseku med NK Šmartno in Športnim društvom Sloga. Pot bodo začeli urejati po potrditvi idejne zasnove, določitvi parcelacije in pridobitvi potrebnih zemljišč. Prav tako so mu odgovorili na vprašanje glede seznanjenosti z morebitnimi načrti katerega od telekomunikacijskih ponudnikov, ki bi utegnili izkoristiti priložnost za **položitev optičnega omrežja** v naselju Sneberje.

Za zainteresirani ponudniki so namreč dolžni v okviru Zakona o elektronskih komunikacijah pravočasno obvestiti Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve RS.

Tudi svetnica Mojca Škrinjar (SDS) je zastavila več vprašanj, in sicer glede **vodovoda v Guncljah, Celovške ceste in zemljišča v kvadrantu med Litostrojsko cesto, progo in Ulico Alme Sodnik**. Iz mestne uprave pojasnjujejo, da je obnova vodovodnega omrežja na območju Guncelj predvidena v letu 2022. Glede razširitve Celovške ceste kot štiripasovnice do Mednega so povedali, da gre za državno

cesto, in dodali, da zaradi neurejenih površin za pešce in kolesarje ob delu Celovške občina že vsa leta zagotavlja brezplačni linijski prevoz za šoloobvezne otroke iz Mednega do matične osnovne šole. Glede uzurpacije zemljišča so svetnici pojasnili, da je območje v zasebni lasti, zato ima mestni inšpektorat omejene pristojnosti ukrepanja. Mestno svetnico je zanimalo tudi, kdaj bodo prebivalci in podjetniki na **Toškem čelu dobili vodovod** in z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet je prejela odgovor, da so vodovod zgradili leta 2017, ko je JP Vodovod-Kanalizacija tudi začelo izvajati hišne

priključke vseh uporabnikov na Toškem čelu. Dodali so, da je osnova za postopek priklopa na vodovodno omrežje posameznega objekta plačilo komunalnega prispevka. Za konec je svetnica povprašala še glede **izboljšav večstanovanjskih zgradb v Ljubljani**, kjer stanujejo socialno ogroženi občani. Na Oddelku za zdravje in socialno varstvo pojasnjujejo, da občina vedno pomaga, zlasti najbolj ranljivim skupinam, a ob enem dodajajo, da kakršnokoli vlaganje v zasebne objekte, s katerimi občina ne upravlja, ni možno.

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	ČETRTHA SKUPNOST	TERMIN	LOKACIJA
USTVARJALNE (PRAKTIČNE) DELAVNICE – ŠOLA ZDRAVJA	Namen Šole zdravja je, da posameznikom podamo osnovne podatke, kako doseči čim boljše življenje, zato organizira različna predavanja in praktične delavnice, ki jih izvajajo različni strokovnjaki. Jutranja telovadba na prostem. Kontakt: Olga: 031 853 258.	ČS BEŽIGRAD	Vsak ponedeljek od 9. do 11. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 3
MEDGENERACIJSKO DRUŠTVO TROMOSTOVJE – DELAVNICE, PROSTOVOLJSTVO	Smo mlado društvo, ki združuje mlajšo, srednjo in starejšo generacijo skozi program Skupine starejših za samopomoč. Dejavnost društva je dobrodelna oziroma humanitarna. Namenjena je vsem zainteresiranim in pomoči potrebnim posameznikom, ne glede na to, ali so člani društva ali ne. V skupinah se družimo enkrat tedensko. Kontakt: Ana: 040 291 523 in Mojca: 031 641 726.	ČS BEŽIGRAD	Vsako sredo od 17. do 19. ure	Sedež ČS Bežigrad, Vojkova 1, sejna soba 1
ZLATI ČASI DRUŽABNOSTI - Damjan J. Ovsec	Na prvem domoznanskem večeru iz cikla Ljubljana v gibljevih slikah 2018 se bomo posvetili zlatim časom družabnosti. Po ogledu dokumentarnega filma Ljubljana 1909 bo predavanje Damjana J. Ovsa, ki bo orisal družabno življenje v Ljubljani od začetka 20. stoletja do druge svetovne vojne.	ČS BEŽIGRAD	Torek, 24. 4., ob 19. uri	Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, kletna dvorana
ČAJ OB PETIH Tedenska druženja, družabne igre, kreativne delavnice	Ustvarjalne in animacijske delavnice, preizkus v igranju šaha, v kartanju in drugih družabnih igrah, animacije in vodene dejavnosti. Dejavnost je namenjena vsem starostnim skupinam.	ČS POSAVJE	Vsak četrtek od 16. do 19. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
RISARSKO IZRAŽANJE	Ljubiteljsko izražanje z različnimi tehnikami risanja. Toplo vabljeni, če želite postati umetnik risarskega izražanja. Namenjeno vsem starostnim skupinam.	ČS POSAVJE	Vsak četrtek od 17. do 19. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
UPORABA IN DELO Z NIHALOM	Praktičen prikaz in vaje uporabe nihala za lastne namene: ● pravilno postavljanje vprašanj in iskanje odgovorov ● ugotavljanje energije v posameznih organih ● kako si lahko pomagamo z nihalom. Za polnoletne osebe.	ČS POSAVJE	Četrtek, 19. 4., od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
RISANJE ZDRAVILNIH MANDAL Z NAMENOM MEDITIRANJA IN POVEZOVANJA	Udeleženci delavnice intuitivno narišejo svojo zdravilno mandalo za določen namen z uporabo določenega simbola in ustreznih barv. Meditacija na narisano mandalo. Namenjeno polnoletnim osebam.	ČS POSAVJE	Četrtek, 26. 4., od 17.30 do 19.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
DEHTEČI CHI GONG	Vaje za krepitev in ohranjanje dobrega počutja in zdravja ter za pomoč pri odpravljanju zdravstvenih težav in bolezenskih stanj. Delavnica je namenjena polnoletnim osebam.	ČS POSAVJE	Sobota, 21. 4., od 10. do 12. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
PLES Z VRTNICO	Vadbna osnovnih korakov standardnih, latinskoameriških in skupinskih plesov.	ČS POSAVJE	Vsako sredo od 20.15 do 22.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
DRUŽENJE OB PLESU 50+ DRUŽENJE OB PLESU 50+	Plešemo standardne in latinskoameriške plesove z Društvom Vrtnica.	ČS POSAVJE	Vsak petek od 20. do 22. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
PILATES	Pilates s Športnim društvom Ježca – poudarek na dihanju pri vsaki izvedbi vadbe, ki krepi mišice in ozavešča vadečega o telesu. Namenjeno vsem starostnim skupinam.	ČS POSAVJE	Vsak torek od 20. do 21. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
MIGAJMO ZA ZDRAVJE	Vadba je namenjena vsem generacijam.	ČS POSAVJE	Vsak ponedeljek ob 19. in 20. uri in vsako sredo ob 18. in 19. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
SPLOŠNE TELESNE VAJE	Splošne telesne vaje, namenjene vsem generacijam.	ČS POSAVJE	Vsak torek ob 19. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
AEROBIKA IN PILATES	Aerobika in pilates za vse generacije.	ČS POSAVJE	Vsak četrtek ob 19. uri	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
VADBA ZA SENIORKE IN SENIORJE	Vadba za seniorke in seniorje je namenjena starejši generaciji.	ČS POSAVJE	Vsak torek in četrtek od 7.45 do 9.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
USTVARJANJE Z ULIČNIMI ZMAJI	Namenjeno otrokom in mladini.	ČS POSAVJE	Vsako sredo od 16. do 18. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletni prostori
SREČEVALNICA KO RK ZELENA JAMA DAN ODPRTIH VRAT VOJAŠNICE EDVARDA PEPERKA	Različne delavnice – program je objavljen na http://www.ljubljana.ozrk.si/sl/SRECEVALNICA . Predstavitvene vožnje, ogled vojašnice in opreme, trenažerji, dinamične predstavitve, gasilci iz PGD – delavnice protipožarne varnosti. Namenjeno vrtcem, osnovnim in srednjim šolam ter ostalim udeležencem.	ČS JARŠE ČS JARŠE	Četrtek, 19. 4. in 3. 5., od 10. do 12. ure Petek, 4. 5., od 9.00 do 13.30	Zelena jama, Perčeva 22 Vojašnica Edvarda Peperka, Leskoškova 7
DAN ODPRTIH VRAT VOJAŠNICE EDVARDA PEPERKA IN DAN ČS JARŠE 2018	Predstavitvene vožnje, ogled vojašnice in opreme, trenažerji, dinamične predstavitve, nastop garde itd. Delavnice protipožarne varnosti, predstavitve lokalnih društev in drugih organizacij na stojnicah itd. Namenjeno vsem udeležencem.	ČS JARŠE	Sobota, 5. 5., od 9. do 16. ure	Vojašnica Edvarda Peperka, Leskoškova 7
TELOVADBA BRALNA SREČANJA	Vaje za razgibanje – organizira KORK Ljubo Šerčer. Zdruje nas veselje do branja, poezije in dobrih zgodb. Vabimo vse, ki radi berete in želite svoja doživljanja in mnenja o prebrani knjigi deliti z drugimi. Knjige za branje in pogovor izbiramo skupaj na srečanjih. Organizatorica in moderatorka srečanj je Nataša Finžgar.	ČS ŠIŠKA ČS ŠIŠKA	Vsak ponedeljek ob 9. uri Vsak tretji petek od 19. do 21. ure	Sedež ČS Šiška, Kebetova 1 Jesenkova 1
PLESNA SKUPINA DU KOSEZE	Družabni plesi – nadaljevalci.	ČS ŠIŠKA	Vsak ponedeljek in četrtek ob 9. uri	Trg komandanta Staneta 8
PLESNA SKUPINA DU KOSEZE	Družabni plesi – nadaljevalci.	ČS ŠIŠKA	Vsak ponedeljek in četrtek ob 17. uri	Trg komandanta Staneta 8
PLESNA SKUPINA DU KOSEZE	Družabni plesi – začetniki.	ČS ŠIŠKA	Vsak ponedeljek ob 19. uri	Trg komandanta Staneta 8
DU – LIKOVNO USTVARJANJE	Vodi akademska slikarka Zdenka Žido. Informacije: 051 393 740.	ČS ŠIŠKA	Vsak torek od 10. do 13. ure in vsako sredo od 9. do 11. ure	Jesenkova 1

Pozor, območje strpnosti,

Vita Kantič

»Madona, ti kolesarji! Si videla, skoraj me je zbil, tako divja ... in to v peščoni!« se je razburjala starejša gospa in iskala podporo pri sopeški, ki se je spraševala, ali kolesarji sploh smejo voziti po območju za pešce. »Da, v območjih za pešce je dovoljen tudi promet kolesarjev, vendar tako, da ne ogrožajo pešcev,« se glasi odgovor na njeno vprašanje po Zakonu o pravilih cestnega prometa.

Foto: Dunja Wedam

Z lepšim vremenom na plano prihaja vse več kolesarjev, rolkarjev in pešcev, zato v prometu potrebujemo več strpnosti, sožitja in spoštovanja.

VPRAŠANJE STRPNOSTI NA CESTI

Lea Ružič je v ospredje razprave o prometni kulturi in varnosti postavila vprašanje strpnosti: »Glede na ranljivost pešcev in kolesarjev bi morali biti vozniki v motornem prometu daleč najbolj strpni in paziti na ostale, a to ne pomeni, da ostali lahko počnejo, kar želijo.« Pojasnila je, da imajo to odgovornost in obveznost zato, ker imajo njihove napake dosti večje posledice, saj upravljajo s tonno in več težkimi, potencialno smrtno nevarnimi stroji, poleg tega pa so še vedno številčno močno v premoči.

Spodbudni so podatki Mestnega redarstva MOL, ki na področju varnosti cestnega prometa v zadnjih letih zaznavajo postopno rahlo zmanjšanje

števíla ukrepov. Ocenjujejo, da je razlog za to v okrepljenem nadzoru in preventivnem delu. »Ne glede na navedeno se zavedamo, da je še veliko prostora za izboljšave, tako pri upoštevanju cestnoprometnih pravil kot tudi pri medsebojnem spoštovanju in sožitju udeležencev v prometu. Pri tem bi morda izpostavili, da pri svojem delu zaznavamo agresivne vožnje posameznih kolesarjev v območjih za pešce in pločnikih na eni strani, kot tudi kršitve ustavljanja in parkiranja na kolesarskih stezah, s čimer so ogroženi predvsem najranljivejši udeleženci v prometu, torej pešci in kolesarji,« so izpostavili na Mestnem redarstvu. Najpogostejše kršitve kolesarjev so predvsem uporaba mobilnih telefonov

med vožnjo, vožnja s kolesom po delu ceste, ki ni namenjen prometu koles, ter vožnja s kolesom v nasprotno smer. Med najpogostejšimi kršitvami, ki jih »nad« kolesarji izvajajo drugi udeleženci v prometu, pa izstopajo predvsem ustavljanje in parkiranje na kolesarski stezi oziroma pasu ter na prehodu za kolesarje.

Pri tem pa je treba opozoriti, da tudi pešci ogrožajo kolesarje, s tem ko »tavajo« po kolesarskih stezah. Pešci in kolesarje ustrahujejo prav tako motorni dvokolesniki, ki vozijo po pločnikih, kolesarskih stezah in območjih za pešce, saj so hitri in manj okretni ter lahko povzročijo nesreče s hujšimi posledicami.

sožitja in spoštovanja!

izvedli ozaveščevalno kampanjo »Pozor, območje pozornosti!«, ki jo nameravamo letos ponoviti.

Ocenjujemo, da sta pri izboljšanju razmer ključna ozaveščanje in krepitev prometne kulture, nikakor pa ne bi bila ustrezna rešitev prepoved kolesarjenja v območjih za pešce. *»Za skupno uporabo prostora smo se odločili zato, da ne bi bilo treba graditi novih, ločenih kolesarskih stez, čeprav jih imajo udeleženci v prometu rajši, ker zagotavljajo 'popolno gospostvo'. Toda mi spodbujamo drugačen odnos in obenem razvijamo boljšo družbo – družbo medsebojnega povezovanja in spoštovanja: navajamo jih na sožitje, gradimo kulturo sobivanja in souporabe, ki je prioriteta in ključna vrednota trajnostne družbe,«* je poudaril prvi kolesar v mestu, podžupan prof. Janez Koželj. Po njegovem mnenju se odnos med pešci in kolesarji z leti izboljšuje, prometna kultura se, če primerjamo stanje leta 2007 in 2017, dviguje. *»Preureditev Slovenske ceste v nekakšen skupni prometni prostor je dokaz sožitja. Je svetovni fenomen in edini tak primer, s katerim se lahko Ljubljana zares pohvali,«* je izpostavil kot primer dobre prakse.

Treba je paziti, ne pa se jeziti

Predsednica Ljubljanske kolesarske mreže Lea Ružič je na vprašanje, kako oni ocenjujejo stanje, odvrnila: *»Pri nas merimo kolesarsko klimo. Leta 2013 smo tako z anketo celo ugotovili, da razen na najbolj kritičnih točkah, kot je Čopova, v večini pešcev in kolesarjev meni, da ni problematičnih konfliktov. Če je gostota pešcev visoka, na primer v turistični sezoni ali ob večjih dogodkih, večina kolesarjev rajši ubere drugo pot, npr. Nazorjevo ali Wolfovo namesto Čopove, Gosposko namesto nabrežja itd. Menimo, da se v območjih za pešce kolesarji in pešci večinoma razumemo čisto v redu. Izjeme bodo vedno, so pa akcije definitivno pomagale. Toda v zadnjih letih se je poslabšala ocena kolesarjev glede konfliktov med vozniki in kolesarji in med kolesarji in pešci zunaj območja za pešce.«* Mestni redarji prav tako pomagajo ohranjati mir in varnost v območjih za pešce, kjer so dnevno prisotni s patruljami, tudi skupaj s policisti. Je pa njihovo delo pri nadzoru nad kolesarji usmerjeno izrazito

preventivno, s ciljem ozaveščanja, pri čemer kolesarje večinoma opozorijo na pravilno ravnanje v območjih za pešce. Sodelujejo tudi v vsakoletni nacionalni preventivni akciji Varnost kolesarjev, ki jo vodi in koordinira Javna agencija RS za varnost prometa.

»Drug na drugega moramo paziti in se ne jeziti,« je rima, ki bi jo lahko povzeli iz nasvetov sogovornikov. Premiki pešca so namreč lahko izjemno hitri in nepredvidljivi, saj ne hodi zgolj naravnost, temveč velikokrat stopi vstran, da pogleda izložbo, pozdravi mimoidočega prijatelja, nenadoma spremeni smer. Kolesar mora vse to predvideti, kar pa je ob večji gostoti pešcev in previsoki hitrosti težko, zato se lahko hitro zgodi nesreča. Prehitra vožnja kolesarjev vzbuja pri pešcih občutek ogroženosti in strahu, kar zadeva predvsem starejše pešce, ki se nad »divjanjem kolesarjev« tudi najbolj pritožujejo, kakor lahko razberemo iz uvodne navedbe. Pešci imajo torej v območju za pešce absolutno prednost, a vseeno velja, naj se zavedajo okolice in previdno menjajo smer gibanja. Kolesarji pa naj bodo nanje posebej pozorni in upoštevajo, da tako kot električno vozilo Kavalir v pešconih ne trobi, tako tudi ni lepo, če kolesarji zvončkajo pešcem, naj se jim umaknejo.

Družba medsebojnega povezovanja

Odkar se je območje za pešce v mestnem središču razširilo – od leta 2007 za 620 odstotkov, na kar 10 hektarov –, je na teh površinah namesto avtomobilov vse več ljudi, ki pridejo v mesto po opravkih ali nakupih, na sprostitve, razvedrilo ali preprosto na sprehod po prijetnem okolju. Za pešce pa lahko pohajanje postane tudi neprijetno, če med njimi s kolesom predrzno vijugajo kolesarji. Sobivanje pešcev in kolesarjev zahteva veliko mero strpnosti. Kolesarji se morda premalo zavedajo, da so v območjih za pešce gostje in da so pešci v tem območju »glavni«. Za spodbujanje simbioze med njimi smo v Mestni občini Ljubljana (MOL) skupaj z nevladnima organizacijama Ljubljanska kolesarska mreža in Za mesto po dveh že večkrat

Ljubljana se mi je takoj prikupila

Besedilo in foto: Staša Cafuta Trček

Sim Ho Kuai Sim, antropologinja, Hongkong
Zmeraj me je zanimal ta del Evrope, saj ni bil veliko v medijih. V Ljubljano sem prišla zaradi čebel in dediščine ter sedanjosti čebel in njihovega dela z ljudmi. Pri nas v Hongkongu kultura čebeljih pridelkov sploh ne obstaja. Očarana sem nad lokalnim prebivalstvom, ki je zrastle ob medu in čebelah. Projekt urbano čebelarstvo pa je sploh primer dobre prakse: verjamem, da bo dobil veliko posnemovalcev. V Ljubljani sem navdušena tudi nad mlekomatom, nad svežo zelenjavo na tržnici, ki ima okus in vonj. Fino se mi tudi zdi, da imam veliko prostora pri hoji po pločniku ali v coni za pešce. Poleg tega se mi dogaja, da srečujem iste ljudi v različnih koncih Ljubljane, kar potrjuje, da je mesto žepno, pa tudi prijazno in čisto.

Mariam Iqbal, ginekologinja, Lahore, Pakistan
Tukaj sem službeno. V ginekološki ambulanti v Lahoreju smo prvi v Pakistanu z laserskim strojem za ginekologijo. Ponosna sem na to novo pridobitev, ki je nastala v Ljubljani, v podjetju Fotona. Ljubljana se mi je takoj prikupila. Arhitektura, postavitev stavb, fasade, oblike, vse skupaj deluje prelepo. Je eno izmed mest, ob katerem sem takoj pomislila: sem bi se rada vrnila s hčerko. Morda že to poletje. Pohvalila bi tudi zelo dobro kavo in sladice. Domačini ste zelo prijazni in ustrežljivi.

Petra Vranković, študentka, Reka, Hrvaška
V Ljubljani študiram arhitekturo. Zelo dobro se počutim tukaj. Ljubljana je bolj kreativna v primerjavi z Reko. Ima veliko zelenih površin, in prav to daje mestu posebno vzdušje. Ko sije sonce, ste domačini takoj boljše volje. Navdušena sem tudi nad odnosom med profesorji in študenti, ki je tukaj veliko bolj prijateljski in normalen, življenjski kot na primer v Zagrebu ali na Reki. V Ljubljani mi je všeč tudi red.

Charlotte, London
O Sloveniji nisem vedela nič. Prijatelji so mi rekli, a na Slovaško greš? Popolna zmeda! Tukaj sem službeno. Vaše ljubljansko lasersko podjetje me uči uporabe njihovega aparata za kožo, jaz pa bom znanje predala sodelavcem v Londonu. S fantom sem tukaj. On hodi vsak dan deskat na Krvavec. Ob večerih pa se druživa v lokalih in uživava ob dobri hrani in izjemnem slovenskem vinu.

Cecilia in Thomas, Pjongčang, Južna Koreja
Najinega korejskega priimka vam raje ne poveva, saj si ga tako ne boste zapomnili (smeh). Prihajava iz letošnjega olimpijskega mesta. Nad Ljubljano sva navdušena. Mudi se nama, a lahko prosim še eno »fotko« z vašimi psi?

Maylis de Kerangal, pisateljica, Pariz, Francija
V Ljubljano sem prišla na povabilo organizatorjev festivala Fabula. Tukaj sem prvič. Mesto me je sprejelo s snežnim metežem in priznam, da je sneg pričaral posebno vzdušje. Na festivalu, ki je posvečen literaturam sveta, smo se pogovarjali tudi o moji knjigi Rojstvo mostu. Opazila sem, da ima Ljubljana številne mostove in prav zato mi je še posebej ljuba.

Maria, študentka, Malta
V Ljubljano sem prišla s prijatelji. Slovenijo smo izbrali zaradi smučanja. Fotografije na spletu so nas prepričale. Sedaj lahko potrdim, da je tudi v živo vaša dežela zelo slikovita. V Ljubljani spimo in se vsak dan vozimo na različna smučišča. Seveda imamo tudi čas za raziskovanje Ljubljane. Arhitekti smo, zato nas prestolnica privlači tudi zaradi arhitekturne podobe. Izogibamo se trgovinam narejeno na Kitajskem. Pohvalila bi turistično-informativni center, kjer nam je prijazno osebje vse dobro razložilo in odgovorilo na vsa naša vprašanja. Zanimiva je tudi ponudba turističnih izdelkov, ki so oblikovani in izdelani tu.

Kraševca v bloku

Breda Oberč, foto: Miha Fras

Po šestnajstih letih je poginila naša mala maltežanka. Praznina ob izgubi zveste spremljevalke je postajala vedno večja, posebno še, ker so se odselili tudi otroci. In potem je padla odločitev: želim si novega psa. Toda katero pasmo? Želela sem družinskega psa, obenem pa psa čuvaja. Tako sem ob iskanju trčila ob kraševca. Lastnosti, slovenska pasma, videz, vse me je navdušilo in iz srca sem si želela imeti kraševca. In potem so se začeli vrstiti dogodki tako, da sem začela verjeti, da nam je pes namenjen in da nas sam izbere.

Ravno takrat sem namreč v časopisu našla oglas: nekdo oddaja kraške ovčarje. Zdelo se mi je najboljše, da jih obiščem. Pogled na Florino mammo me je navdal z občudovanjem, Flora pa mi je, takoj ko me je videla, skočila v naročje. Zares, kakor da bi si sama izbrala lastnico. Vzrediteljica mi je razložila veliko o pasmi in želela je vedeti, kje bo živel pes, če se odločimo zanj. Povedala sem, da živim v bloku, in to je bil glavni razlog omahovanja.

Živim v pritličnem stanovanju, ki meri 62 m². Dva prostora sta zelo velika, tako da Flora ni omejena z gibanjem. Psičko je bilo treba naučiti, da pusti stvari pri miru: začetki skupnega bivanja in učenja so bili res malo naporni, a se je izplačalo. Kar se kraševček nauči, to kraševca zna. Danes lahko mirne duše pozabim pospraviti copate, saj ostanejo točno tam, kjer sem jih pustila.

Najin dan se začne tako, da jo pred službo odpeljem na kratek sprehod. Preden odidem, ji

dam konzervico hrane. Tako ob mojem odhodu ne laja. Nerodno bi bilo, da bi ob pol sedmih vrgla pokonci vse stanovalce bloka, saj je njen lajež zelo močan. Takoj po prihodu iz službe jo zopet peljem na krajši sprehod. Pozno popoldne oziroma proti večeru pa greva na dolg sprehod. Popoldanski sprehod traja uro do dve uri. No, zvečer, tik pred spanjem pa jo zopet odpeljem na polurni sprehod. Vsak dan ji posvetim tudi čas za igranje. Najraje se igra z žogico in skrivalnice in pogosto me nasmeji. Verjetno se marsikdo sprašuje, ali je tako velika mrcina res primerna za stanovanje. Je, toda v marsičem se je treba prilagoditi ter upoštevati potrebe in značilnosti psa. Nujno se je ob morebitni odločitvi za kraševca posvetovati z izkušenim strokovnjakom. Predvsem pa kraševca ni za začetnike. Poleg tega tudi menja dlako, kar je vidno na tleh in stenah, ker se drgne vanje. A veliko, zanesljivo in pogumno srce to vse odtehta.

Med enim od dolgih sprehodov po mestu

Veselje v novem pasjem parku ob Šmartinski cesti

LJUBLJANA, PSOM PRIJAZNO MESTO

V februarju je Ljubljana dobila še en naziv, ki je brez dvoma najbolj »pasji« od vseh: **Ljubljana, psom najbolj prijazno mesto 2017**. Največ od 29.000 glasov obiskovalcev spletne strani www.kuzek.si jih je šlo namreč prav Ljubljani.

V Ljubljani je trenutno registriranih 29.000 psov. Urbano okolje utegne

biti za pse in njihove lastnike naporno, zato za njihovo dobro počutje med drugim skrbimo z urejanjem pasjih parkov, v katerih se lahko psi prosto gibajo, in sicer ob Vilharjevi ulici, v Štepanjskem naselju, Kosezah in Šmartinskem parku. Ob tem smo uredili še dve pasji stranišči na prostem, na

celotnem območju Ljubljane pa je na javnih površinah postavljenih tudi 234 pasjih stebričkov, kamor lahko lastniki psov odlagajo pasje iztrebke (sicer jih lahko odložijo tudi v koše za mešane komunalne odpadke).

Ljubljanski vestnik

Znan je Naj blok v Ljubljani 2017

Nina Šibič

Na pobudo meščanov smo v letu 2016 prvič pripravili akcijo za izbor naj bloka v Ljubljani. Z akcijo želimo spodbujati vse stanovalce večstanovanjskih stavb, da po svojih najboljših možnostih vsakodnevno pripomorejo k temu, da bo njihov blok odraz čistega, urejenega in okolju prijaznega sobivanja.

Stanovalci Naj bloka so prejeli plaketo, zastavo, 20 sadik vrtnice Ljubljana in ugodnejšo ponudbo elektrike za skupne prostore, ki so jo pripravili v Energetiki Ljubljana.

Večer poezije in kratke proze na Gimnaziji Jožeta Plečnika Ljubljana

Luka Đekić

V torek, 13. marca 2018, je Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana gostila večer poezije in kratke proze. Večer se je odvijal v sklopu Projekta 2x3, tedna dogodkov na šestih ljubljanskih gimnazijah (Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana, Gimnazija Poljane, Gimnazija Ledina, Gimnazija Vič, Gimnazija Bežigrad in Škofijska klasična gimnazija). Svoja avtorska dela je predstavilo 15 dijakov s teh šol, dogodka pa se je udeležil tudi akad. prof. dr. Boris A. Novak, letošnji prejemnik Prešernove nagrade za življenjsko delo. Boris A. Novak je tudi nekdanji dijak Gimnazije Jožeta Plečnika Ljubljana, takrat imenovane kar Šubičeva

Foto: Nik Rovani

Naziv Naj blok v Ljubljani 2017 pripada bloku na Smoletovi ulici 12, 12 a in 12 b.

gimnazija. Dijakom in ostalim gostom je prebral nekaj svojih del, ki ga spominjajo na znamenito Šubo. Torkov večer je dokazal, da je zanimanje za literaturo še kako veliko, saj so dijaki skupno predstavili kar 30 kakovostnih in izvernih del.

Petdeset let druženja upokojencev v Trnovem

Metka Šemrov Nikolič

Po drugi svetovni vojni se je čas umiril, država Jugoslavija je začela tudi gospodarsko cveteti, in takrat so se tudi upokojenci začeli družiti v manjših skupinah, predvsem na območjih svojega stalnega bivališča.

Tako je bilo tudi v Trnovem. Ženske so s svojo značilno cizo vozile na tržnico prodajat svoje izdelke, moški upokojenci pa so se srečevali v majhnem prostoru na Opekarski,

kjer je bila točilnica. Število upokojencev na takih srečanjih se je povečevalo, zato so se odločili za ustanovitev svojega društva.

Prva zamisel o ustanovitvi društva se je zaiskrila marca 1968, zato lahko s ponosom beležimo petdeset let. Klub je bil sprva zaprtega tipa, delovale pa so razne sekcije, predvsem šah, družabne večerne prireditve in seveda izleti. Ti izleti po naši širši domovini in tudi izven nje so omogočili, da se je lahko družilo večje število upokojencev, saj je bil sam prostor sedeža društva na Opekarski premajhen za vse.

Poleg vseh postopkov, ki so potrebni za delovanje društva, pa so člani društva ves čas tudi prepevali. Mogoče ne vsi, mogoče ne vsi lepo, ampak prepevali so vedno. Tako je tudi sedaj. Dragica Slak vodi zbor 15 članov, ki poje na vseh naših srečanjih, proslavah, prireditvah

četrtne skupnosti, po domovih starejših, na festivalih za tretje življenjsko obdobje in drugod.

Naše društvo šteje približno 120 članov, včasih več, včasih manj. Veseli smo, da društvo dobro deluje, da je vpeto v delovanje s četrtno skupnostjo Trnovo, ki nam je tudi v veliko finančno pomoč in pri uporabi vseh prostorov v njihovi lasti. Društvo se povezuje z ostalimi društvi po Ljubljani. Člani se med sabo spoznavajo, sklepajo prijateljstva, se družijo tudi izven našega članstva in širijo svoj pogled na vsa dogajanja. Biti član društva upokojencev je lepo in s ponosom vsak pove, da je član tega društva.

Zgodba o uspehu

Nada Breznik

Založba Sodobnost international je v Trubarjevi hiši literature

predstavila svoje nove knjižne izdaje, nadaljevanje uspešnega projekta Naša mala knjižnica ter pričetek novega – (IZ)brano (Reading Europe).

»Zgodba o uspehu« je naziv, ki ga je od Evropske komisije prejel mednarodni projekt Naša mala knjižnica, ki so ga pred več kot desetimi leti zasnovali z namenom spodbujati veselje do branja.

Sprva so k sodelovanju povabili le nekaj slovenskih osnovnih šol, kasneje pa je projekt postal pravi mednarodni povezovalac. Bogat program odličnih avtorjev in ilustratorjev, sodelovanje in predstavitve založb na otroških knjižnih sejmih in seminar o založniški dejavnosti privabljajo številne evropske in azijske države. Pripravljene so nove zanimive aktivnosti za mlade bralce, ki bodo povezovalce tudi številne učitelje in knjižničarje šestih evropskih držav. Pričakujejo, da bo v Naši mali knjižnici sodelovalo 50.000 otrok.

Založba uvaja nov dvoletni projekt literarnega prevajanja, imenovan (IZ)brano (Reading Europe), ki vključuje deset prevodov evropskih avtorjev, od katerih bo v slovenščino prevedenih osem del, dve slovenski pa v angleški jezik. V naboru so dela za vse starosti. Cilj je predstavitev prevodno manj zastopanih držav ter spodbujanje bralne kulture med vsemi generacijami. V projekt se bo pripeljal tudi Bralni vlak, v okviru katerega bodo k branju

ZGODBA MOJSTRA FRANCIJA

mag. Gordana Ristin, podpredsednica Društva mediatorjev Slovenije

Foto: Samo Jančar

Legendarna Šuba združuje šest gimnazij na literarnem večeru.

povabljenе celotne družine.

Evropska šola v Ljubljani

Darinka Cankar

Prvega septembra 2018 bo svoja vrata učencem prvega in drugega razreda odprla novoustanovljena Evropska šola Ljubljana, edina šola v Sloveniji, ki bo izvajala program evropskih šol.

Njegova tradicija sega v prve začetke povezovanja evropskih držav. Trenutno v Evropski uniji deluje 26 evropskih šol, šest, tudi Evropska šola Ljubljana, pa jih je v postopku akreditacije.

Evropske šole so namenjene šolanju otrok in mladostnikov, katerih starši so zaposleni v ustanovah Evropske unije in stalnih predstavnih držav članic EU, predstavnih tujih podjetij, pa tudi tistim, ki se zaradi dela pogosto selijo. Ena od temeljnih značilnosti programa evropskih šol je skupen predmetnik. To za otroke, ki se med

šolanjem preselijo v drugo državo, pomeni enostaven prehod brez ugotavljanja znanja in kompetenc ter posledično dodatnega odločanja, v kateri razred bi se otrok vpisal na novi šoli. Prav tako šolanje v Evropski šoli omogoča neposreden prehod v kateri koli nacionalni sistem izobraževanja kjer koli v Evropi.

Program Evropske šole obsega 2 leti predšolske vzgoje, 5 let šolanja na primarni stopnji, ki je primerljiva z nacionalno osnovno šolo, ter 7 let šolanja na sekundarni stopnji, primerljivi s splošno gimnazijo, zaključi pa se z evropsko maturo. Evropska šola Ljubljana bo v dveh jezikovnih sekcijah, angleški in slovenski na primarni in sekundarni stopnji. To pomeni, da se bo pouk izvajal v teh dveh jezikih, pri čemer pa se v skladu z vrednotami evropskih šol posebno skrb namenja otrokovi materinščini ter izobraževanju v večjezičnem in večkulturnem okolju. Kot prvi tuji jezik bo Evropska šola Ljubljana ponujala francoščino in

Mojster Franci je gradbenik, samostojni podjetnik. Prišel je popraviti okno v mojem stanovanju. Na mizi sem imela vrsto knjig z naslovom Mediacija ... In pravi: »Aha, mediacija!« Na moje vprašanje, ali je že bil v tem postopku, mi odvrne, da dvakrat. Vprašam, ali je to bilo na sodišču, in pritrđi. Tri pravde je imel v svoji karieri, dvakrat se je poravnal. Le enkrat druga stranka ni želela v mediacijo, pravdo je sicer delno dobil, a je trajalo kar 3 leta. Potem je šla druga stran v stečaj in ni skoraj nič dobil, imel je le veliko stroškov.

Seveda me je zanimalo, kakšna je bila njegova izkušnja mediacije. Povedal mi je: po ustni pogodbi o delu se je dogovoril z naročnikom, da mu bo na hiši opravil določena gradbena dela in izkop za garažo za določeno plačilo. Vmes je imel še eno večje naročilo in je malo zamujal z dogovorjenim rokom. Vendar rok v pogodbi z naročnikom ni bil čisto jasno dogovorjen (»do jeseni«) in je zato najprej končal večje delo, nato se je lotil naročila. Vendar je naročnik poslal dopis, opomin, da mora končati v enem tednu, sicer bo odstopil od pogodbe. Hitel je, nekaj dokončal, nekaj pa naredil narobe, tako da se je izkop vsul in zasul že narejeno. Naročnik je res odstopil od pogodbe in ni hotel ničesar plačati. Mojster Franci je vložil tožbo za plačilo opravljenega dela in porabljenega materiala, naročnik pa se je skliceval na zamudo. Oba sta soglašala z mediacijo.

V postopku je mediator poslušal obe stranki in izkazalo se je, da se že s prvo pogodbo nista zadosti jasno dogovorila. Mojster Franci je mislil, da se ne mudi; naročnik pa tudi ni imel denarja takoj in ni želel plačati vsega. Potem pa je dobil kredit in je želel, da se naročilo takoj konča, saj je hišo potreboval. Mediator je pomagal, da sta se stranki slišali in razumeli. Franci je pojasnil, da mu je bilo večje naročilo izredno pomembno; sedaj pa je nastopila kriza in dela nima. Mediator je vprašal, ali je še kaj dela na hiši. Stranki sta se dogovorili, da bo Franci končal delo pri naročniku,

ta pa mu bo takoj plačal narejeno, preostalo pa v roku 3 mesecev po končanem delu. Vse sta opisala v osnutku poravnave, kar je potrdil sodnik, in dobila sta izvršilni naslov. Francija sem vprašala, kaj je bilo v postopku najhuje. Odgovoril mi je, da je bilo najhuje takrat, ko je moral iskati papirje za odvetnika in sodišče, saj je to zanj pomenilo, da tisti dan ni mogel delati. Poleg tega je imel Franci zaposlenega še enega delavca, za katerega je moral zaslužiti plačo. Na moje vprašanje, zakaj se ni pozanimal v Mediacijskem centru Ljubljana, da bi se poskušal dogovoriti z naročnikom še pred pravdo, je povedal, da ni vedel, da je to možno.

Komentar mediatorja: Šlo je za spor med pogodbenima strankama, ki sta še želeli sodelovati, vendar sta se slabo dogovarjali. Zato so nastopili številni spori in tudi osebna zamera. V takem sporu je možno, da se stranki pogovorita in celo nadaljujeta pogodbeno razmerje. Toda potrebujeta mediatorja, ki njuno komunikacijo olajša in predlaga možne rešitve. Pomembno je, da vsaj ena stran ali kdo v bližini sprtih prepozna možnost in sprtima stranema ponudi mediacijo. Zato obstaja Mediacijski center Ljubljana, kjer stranke lahko dobijo vsako leto skupaj 30 ur brezplačne mediacije.

V Mediacijski center Ljubljana ste vabljeni vsi občani, pravne osebe, civilna družba in ostali, ki imate kakršen koli spor in ga želite urediti v postopku.

V mediacijah, v katerih so udeležene fizične osebe, se opravita prvi dve uri mediacije v MCL-ju z enim mediatorjem brezplačno, brezplačni so tudi uvodni razgovori.

MEDIACIJSKI CENTER LJUBLJANA
Adamič-Lundrovo nabrežje 2/I, soba 142
mediacija@ljubljanasi
tel.: 01/ 306 10 74

nemščino, kot drugi tuji jezik pa še italijanščino in španščino.

Vpis v Evropsko šolo Ljubljana je mogoč še do konca aprila 2018.

Četrto leto ustvarjanja v Ulični galeriji v Ljubljani

Živa Čebulj

Ulična galerija je razstavišče na prostem, ki ga sestavljajo trije plakatni panoji na Vegovi ulici (naproti Glasbene matice) v Ljubljani. Gre za neodvisen in neprofiten umetniški projekt, katerega nosilec je družba TAM-TAM.

Na razstavišču enkrat mesečno predstavljajo nova dela domače sodobne umetnosti raznolikih žanrov (slika,

ilustracija, fotografija, grafit, grafika, strip ...), bogatijo ulico in mimoidočim ponujajo nenadejan umetniški utrinek.

Program razstavišča oblikujejo kompetentni partnerji s področja umetnosti. Prvo leto je bila to slikarka Irena Kazazić, drugo leto Kino Šiška, tretje leto Mednarodni grafični likovni center. Marca letos se je začela četrta sezona ustvarjanja v Ulični galeriji. Nov partner projekta je zavod Muzej in galerije mesta Ljubljane, katerega poslanstvo je vrednotenje in ohranjanje kulturne dediščine mesta Ljubljane in širše okolice. Za kustosinjo so izbrali Petro Radoja, antropologinjo, ki interes

Foto: Urška Boljkovac

Ulična galerija na Vegovi ulici ponuja razkošje pogledov.

usmerja v antropologijo podobe in se v zadnjih letih pojavlja v polju sodobne umetnosti.

Petra Radoja je nov cikel razstav z naslovom »Dogaja se / It is

Happening« usmerila v subjektivnost in specifikko posameznika. Umetniki, ki bodo razstavljeni v novi sezoni Ulične galerije, se izražajo skozi različne

medije in imajo različne pristope.

Vabljeni na Vegovo na ogled katere izmed zanimivih umetniških razstav na prostem!

foto: Braniko Čepak

1. kolesarski maraton »BARJANKA« 2018

Spoznajte lepote Ljubljanskega barja in obujajte spomine na začetke kolesarskih tekmovanj, ki so potekala po makadamskih cestiščih.

Barjanka je turistično-športni dogodek, ki povezuje občine, ponudnike in društva. Trasa poteka po vseh občinah v Krajinjskem parku Ljubljansko barje in je dolga 83 km. Vabimo vas Mestna občina Ljubljana, Občina Brezovica, Občina Log - Dragomer, Občina Vrhnika, Občina Borovnica, Občina Ig, Občina Škofljica, Krajinjski park Ljubljansko barje, KD Rog in BTC.

PRIDRUŽITE SE NAM

- Sobota, 9. junij 2018
- Ob 8. uri
- Štart na Kongresnem trgu v Ljubljani
- Cilj v BTC Cityu
- Prijave na www.franja.org

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

dr. Brigita Jamnik, VO-KA, in
Nataša Jazbinšek Sršen, Oddelek za varstvo okolja MOL

O skladnosti pitne vode v

Ljubljani v februarju 2018

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode javno podjetje Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji. V preglednici je prikazan del rezultatov preskušanj pitne vode konec februarja 2018.

Dodatne javno dostopne informacije o rezultatih uporabniki lahko prejmejo po e-pošti na naslovu voka@vo-ka.si ali na spletni strani www.vo-ka.si/informacije/kaksno-vodo-pijemo.

Kakovost podzemne vode v februarju 2018

() - meja zaznavanja merilne metode (LOD)
< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09), za krom (skupno) pa po Pravilniku o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04)

Predpisana mejna vrednost za podzemne vode je bila v februarju 2018 presežena za desetil-atrazin v vodnjaku Brest IIa. Ostale predpisane mejne vrednosti za podzemne vode niso bile presežene na nobenem drugem merilnem mestu.

Povzetek letnega poročila o skladnosti pitne vode v vodovodnih sistemih v upravljanju javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija v Mestni občini Ljubljana za leto 2017

Na osnovi rezultatov javno podjetje Vodovod-Kanalizacija zaključuje, da je bila oskrba s pitno vodo v letu 2017 ustrezna in varna, notranji nadzor pa učinkovit in skladen s predpisi. Letno poročilo o skladnosti pitne vode v vodovodnih sistemih v upravljanju JP Vodovod-Kanalizacija v letu 2017 je objavljeno na spletni strani www.vo-ka.si v rubriki Info za uporabnike/ Kakšno vodo pijemo, kjer najdete tudi več informacij o oskrbi s pitno vodo. Za vse informacije smo vam na razpolago na brezplačni modri številki 080 8652, lahko pa nam tudi pišete na e-naslov: voka@vo-ka.si.

Del rezultatov notranjega nadzora pitne vode konec februarja 2018

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE			
			KLEČE	HRASTJE/ JARŠKI PROD	ŠENTVID	BREST
			28. 2. 2018	28. 2. 2018	28. 2. 2018	28. 2. 2018
Temperatura	°C	/	11,6	8,6	9,4	9,1
Nitrat	mg C/L	50	14,7	12,5	17,2	9,08
Atrazin	µg/l	0,1 <LOQ=0,0067	<LOQ=0,0067	<LOQ=0,0067	0,0088	<LOQ=0,0067
Desetilatrazin	µg/l	0,1	0,011	0,0093	0,013	0,053
Desizopropilatrazin	µg/l	0,1 <LOD=0,01	<LOD=0,01	<LOD=0,01	<LOD=0,01	<LOD=0,01
Terbutilazin	µg/l	0,1 <LOD=0,001	<LOD=0,001	<LOD=0,001	<LOQ=0,0033	<LOD=0,001
Desetilterbutilazin	µg/l	0,1 <LOD=0,002	<LOD=0,002	<LOD=0,002	<LOQ=0,0067	<LOD=0,002
Metolaklor	µg/l	0,1 <LOD=0,002	<LOD=0,002	<LOD=0,002	<LOD=0,002	<LOD=0,002
Metazaklor	µg/l	0,1 <LOQ=0,017	<LOQ=0,017	<LOD=0,005	<LOD=0,005	<LOD=0,005
Trikloroeten	µg/l	Op.1. <LOQ=0,2	<LOD=0,06	<LOD=0,06	<LOD=0,06	0,48
Tetrakloroeten	µg/l	Op.1. <LOQ=0,2	<LOD=0,06	<LOD=0,06	<LOD=0,06	<LOD=0,06
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

Legenda: LOQ: meja določanja; LOD: meja zaznavanja.

Op.1: mejna vrednost za vsoto trikloroeten in tetrakloroeten znaša 10 µg/L.

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Februar 2018						
merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	50
Kleče VIIIa	5. 2. 2018	0,002	0,007	< 2	9,7	1,1
Šentvid IIa	5. 2. 2018	0,010	0,017	< 2	19	1,7
Jarški prod III	5. 2. 2018	< 0,002	< 0,004	< 2	13	2,1
Hrastje Ia	5. 2. 2018	0,042	0,045	< 2	22	14
Brest IIa	9. 1. 2018	0,011	0,140	< 2	8,4	1,0

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2017 MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja

VODOVODNI SISTEM	Mikrobiološka preskušanja				Fizikalno-kemijska preskušanja			
	št. vzorcev		št. neskladnih vzorcev		št. vzorcev		št. neskladnih vzorcev	
	redno	občasno	redno	občasno	redno	občasno	redno	občasno
	preskušanje		preskušanje		preskušanje		preskušanje	
Centralni vodovodni sistem Ljubljana	2249	34	62	1	512	34	0	1
Lipoglav	66	1	0	0	66	1	0	0
Trebeljevo	50	1	0	0	50	1	0	0
Ravno Brdo	39	1	3	1	39	1	0	0
Šmarna Gora	39	1	2	0	39	1	0	0

Legenda: redno preskušanje: ožji nabor parametrov; občasno preskušanje: več kot 100 preskušanih parametrov.

Ta mesec ne zamudite!

KINODVOR

22. 4. ob 14. uri

Slovenski filmi v aprilu

Ob svetovnem dnevu Zemlje bomo predvajali dokumentarec *Mesto svetlobe* Marka Kumerja Murča in Nine Cijan.

MESTNA GALERIJA LJUBLJANA

do 10. 6.

Tomislav Gotovac, retrospektivna razstava

Retrospektivna razstava hrvaškega neokonceptualista Tomislava Gotovca skozi različne medije in umetnikove ustvarjalne faze tvori zaokrožen in celosten vpogled v njegovo bogato produkcijo.

FESTIVAL LJUBLJANA

12.-19. 4., različna prizorišča

33. slovenski glasbeni dnevi

Premierna izvedba baletnega triptiha Balet 100, številne krstne izvedbe domačih del (v sodelovanju z Društvom slovenskih skladateljev) ter praznizvedba opere *Antigona* skladatelja Tomaža Sveteta.

MUZEJ SODOBNE UMETNOSTI METELKOVA, +MSUM

do 24. 6.

Valovi, 50 let umetniškega delovanja Milenka Matanoviča

Matanovičevi interdisciplinarni projekti temeljijo na soodvisnosti in skupnih raziskavah življenjskega prostora ter delujejo v točkah srečevanja skupnosti.

GALERIJA ŠKUC

do 6. 5.

Galerija Škuc 40ič: Razstava

Druga v nizu razstav, s katero Galerija Škuc obeležuje štirideseto obletnico.

NARODNA GALERIJA

12. 4.-3. 6.

Likovni umetniki akademiki

Ob 80-letnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti in 100-letnici Narodne galerije bo na ogled izbor najkvalitetnejših del iz opusov likovnih umetnikov članov SAZU, od Riharda Jakopiča do Jožefa Muhoviča.

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

13. 4.-29. 7.

David Lynch: Ogenj na odru

Prva predstavitev ameriškega režiserja, scenarista, fotografa, slikarja, glasbenika in grafika Davida Lyncha v Sloveniji.

GALERIJA KRESIJA

18. 4.-11. 5.

Stane Jagodič: *Spiritus poeticus*, izbor asemblažev 1969-2017
Priznani akad. slikar Stane Jagodič se predstavlja z izborom svojih najzanimivejših angažiranih asemblažev, nastalih v obdobju od 1970 do 2016.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

20. (epizoda 1 in epizoda 2) in 21. 4. (epizoda 3 in epizoda 4) ob 20. uri

Barbara Zemljič: *Praznina spomina*, gledališka kriminalna nadaljevanka

Režija: Nina Šorak

Velenje, 2003. Teja nekega dne po pouku izgine. Tri tedne kasneje jo najdejo mrtvo v jarku. Policija zaradi suma aretira Tejinega sošolca in bivšega fanta Jureta, ki je obsojen na 15 let zapora. Toda ... so res obsodili pravo osebo?

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

20. 4. ob 20. uri, Kino Šiška

Odilo. *Zatemnitev. Oratorij.*

Režija: Dragan Živadinov in Janez Pipan

Osvetlitev zloglasnega lika enega najvidnejših slovenskih nacistov Odila Globočnika. Premieri in ponovitvi bodo sledile tudi junijske ponovitve.

NOČ KNJIGE

23. 4., različna prizorišča

Ob svetovnem dnevu knjige se številni organizatorji pridružujejo mednarodnemu projektu in vabijo v svet branja!

ob 18. uri, Knjižnica Otona Župančiča

Neža Maurer

Poleg poezije je Neža Maurer napisala tudi več proznih del za vse generacije, reportaž, potopisov, otroških del in radijskih iger. Z gostjo se bo pogovarjala dr. Barbara Simoniti.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

24. 4. ob 18. uri - premiera

Ned Glasier, Emily Lim: *Vihar v glavi, 14+*

Režija: Primož Ekart

Gledališka avantura sedemnajstih mulk in mulcev, ki so se odpravili raziskovat, kako delujejo najstniški možgani. Pri tem jih je vodilo tisto, česar imajo najstniki v obilju: ustvarjalno raziskovanje, radovednost, drznost, impulzivnost, nekonvencionalno razmišljanje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

25. 4. ob 20. uri - premiera

Orlando (po motivih istoimenskega romana Virginie Woolf), muzikal
Avtor glasbe: Drago Ivanuša, režija: Barbara Hieng Samobor

Zasnova libreta in režijski koncept *Orlanda* želita s pomočjo glasbe pričarati nekaj na prvi pogled neuresničljivega, prikazati nekaj na prvi pogled očem nevidnega.

LJUBLJANSKI GRAD

26. 4.-18. 11., Kazemate

Zmaj vseh zmajev

Razstava o ljubljanskem zmaju, zmajih na Slovenskem in zmajih sveta: dolga je zgodovina zmajev in še daljši je seznam različnih pomenov, ki jih imajo zmaji za človeštvo.

KINO ŠIŠKA

6. 5. ob 20. uri

The Grandmothers of Invention

Koncertni nastop v sklopu poslovilne turneje skrbnikov zapuščine legendarnega Franka Zappe oziroma njegovega benda The Mothers of Invention.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

9. 5., odprtje nove stalne razstave

Ljubljana. Zgodovina. Mesto.

Kako dobro poznate pestro zgodovino našega glavnega mesta? Koliščarji, Emona, srednji, novi vek, 20. in 21. stoletje ... Kako je zgodovina potekala pri nas? Večtisočletno dediščino Ljubljane vam z dragocenimi avtentičnimi predmeti predstavljamo na novi stalni razstavi Ljubljana. Zgodovina. Mesto.

KINO ŠIŠKA

9. 5. ob 20. uri

Demolition Group

Vedno udarni in aktualni Demolition Group se vrača v Kino Šiška z glasbo, ki že več kot 30 let navdušuje ljubitelje pristnega rocka.